

Australian Government

**GLOBAL
INITIATIVE**
AGAINST TRANSNATIONAL
ORGANIZED CRIME

ບົດລາຍງານຕິດຕາມຄວາມສ່ຽງ ລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ

ສະບັບທີ 2
ເມສາ 2026

Australian Government

ຂໍ້ປະຕິເສດ

ສິ່ງພິມສະບັບນີ້ ໄດ້ຮັບທຶນສະໜັບສະໜູນຈາກລັດຖະບານປະເທດອົດສະຕຣາລີ ຜ່ານກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ແລະ ການຄ້າ. ຄວາມເຫັນທີ່ສະແດງໃນສິ່ງພິມສະບັບນີ້ ເປັນຂອງຜູ້ຂຽນເທົ່ານັ້ນ ແລະ ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງ ເປັນຄວາມເຫັນຂອງລັດຖະບານປະເທດອົດສະຕຣາລີ.

© ໒໐໒໖ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນເພື່ອຕ້ານອາຊະຍາກຳຂ້າມຊາດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ.
ສະຫງວນລິຂະສິດ.

ຫ້າມເຮັດຊຳ ຫຼື ເຜີຍແຜ່ສ່ວນໜຶ່ງສ່ວນໃດຂອງສິ່ງພິມສະບັບນີ້ ບໍ່ວ່າໃນຮູບແບບ
ໃດ ຫຼື ໂດຍວິທີການໃດກໍຕາມ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດເປັນລາຍລັກອັກສອນຈາກ
ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນເພື່ອຕ້ານອາຊະຍາກຳ ຂ້າມຊາດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ.

ກະລຸນາຕິດຕໍ່ສອບຖາມໄດ້ທີ່:

ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນເພື່ອຕ້ານອາຊະຍາກຳຂ້າມຊາດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ

Avenue de France ໒໓

Geneva, CH-໑໒໐໒

Switzerland

www.globalinitiative.net

ກ່ຽວກັບບົດລາຍງານຕິດຕາມຄວາມສຽງລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ

ຍິນດີຕ້ອນຮັບສູ່ບົດລາຍງານຕິດຕາມຄວາມສຽງລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງສະບັບທີສອງ. ບົດລາຍງານຕິດຕາມສະບັບນີ້ແມ່ນສິ່ງພິມລາຍຄາບ ຂອງເຄືອຂ່າຍແມ່ນ້ຳ

ຂອງ ເພື່ອຕ້ານອາຊະຍາກຳຂ້າມຊາດ (MNET-CTC), ເຊິ່ງເປັນໂຄງການທີ່ດຳເນີນງານພາຍໃຕ້ຄວາມຮ່ວມມື ລະຫວ່າງ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນເພື່ອ ຕ້ານອາຊະຍາກຳຂ້າມຊາດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ (GI-toc) ແລະ ລັດຖະບານ ປະເທດອິດສະຕຣາລີ. ບົດລາຍງານຕິດຕາມນີ້ຕິດຕາມພັດທະນາການໃນ ເສດຖະກິດຜິດກົດໝາຍຂອງກຳປູເຈຍ, ລາວ, ມຽນມາ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ, ຕະຫຼອດຈົນຈຸດຕັດກັນ ລະຫວ່າງ ເສດຖະກິດເຫຼົ່ານີ້ກັບການ ພັດທະນາພາກພື້ນ, ການກຳກັບດູແລ ແລະ ບັນຫາດ້ານຄວາມໝັ້ນຄົງ. ບົດລາຍງານນີ້ອາໄສຂໍ້ມູນຈາກແຫຼ່ງຂໍ້ມູນປະຖົມພູມ ແລະ ທຸຕິຍະພູມ, ລວມ ທັງການສຳພາດຜູ້ມີສ່ວນໄດ້ເສຍທີ່ສຳຄັນເຊັ່ນ ນັກຂ່າວ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາຈາກ ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ເປີດ, ເພື່ອນຳສະເໜີບົດວິເຄາະທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກຖານກ່ຽວກັບໄຟ ຄຸກຄາມ ແລະ ຄວາມເປາະບາງທີ່ກຳລັງກໍ່ຕົວຂຶ້ນ.

ໃນສະບັບນີ້

ບົດເລື່ອງທຳອິດຈະເລັກແລະຂອງຄຳມ່ວນ, ເຊິ່ງເປັນຈຸດສຸມຂອງ ອາຊະຍາກຳທີ່ມີການຈັດຕັ້ງໃນລາວ, ໂດຍວິເຄາະວ່າຄວາມໃກ້ຊິດກັບຊາຍ ແດນໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ດ້ານການຄ້າ, ການລົງທຶນທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັບຈີນ ແລະ ຄວາມອຸດົມສົມບູນທາງ ຊີວະນານາພັນ ເຮັດໃຫ້ແຂວງນີ້ມີຄວາມເປາະບາງຕໍ່ການຖືກນຳໄປສວຍໃຊ້ ແນວໃດ. ບົດຄວາມທີສອງ, ອີງໃສ່ການສຳພາດຜູ້ໃຫ້ ຂໍ້ມູນຫຼັກທີ່ເປັນຜູ້ໃຊ້ ຢາເສບຕິດໃນກຳປູເຈຍ, ສຳຫຼວດລາຄາຢາເສບຕິດ ແລະ ຂີດຄວາມສາມາດ ໃນການເຂົ້າເຖິງຢາເສບຕິດໃນສາມພື້ນທີ່. ບົດຄວາມທີສາມພິຈາລະນາວ່າ ບັນຊີມ້າ (mule accounts) ທັງຂອງບຸກຄົນ ແລະ ນິຕິບຸກຄົນ ຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອຟອກເງິນລາຍໄດ້ທີ່ມາຈາກກິດຈະກຳຜິດກົດໝາຍແນວໃດ. ໂດຍມຸ່ງເນັ້ນໄປທີ່ປະເທດໄທ, ບົດຄວາມນີ້ຍັງນຳສະເໜີຂໍ້ຄິດເຫັນ ແລະ ແນວທາງສຳລັບໜ່ວຍງານລັດ ແລະ ອົງການ ກຳກັບດູແລທົ່ວພາກພື້ນລຸ່ມ ແມ່ນ້ຳຂອງ.

ບົດຄວາມສຸດທ້າຍສຳຫຼວດວ່າກິດລະບຽບໃໝ່ທີ່ຫາກໍ່ຖືກນຳມາໃຊ້ໃນຫວຽດນາມອາດຈະສືບຕໍ່ຈຳກັດສຽງຂອງສີເອກະລາດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງ

ບົດລາຍງານແຕ່ລະສະບັບນຳສະເໜີແນວໂນ້ມ ແລະ ປະເດັນສຳຄັນໃນ ຕະຫຼາດອາຊະຍາກຳຂອງບັນດາປະເທດເຫຼົ່ານີ້, ໂດຍວາງພັດທະນາການ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນໄວ້ພາຍໃຕ້ຜົນລະວັດທີ່ກວ້າງຂຶ້ນໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບໂລກ, ເພື່ອເພີ່ມພູນຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບອາຊະຍາກຳທີ່ມີ ການຈັດຕັ້ງໃນພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ. ການວິໄຈນີ້ມຸ່ງເສີມສ້າງການກຳນົດ ນະໂຍບາຍແລະການຈັດທຳແຜນງານທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກຖານ, ເພື່ອເພີ່ມຂີດ ຄວາມສາມາດໃນການຮັບມື ແລະ ສົ່ງເສີມຄວາມຮ່ວມມືລະຫວ່າງ ລັດຖະບານ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ແລະ ພາຄິສາກົນ.

ພວກເຮົາຂໍເຊີນຊວນຜູ້ອ່ານ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນໄດ້ເສຍ ໃຫ້ແບ່ງປັນຂໍ້ສະເໜີ ແນະ, ຂໍ້ມູນ ຫຼື ແນວຄິດສຳລັບບົດລາຍງານສະບັບຕໍ່ໄປ ທີ່ຊ່ວຍສະທ້ອນ ແນວ ໂນ້ມໃໝ່, ເພີ່ມຫຼັກຖານຕົ້ນສະບັບ ຫຼື ໃຫ້ບໍລິບົດພັດທະນາການທີ່ ກຳລັງດຳເນີນຢູ່ໃນຕະຫຼາດອາຊະຍາກຳຂອງພາກພື້ນ. ກະລຸນາຕິດຕໍ່ ທີມງານ MNET-CTC ໄດ້ທີ່: ioannis.vlassis@globalinitiative.net.

ທາງສັງຄົມແນວໃດ, ແລະ ມາດຕະການເຫຼົ່ານີ້ບໍ່ພຽງແຕ່ຈຳກັດເສລີພາບໃນການສະແດງອອກເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງແຫ່ງຊາດນຳອີກ.

ສັງລວມແລ້ວ, ບັນດາບົດຄວາມເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າອາຊະຍາກຳທີ່ມີ ການຈັດຕັ້ງໃນພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ ບໍ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນຈາກຄວາມເປາະບາງພຽງ ດ້ານດຽວ, ແຕ່ເກີດຈາກລະບົບທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັນຂອງປັດໄຈເກື້ອໜູນ ແລະ ຜູ້ສະໜັບສະໜູນ. ສິ່ງນີ້ໄດ້ຕອກຢ້າເຖິງຄວາມຈຳເປັນຂອງມາດຕະການຮັບ ມືໃນລະດັບພາກພື້ນທີ່ຄົບຖ້ວນ ແລະ ເປັນອົງລວມ, ເພື່ອແກ້ໄຂສາເຫດ ຮາກຖານຂອງບັນຫາ ແລະ ອຸດຊ່ອງຫວ່າງໃນການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ.

ຄຳມ່ວນໃນຈຸດຫັນປ່ຽນ: ການລົງທຶນ ແລະ ໂຄງລ່າງ ພື້ນຖານ ກຳລັງເຮັດໃຫ້ອາຊະຍາກຳຝັ່ງຕົວເລິກຂຶ້ນແນວໃດ

ດ້ວຍລັກສະນະທີ່ເປັນເຂດຊົນນະບົດ, ມູດອຍ ແລະ ອຸດົມດ້ວຍຊີວະນານາພັນເປັນສ່ວນໃຫຍ່, ພ້ອມດ້ວຍປະຊາກອນພຽງ 412,000 ຄົນ, ແຂວງຄຳມ່ວນ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ ລະຫວ່າງ ໄທທາງຕາເວັນຕົກ ແລະ ຫວຽດນາມ ທາງຕາເວັນອອກ ໃນເຂດພາກກາງທີ່ແຄບຂອງລາວ, ໄດ້ເປັນ ເສັ້ນທາງຜ່ານສຳຄັນ ສຳລັບການລັກລອບຂົນສົ່ງຂ້າມຊາດຂອງກຸ່ມ ອາຊະຍາກອນມາເປັນເວລາດົນນານ, ນັບແຕ່ສັດປ່າ, ຢາເສບຕິດ, ເງິນສົດ ຈົນເຖິງຍານພາຫະນະ.

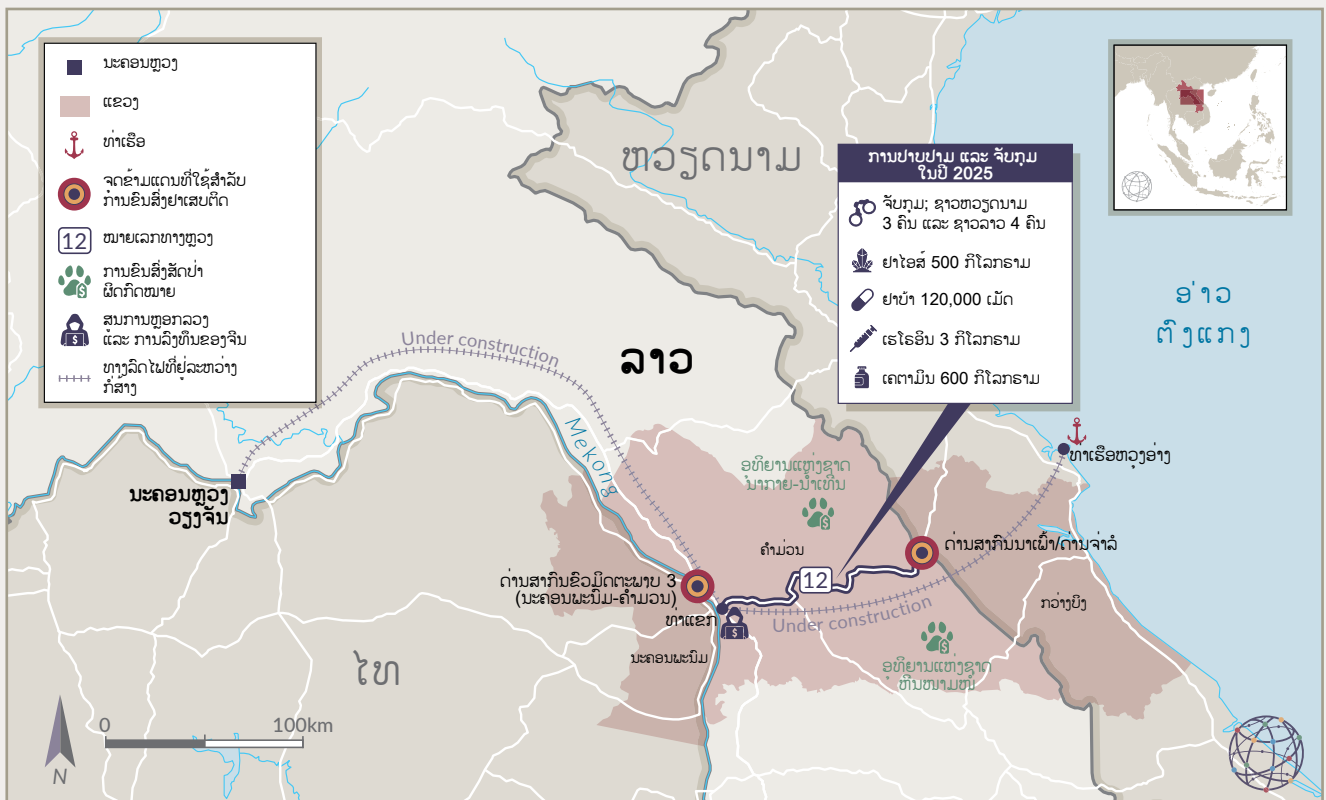
ເຖິງແມ່ນວ່າເປັນເວລາດົນນານ ການລັກລອບຂົນສົ່ງຈະຖືກຈຳກັດດ້ວຍ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານດ້ານຄົມມະນາຄົມທີ່ບໍ່ພຽງພໍ ແລະ ມູມປະເທດທີ່ ທຸລະກິດການຂອງແຂວງຄຳມ່ວນ, ແຕ່ໃນຂະນະດຽວກັນ ການລັກລອບ ຂົນສົ່ງກໍໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກຊາຍແດນທີ່ຂ້າມຜ່ານໄດ້ງ່າຍ ແລະ ການ ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຂັ້ມງວດຢູ່ພາຍໃນແຂວງ. ຜົນກໍຄືໃນຊ່ວງ ຫຼາຍປີຜ່ານມາ ແຂວງຄຳມ່ວນ ພ້ອມທັງແຂວງໃກ້ຄຽງ ເຊັ່ນ ນະຄອນ ພະນົມຂອງໄທ ແລະ ກວາງບິ່ງຂອງຫວຽດນາມ ໄດ້ພົບເຫັນການກວດຢຶດ ຢາເສບຕິດ ແລະ ສັດປ່າຜິດກົດໝາຍຄັ້ງສຳຄັນເປັນ ຈຳນວນຫຼາຍ.

ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນຂະນະທີ່ແຂວງນີ້ດຶງດູດການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດຫຼາຍ ຂຶ້ນ ແລະ ກຳລັງປະຊຸມກັບກະແສການກໍ່ສ້າງທີ່ເຕີບໂຕຢ່າງໄວວາ, ໂດຍ ສະເພາະການ

ພັດທະນາໂຄງການສະຖານບັນເທີງຂະໜາດໃຫຍ່ແຫ່ງໃໝ່ ແລະ ທາງຫຼວງສາຍໃໝ່ທີ່ຜ່ານທົ່ວແຂວງ, ກໍຍັງເພີ່ມໂອກາດໃຫ້ ກົດຈະກຳທາງອາຊະຍາກຳ ຫຼາກຫຼາຍຮູບແບບຝັ່ງຕົວເລິກຂຶ້ນ. ນອກເໜືອຈາກໄຟຄຸກຄາມແບບດັ້ງເດີມ ເຊັ່ນ ການລັກລອບຄ້າຢາເສບຕິດ ແລະ ສັດປ່າແລ້ວ, ກົດຈະກຳຜິດກົດໝາຍຮູບແບບໃໝ່ໆກໍກຳລັງສົ່ງ ສັນຍານເຖິງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃນແຂວງນີ້, ໂດຍສະເພາະ ຂະບວນການຫຼອກລວງທາງໄຊເບີ ແລະ ກົດຈະກຳຟອກເງິນ. ເຊິ່ງຈຳເປັນ ຕ້ອງມີຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈຂະໜາດຂອງຕະຫຼາດຜິດ ກົດໝາຍເຫຼົ່ານີ້ໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ແຕ່ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍທີ່ອ່ອນແອປະກອບກັບ ເຄືອຂ່າຍອາຊະຍາກຳທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກການພັດທະນາ ຂອງແຂວງ, ລ້ວນເປັນປັດໄຈສ່ຽງທີ່ອາດເຮັດໃຫ້ແຂວງຄຳມ່ວນມີຄວາມ ເປາະບາງຕໍ່ອາຊະຍາກຳທີ່ມີການຈັດຕັ້ງຫຼາຍຂຶ້ນ.

ແລວເສັ້ນທາງລັກລອບຄ້າຢາເສບຕິດ

ເປັນທີ່ຮູ້ກັນດີວ່າ ເມດແອມເຟຕາມິນ ຫຼື ທີ່ຮູ້ຈັກໃນທ້ອງຖິ່ນວ່າ “ຢາບ້າ”, ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ເຄຕາມິນ ແລະ ເຮໂຣອິນ ໃນປະລິມານຫຼາຍໄດ້ໄຫຼຈາກກຸ່ມນຸມາ ຜ່ານລາວ ແລະ ຕໍ່ໄປຍັງໄທ, ກຳປູເຈຍ ແລະ ຫວຽດນາມ.¹ ເຖິງແມ່ນວ່າການບໍລິໂພກຢາເສບຕິດ ພາຍໃນປະເທດຈະເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນ ໃນຂົງເຂດ

ພາບທີ 1 ທາງຫຼວງແຫ່ງຊາດເລກທີ 12 ຂອງລາວ ແມ່ນໜຶ່ງໃນເສັ້ນທາງຫຼັກໃນການລັກລອບຂົນສົ່ງສິນຄ້າຜິດກົດໝາຍຂອງປະເທດ

ພາບທີ 2 ການກວດຢຶດຢາບ້າ ຢູ່ລາວ ແລະ ໄທ ສົມທຽບລະຫວ່າງໃນໄລຍະເວລາ 6 ເດືອນ ກັບ 1 ເດືອນ

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ພະແນກຕຳຫຼວດສະກັດກັ້ນ ແລະ ຕຳນຢາເສບຕິດ, ປກສ ແຂວງຄຳມ່ວນ, ບົດລາຍງານສະພາບການຢາເສບຕິດ ປະຈຳເຄິ່ງປີ 2025, ກຸມພາ 2026.

ປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ, ແຕ່ຢາເສບຕິດຈຳນວນຫຼາຍ ຍັງຖືກສົ່ງຕໍ່ໄປຍັງຕະຫຼາດຜູ້ຊື້ທີ່ໃຫ້ຜົນກຳໄລ ສູງກວ່າ ໃນທົ່ວອາຊີ ແລະ ປາຊີຟິກ.

ຕັ້ງຢູ່ໜຶ່ງໃນຊ່ອງທາງບົກທີ່ສິ້ນທີ່ສຸດຂອງລາວ ທີ່ເຊື່ອມຕໍ່ລະຫວ່າງໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ, ແຂວງຄຳມ່ວນໄດ້ເປັນແລວເສັ້ນທາງລັກລອບຂົນສົ່ງຢາເສບຕິດ ແລະ ວັດຖຸຜິດກົດໝາຍອື່ນໆມາເປັນເວລາດົນນານ, ໂດຍມີທາງຫຼວງ ແຫ່ງຊາດເລກທີ 12 ເປັນໜຶ່ງໃນຫຼາຍເສັ້ນທາງລັກລອບຂົນສົ່ງຂອງປະເທດ ແຕ່ກໍເປັນເສັ້ນທາງສຳຄັນທີ່ສຸດສາຍໜຶ່ງ.

ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີໄລຍະທາງພຽງ 150 ກິໂລແມັດ (93 ໄມລ໌), ແຕ່ການເດີນທາງຈາກທ່າແຂກ ເມືອງເອກຂອງແຂວງຄຳມ່ວນ ເຊິ່ງຕັ້ງຢູ່ແຄມແມ່ນ້ຳຂອງ ຕິດກັບແຂວງນະຄອນພະນົມຂອງໄທ ໄປຫາດ່ານຊາຍແດນຈຳລໍໃນແຂວງ ກວາງບຶງຂອງຫວຽດນາມ ອາດໃຊ້ເວລາສູງເຖິງ 10 ຊົ່ວໂມງ ເນື່ອງຈາກ ສະພາບເສັ້ນທາງທີ່ບໍ່ເອື້ອອຳນວຍ. ສະຖານະການດັ່ງກ່າວອາດຈະປ່ຽນແປງ ໃນໄວໆນີ້: ໃນເດືອນມິຖຸນາ 2025, ໃນຂະນະທີ່ປະກາດວ່າວຽກງານ ເບື້ອງຕົ້ນຂອງໂຄງການທາງຫຼວງສາຍໃໝ່ໄດ້ເລີ່ມດຳເນີນແລ້ວ, ທາງການໄທ ຄາດຄະເນວ່າເວລາເດີນທາງຈະຫຼຸດລົງເຫຼືອພຽງ 4 ຊົ່ວໂມງ.² ການພັດທະນາໂຄງລ່າງພື້ນຖານນີ້ ອາດຊ່ວຍເພີ່ມກຳລັງໃຫ້ແກ່ກົດຈະກຳ ການລັກລອບຂົນສົ່ງ, ເນື່ອງຈາກໃນແຕ່ລະປີມີການກວດຢຶດ ແລະ ຈັບກຸມ ເປັນຈຳນວນຫຼາຍຕາມເສັ້ນທາງສາຍນີ້.

ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ໃນປີ 2025, ທາງການຫວຽດນາມ ໄດ້ຈັບກຸມຊາວລາວ 4 ຄົນ ແລະ ຊາວຫວຽດນາມ 3 ຄົນ ໃນຂະນະທີ່ພວກກ່ຽວພະຍາຍາມລັກລອບ ຂົນສົ່ງເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜິງ (ຢາໄອສ໌) ຫຼາຍກວ່າ 500 ກິໂລກຣາມ, ຢາບ້າ 120,000 ເມັດ, ເຮໂຣອິນ 3 ກິໂລກຣາມ ແລະ ເຄຕາມິນ 600 ກິໂລກຣາມ ຜ່ານດ່ານຊາຍແດນຈຳລໍ.³ ນອກຈາກນີ້ ການກວດຢຶດຢາເສບຕິດຄັ້ງໃຫຍ່ກໍເກີດຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ຢູ່ແຂວງນະຄອນພະນົມ ໂດຍທາງການໄທມີການກວດຢຶດຢາເສບຕິດ ທີ່ຖືກຂົນສົ່ງມາຈາກແຂວງ ຄຳມ່ວນຢູ່ເປັນປະຈຳ. ໃນວັນທີ 14 ມັງກອນ 2026, ທາງການໄທໄດ້ ກວດຢຶດຢາບ້າຈຳນວນ 1 ລ້ານເມັດ ທີ່ຖືກລັກລອບຂົນສົ່ງມາແມ່ນ້ຳຂອງມາ ຈາກແຂວງຄຳມ່ວນ. ມີຊາວລາວ 2 ຄົນ ຖືກຈັບກຸມ ໃນຂະນະທີ່ຄົນອື່ນໆ ຫຼົບໜີໄປໄດ້.⁴

ເຖິງແມ່ນວ່າການກວດຢຶດສ່ວນໃຫຍ່ຈະບໍ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນໃນແຂວງຄຳມ່ວນ ແຕ່ ເກີດຂຶ້ນໃນປະເທດພ້ອມບ້ານ, ແຕ່ໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຂອງລາວ ກໍໄດ້ດຳເນີນການກວດຢຶດຄັ້ງໃຫຍ່ເຊັ່ນກັນ. ສະຖິຕິຂອງພະແນກຕຳຫຼວດ ສະກັດກັ້ນ ແລະ ຕຳນຢາເສບຕິດ ແຂວງຄຳມ່ວນ ລະບຸວ່າໃນໄລຍະເດືອນ ມິຖຸນາ ຫາ ເດືອນທັນວາ 2025 ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ກວດຢຶດຢາບ້າຫຼາຍກວ່າ 1.2 ລ້ານເມັດ ແລະ ຈັບກຸມຜູ້ຕ້ອງສົງໄສ 185 ຄົນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄ້າ ຢາເສບຕິດ ແລະ ກິດຈະກຳຮັບຈ້າງຂົນສົ່ງ.⁵

ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີການກວດຢຶດຢາເສບຕິດໄດ້ຈຳນວນຫຼາຍ, ແຕ່ການສັ່ລາດບັງຫຼວງພາຍໃນໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຂອງລາວຍັງຖືກເຫັນຢ່າງກວ້າງຂວາງວ່າເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການຄວບຄຸມຢາເສບຕິດໃຫ້ເຂັ້ມງວດ.⁶ ລາວຖືກຈັດອັນດັບທີ 109 ຈາກ 182 ປະເທດ ໃນດັດຊະນີການຮັບຮູ້ການສັ່ລາດ ບັງຫຼວງ ປີ 2025 ຂອງອົງການຄວາມໂປ່ງໃສສາກົນ.⁷ ມີລາຍງານວ່າ ສ່ວນໜຶ່ງຂອງການສັ່ລາດບັງຫຼວງແມ່ນເກີດຈາກເງິນເດືອນພາກລັດທີ່ຕ່ຳ ໂດຍ ເງິນເດືອນຂຶ້ນຕົ້ນຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດໃນລາວຢູ່ທີ່ປະມານ 3 ລ້ານກີບ (140 ໂດລາສະຫະລັດ) ຕໍ່ເດືອນ⁸ ເຊິ່ງຖືວ່າບໍ່ພຽງພໍຕໍ່ຄ່າຄອງຊີບທຳມາກາງ ອັດຕາເງິນເຝີ້ທີ່ສູງ.⁹

ແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງສັດປ່າຜິດກົດໝາຍ

ຍ້ອນສະພາບທີ່ຕັ້ງເຊິ່ງເປັນຈຸດຕັດ ລະຫວ່າງ ປະເທດຜູ້ບໍລິໂພກ ແລະ ຜູ້ສົ່ງອອກສັດປ່າຜິດກົດໝາຍລາຍໃຫຍ່ ເປັນຕົ້ນ ກຳປູເຈຍ, ໄທ, ມຽນມາ, ຫວຽດນາມ ແລະ ຈີນ, ລາວ ຈຶ່ງໄດ້ເປັນສູນກາງທາງຜ່ານ ແລະ ການຈຳໜ່າຍຜະລິດຕະພັນສັດປ່າຜິດກົດໝາຍ ເຊິ່ງມີແຫຼ່ງທີ່ມາທັງຈາກ ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຕ່າງປະເທດມາເປັນເວລາດົນນານ.

ລາວໄດ້ເຂົ້າເປັນພາຄີໃນອະນຸສັນຍາວ່າດ້ວຍການຄ້າສາກົນ ຊະນິດພັນສັດປ່າ ແລະ ພືດປ່າ ທີ່ໃກ້ສູນພັນ (CITES) ມາແຕ່ປີ 2004, ແຕ່ຂີດຄວາມ ສາມາດໃນການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍທີ່ຈຳກັດພັດເປີດໂອກາດໃຫ້ການລັກລອບຄ້າສັດປ່າຍັງຄົງດຳເນີນຕໍ່ໄປຢ່າງບໍ່ຫຼຸດລົງໃນທົ່ວປະເທດ. ການກວດຢຶດສັດປ່າ ຜິດກົດໝາຍ ແລະ ການຈັບກຸມຜູ້ກະທຳຜິດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຊຶ່ງ ການຂົນສົ່ງ ສັດປ່າຜິດກົດໝາຍໃນທົ່ວປະເທດ ສ່ວນໜຶ່ງໄດ້ໃຊ້ເສັ້ນທາງຜ່ານແຂວງ ຄຳມ່ວນ. ໃນປີ 2025, ພະແນກກວດກາປ່າໄມ້ ແຂວງຄຳມ່ວນ ໄດ້ທຳລາຍຊາກສັດປ່າ 178 ຊາກ ລວມມີ 22 ຊະນິດທີ່ຖືກ ຍຶດຈາກຜູ້ລັກລອບຄ້າສັດປ່າ.¹⁰ ໃນປີດຽວກັນນັ້ນ, ທາງການລາວໄດ້ຈັບກຸມ ຊາຍສອງຄົນຈາກແຂວງຄຳມ່ວນ ໃນຂະນະທີ່ພວກກ່ຽວພະຍາຍາມລັກລອບ ຂົນສົ່ງສັດປ່າຄຸ້ມຄອງ ໄປຍັງຊາຍແດນລາວ-ຫວຽດນາມໃນແຂວງສະຫວັນ ນະເຂດ.¹¹

ແຂວງຄຳມ່ວນ ຍັງມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະເປັນແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງຜະລິດຕະພັນຈາກສັດປ່າດ້ວຍ ຍ້ອນເປັນບ່ອນຕັ້ງຂອງອຸທິຍານແຫ່ງຊາດຫິນໜາມຫໍ່ທີ່ໄດ້ຮັບ ການຂຶ້ນທະບຽນເປັນມໍລະດົກໂລກທາງທຳມະຊາດ ຂອງອົງການຢູເນສໂກ (UNESCO) ແລະ ອຸທິຍານແຫ່ງຊາດນາກາຍ-ນ້ຳເທີນ ເຊິ່ງເປັນຈຸດທີ່ມີການລັກລອບຕັດໄມ້ ແລະ ການຫາຜົນປະໂຫຍດຈາກສັດປ່າຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ບັນຫາດັ່ງກ່າວຍັງມີຄວາມໜ້າກັງວົນ ເຖິງວ່າພື້ນທີ່ເຫຼົ່ານີ້ຈະໄດ້ຮັບການ ຄຸ້ມຄອງເປັນເຂດອະນຸລັກແລ້ວກໍຕາມ.

ໃນປີ 2018, ທາງການໄທໄດ້ຈັບກຸມ ທ້າວ ບຸນໄຊ ບາກ (Boonchai Bach) ໜຶ່ງໃນຜູ້ລັກລອບຄ້າສັດປ່າທີ່ອີ່ສາວທີ່ສຸດໃນໂລກຢູ່ຖານປະຕິບັດ ການຂອງລາວໃນແຂວງນະຄອນພະນົມ ເຊິ່ງຢູ່ຝັ່ງກົງຂ້າມແມ່ນ້ຳຂອງກັບ ແຂວງຄຳມ່ວນ.¹² ທ້າວບຸນໄຊ ຖືກຕັດສິນໂທດໃນປີ 2023 ດ້ວຍຂໍ້ກ່າວຫາ ວ່າເປັນຫົວໜ້າເຄືອຂ່າຍລັກລອບຄ້າສັດປ່າຜິດກົດໝາຍລາຍໃຫຍ່ ທີ່ຂົນສົ່ງ ຜະລິດຕະພັນສັດປ່າມູນຄ່າສູງ ລວມທັງ ນໍ້າແຮດ ແລະ ງາຊ້າງ ລະຫວ່າງ ລາວ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ.¹³ ໃນປີ 2018, ທາງການລາວໄດ້ກວດຢຶດຊາກ ເສືອໂຄ່ງ 3 ຊາກ ຢູ່ແຂວງຄຳມ່ວນທີ່ກຳລັງຖືກຂົນສົ່ງ ໄປຍັງຫວຽດນາມຜ່ານ ທາງຫຼວງແຫ່ງຊາດ ເລກທີ 12 ແລະ ທາງການໄທຢູ່ແຂວງບຶງການໄດ້ສະກັດ ຈັບລູກເສືອໂຄ່ງ 4 ໂຕ ມູນຄ່າ 42,000 ໂດລາສະຫະລັດ ເຊິ່ງຄາດວ່າ ມີແຫຼ່ງທີ່ມາຈາກການເພາະພັນຢູ່ສະຖານທີ່ກັກຂັງໃນແຂວງຄຳມ່ວນ ແລະ ແຂວງບໍລິຄຳໄຊ.¹⁴ ທາງການໄທຢູ່ແຂວງນະຄອນພະນົມຍັງໄດ້ກວດຢຶດ ງາຊ້າງ 930 ອັນ ທີ່ຖືກລັກລອບຂົນສົ່ງມາຈາກແຂວງຄຳມ່ວນ.¹⁵

ໂຄງການໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂະໜາດໃຫຍ່ອີກໂຄງການໜຶ່ງທີ່ມີທ່າແຮງໃນການຍົກລະດັບການເຊື່ອມໂຍງຢູ່ແຂວງຄຳມ່ວນ ແຕ່ໃນຂະນະດຽວກັນກໍອາດສົ່ງ ຜົນກະທົບຕໍ່ແນວໂນ້ມອາຊະຍາກຳໃນແຂວງນ້ຳດ້ວຍ ແມ່ນໂຄງການທາງ ລົດໄຟມູນຄ່າ 6.6 ຕື້ໂດລາສະຫະລັດ ທີ່ຈະເຊື່ອມຕໍ່ ລະຫວ່າງ ນະຄອນ ຫຼວງວຽງຈັນ ກັບ

ທ່າເຮືອນ້ຳເລິກຫວຽງອ່າງ (Vung Ang) ຂອງ ຫວຽດນາມເຊິ່ງຈະເປີດນຳໃຊ້ໃນປີ 2030. ເສັ້ນທາງລົດໄຟດັ່ງກ່າວຖືກ ກຳນົດໃຫ້ແລ່ນຜ່ານເມືອງທ່າແຂກ. ສິ່ງສຳຄັນທີ່ຄວນຮັບຮູ້ແມ່ນຜົນກະທົບ ຈາກໂຄງການທາງລົດໄຟໃນອະດີດຂອງລາວ ທີ່ມີຕໍ່ການລັກລອບຄ້າສັດປ່າ. ບົດລາຍງານຂອງ GI-TOC ສະບັບເດືອນກໍລະກົດ 2025 ທົວຂໍ້ “ເສັ້ນທາງ ລົດໄຟສຸກນາສຸກພັນ” (Railroad to extinction) ລະບຸວ່າການຄ້າ ສັດປ່າຜິດກົດໝາຍໃນລາວໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ມາຍຫຼັງການເປີດໃຫ້ ທາງລົດໄຟຄວາມໄວສູງທີ່ໄດ້ຮັບທຶນສະໜັບສະໜູນຈາກຈີນ ໃນເດືອນ ທັນວາ 2021 ເຊິ່ງເຊື່ອມຕໍ່ແຂວງຢູນນານຂອງຈີນກັບນະຄອນຫຼວງ ວຽງຈັນ.¹⁶ ການສຶກສາພົບວ່າຂໍ້ລິເລີ່ມໜຶ່ງແລ້ວ-ໜຶ່ງເສັ້ນທາງ (Belt and Road Initiative) ໄດ້ເປັນຕົວກະຕຸ້ນໃຫ້ເກີດການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ ການເດີນທາງຂ້າມຊາຍແດນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ໂດຍນັກທ່ອງທ່ຽວຊາວຈີນຖືກ ນຳພາໄປຍັງຮ່າງຄ້າທີ່ສະໜັບສະໜູນຜະລິດຕະພັນສັດປ່າຜິດກົດໝາຍ ລວມມີ ນໍ້າແຮດ, ງາຊ້າງ, ອະໄວຍະວະຂອງເສືອ, ອະໄວຍະວະຂອງໝີ ແລະ ໂຕລິ້ນທີ່ຍັງມີຊີວິດ. ດັ່ງທີ່ຜູ້ຂຽນບົດລາຍງານໄດ້ຕັ້ງຂໍ້ສັງເກດວ່າ ການເຊື່ອມໂຍງ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ດີຂຶ້ນໄດ້ສ້າງ “ຊ່ອງທາງໃໝ່ທີ່ມີຄວາມ ສ່ຽງຕໍ່າສຳລັບການ ລັກລອບຄ້າເຄື່ອງເຖືອນຂະໜາດໃຫຍ່” ນຳດ້ວຍ.

ຂະບວນການຫຼອກລວງທາງໄຊເບີ ແລະ ການລົງທຶນ ຈາກຕ່າງປະເທດ

ຢູ່ລາວ, ແລະ ທົ່ວພາກພື້ນລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ, ສູນການຫຼອກລວງທາງໄຊເບີ ໄດ້ກາຍເປັນທຸລະກິດອາຊະຍາກຳຂ້າມຊາດທີ່ມີຄວາມຊັບຊ້ອນ ແລະ ສ້າງ ຜົນກຳໄລໄດ້ຢ່າງມະຫາສານ. ເຂດເສດຖະກິດພິເສດສາມຫຼ່ຽມຄຳ ແລະ ກາຊີໂນຄົງໂຮມັນສ໌ (King Romans) ທີ່ສ້າງຕັ້ງ ແລະ ບໍລິຫານໂດຍ ທ້າວ ຈ້າວ ເຫວີຍ (Zhao Wei) ນັກທຸລະກິດຊາວຈີນທີ່ຖືກສະຫະລັດ ອາເມລິກາຂວ້າບາດ ເຊິ່ງເປັນທີ່ຮູ້ນຳກັນວ່າ ສະຖານທີ່ນີ້ແມ່ນສູນກາງຂອງ ອຸດສາຫະກຳຫຼອກລວງທາງໄຊເບີຂອງລາວ ແລະ ມີລາຍງານວ່າເປັນທີ່ຕັ້ງ ຂອງຖານປະຕິບັດການຂະໜາດໃຫຍ່ຫຼາຍຈຸດທີ່ນຳໃຊ້ກຸ່ມນັກຕື່ມຕຸນຈາກ ທົ່ວໂລກ.¹⁷

ເບິ່ງຄືວ່າອຸດສາຫະກຳນີ້ກຳລັງຝັງຕົວເລິກໃນແຂວງຄຳມ່ວນເຊັ່ນກັນ. ຕາມ ການໃຫ້ຂໍ້ມູນຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ທ່ອງຖິ່ນໃນປີ 2025 ທາງການໄດ້ຈັບກຸມຊາວ ລາວ ແລະ ຊາວຕ່າງຊາດຫຼາຍຄົນທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັບຂະບວນການຫຼອກລວງ ທາງໄຊເບີ ແຕ່ທາງການປະຕິເສດທີ່ຈະເຜີຍແຜ່ລາຍລະອຽດເພີ່ມຕື່ມ ເນື່ອງ ຈາກການສືບສວນຍັງດຳເນີນຢູ່.¹⁸ ໃນເດືອນທັນວາ 2025 ຕຳຫຼວດເມືອງ ທ່າແຂກຍືນຍັນວ່າກຸ່ມຄົນຈີນກຸ່ມໜຶ່ງໄດ້ນຳໃຊ້ໂຮງແຮມທ່ອງຖິ່ນສອງແຫ່ງ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຫຼອກລວງອອນລາຍ.¹⁹ ໃນເດືອນກໍລະກົດ 2025 ຕຳຫຼວດໄທໄດ້ຈັບກຸມແມ່ຍິງຊາວລາວນາໆໜຶ່ງຈາກເມືອງທ່າແຂກ ຢູ່ດ່ານ ສາກົນທ່າເຮືອຂ້າມຝາກ ແຂວງນະຄອນພະນົມ ໃນຂໍ້ຫາຊ່ວຍໂອນ ແລະ ຟອກເງິນທີ່ໄດ້ມາຈາກຂະບວນການຫຼອກລວງທາງໄຊເບີ. ນາງຖືກກ່າວຫາ ວ່າໄດ້ຍອມ ໃຫ້ອາຊະຍາກອນນຳໃຊ້ບັນຊີທະນາຄານໄທ ແລະ ຊົມກາດໄທ ຂອງນາງໃນ ການເຮັດທຸລະກຳ ຜິດກົດໝາຍລວມມູນຄ່າປະມານ 2.9 ລ້ານບາດ (90,000 ໂດລາສະຫະລັດ).²⁰ ເຖິງແມ່ນວ່າປະຕິບັດການ ເຫຼົ່ານີ້ຈະມີ ຂະໜາດໜ້ອຍກວ່າສູນການຫຼອກລວງທາງໄຊເບີໃນລະດັບ ອຸດສາຫະກຳ ແຕ່ກໍເປັນແນວໂນ້ມທີ່ໜ້າກັງວົນ ເນື່ອງຈາກການແຜ່ຂະຫຍາຍ ຂອງສູນການຫຼອກລວງທີ່ພົບເຫັນຢູ່ບ່ອນອື່ນໆໃນທົ່ວພາກພື້ນ.

ແນວໂນ້ມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຊິ່ງມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ຕິດຕາມ ແມ່ນການໄຫຼ ເຂົ້າມາຂອງການລົງທຶນຈາກຈີນ ແລະ ໂຄງການພັດທະນາໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ຢູ່ແຂວງຄຳມ່ວນ. ເຊິ່ງລວມເຖິງການຂະຫຍາຍເສັ້ນທາງທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ການກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງໃໝ່ ເພື່ອຮອງຮັບການເຂົ້າມາຂອງນັກລົງທຶນຕ່າງຊາດ ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍແມ່ນມາຈາກປະເທດຈີນ. ລະຫວ່າງ ການລົງທຶນທີ່ໃນເດືອນ ທັນວາ 2025, ນັກວິໄຈຂອງ GI-TOC ໄດ້ສັງເກດເຫັນກຸ່ມອາຄານ ອາພາດເມັນ ແລະ ໂຄງການພັດທະນາທີ່ຢູ່ອາໄສອື່ນໆທີ່ກຳລັງຢູ່ ລະຫວ່າງ ການກໍ່ສ້າງ. ໃນບັນດາການລົງທຶນເຫຼົ່ານີ້ມີໂຄງການໜຶ່ງທີ່ໂດດເດັ່ນກວ່າໝູ່: ມີລາຍງານວ່າລັດຖະບານລາວໄດ້ໃຫ້

ສຳປະທານ ແກ່ກຸ່ມນັກລົງທຶນຈີນໃນ ພື້ນທີ່ຫຼາຍກວ່າ 30,000 ຕາແມັດ ເພື່ອກໍ່ສ້າງໂຮງແຮມ, ອາພາດເມັນ ແລະ ສະຖານບັນເທີງຄົບວົງຈອນ ເຊິ່ງລວມມີສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກຮັບໃຊ້ ກາຊີໂນ. ພື້ນທີ່ກໍ່ສ້າງສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເກີດ ຂຶ້ນຢູ່ດິນທີ່ເຄີຍເປັນທີ່ຕັ້ງຂອງ ຫ້ອງການລັດມາກ່ອນ.²¹ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເກີດ ຄຳຖາມວ່າສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ຈະນຳເອົາ ຜົນປະໂຫຍດຢ່າງໃດມາສູ່ອົງການປົກຄອງ ທ່ອງຖິ່ນ ແລະ ຍ່ອນຫຍັງພື້ນທີ່ ສະເພາະແຫ່ງນີ້ຈຶ່ງຖືກຈັດສັນໃຫ້ແກ່ນັກລົງທຶນ.

ກ່ອນໜ້ານີ້, ເມືອງທ່າແຂກເຄີຍເປັນທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການພັດທະນາກາຊີໂນ ແຫ່ງໜຶ່ງ (ກາຊີໂນຖືກເບິ່ງວ່າເປັນບ່ອນທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ເກີດອາຊະຍາກຳ ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການຟອກເງິນ) ແຕ່ໂຄງການດັ່ງກ່າວຖືກບັງຄັບໃຫ້ ປິດຕົວລົງໃນທ້າຍປີ 2024 ຍ້ອນບໍ່ມີລູກຄ້າ.²² ສຳລັບໂຄງການໃໝ່ນີ້ ມີກຳນົດສຳເລັດໃນປີ 2026 ແລະ ຄາດວ່າຈະເປີດບໍລິການຢ່າງເຕັມ ຮູບແບບໃນປີ 2027.²³

ອີກກໍລະນີໜຶ່ງ, ມີການພັດທະນາເສັ້ນທາງໃໝ່ຈາກເມືອງທ່າແຂກໄປຫາ ບ້ານດົງໃຕ້, ເຊິ່ງເປັນທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນແຮ່ໄປຕາສທີ່ລັດຖະບານໃຫ້ ສຳປະທານແກ່ນັກລົງທຶນຈີນເປັນໄລຍະເວລາ 30 ປີ.²⁴ ພື້ນທີ່ອ້ອມຮອບ ບ້ານດົງໃຕ້ກໍກຳລັງມີການພັດທະນາຂະໜາດໃຫຍ່ເຊັ່ນກັນ, ໂດຍມີການ ກໍ່ສ້າງ ຖະໜົນໃໝ່, ຮ່ານອາຫານ, ໂຮງແຮມ ແລະ ສະຖານບັນເທີງ ເພື່ອ ຮອງຮັບຄົນງານໃນໂຄງການ, ເຊິ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຜູ້ທີ່ເດີນທາງມາຈາກຈີນ.

ຍັງມີການຕັ້ງຄຳຖາມວ່າ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຊາຍແດນ ໄດ້ສະໜັບສະໜູນຂະບວນການຫຼອກລວງທາງໄຊເບີຫຼືບໍ່ ແລະ ໃນລະດັບໃດ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ມີການຖືກຖຽງກັນໃນກຸ່ມ Facebook ກ່ຽວກັບການ ເສຍຊີວິດຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດທ່ອງຖິ່ນຜູ້ໜຶ່ງ ເຊິ່ງມີລາຍງານວ່າເຂົາເຈົ້າມີ ສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນການອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ຂະບວນການ ຫຼອກລວງທາງໄຊເບີ.²⁵ ເຖິງແມ່ນວ່າ ພິດຕິການແວດລ້ອມການເສຍຊີວິດ ຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຄົນດັ່ງກ່າວຍັງບໍ່ຊັດເຈນ, ແຕ່ຄຳວິຈານອອນລາຍໄດ້ ເຊື່ອມໂຍງເຫດການນີ້ ກັບສະມາຊິກຂອງເຄືອຂ່າຍອາຊະຍາກຳທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັບຈີນ. ຜູ້ອື່ນຍັງກ່າວຫາຕື່ມວ່າເຈົ້າໜ້າທີ່ລະດັບສູງກໍມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ນຳ.²⁶ ແຕ່ຍັງບໍ່ທັນສາມາດກວດສອບຂໍ້ກ່າວອ້າງຂ້າງເທິງຢ່າງເປັນອິດສະລະ ໄດ້ເທື່ອ.²⁷

ແນວທາງເສີມສ້າງຄວາມຍືດຍຸ່ນໃນການຮັບມື

ເຖິງແມ່ນວ່າແຂວງຄຳມ່ວນ ຈະບໍ່ສາມາດປ່ຽນແປງທີ່ຕັ້ງເຊິ່ງຢູ່ຈຸດຕັດຂອງ ເສັ້ນທາງລັກລອບຄ້າໃນພາກພື້ນໄດ້, ແຕ່ກໍສາມາດດຳເນີນມາດຕະການເພື່ອ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມເປາະຫວ່າງຕ່າງຕົວເລິກຂຶ້ນຂອງອາຊະຍາກຳໄດ້. ຕົວຢ່າງ ເຊັ່ນ ລັດຖະບານອາດດຳເນີນມາດຕະການປາບປາມການສັ່ງລາດບັງຫຼວງ ເຊິ່ງ ເປັນປັດໄຈຂັບເຄື່ອນສຳຄັນຂອງອາຊະຍາກຳທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ ໂດຍການ ປັບປຸງຂະບວນການກວດສອບວິເຄາະຢ່າງຮອບຄອບ ແລະ ເສີມສ້າງລະບົບ ຍຸຕິທຳທາງອາຍາ. ນອກຈາກນີ້ ຄວນມີການເສີມສ້າງຂີດຄວາມສາມາດໃຫ້ ແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ໂດຍສະເພາະຜູ້ທີ່ມີສ່ວນໃນ ການສືບສວນ ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຮູ້ສະເພາະດ້ານທີ່ຈຳເປັນ ໃນການຮັບມືກັບອາຊະຍາກຳທີ່ ຊັບຊ້ອນ ເຊັ່ນ ການລັກລອບຄ້າສັດປ່າ, ການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການຄ້າຢາ ເສບຕິດ. ພ້ອມກັນນັ້ນ ຍັງຈຳເປັນຕ້ອງມີການຮ່ວມມືຫຼາຍຂຶ້ນ ລະຫວ່າງ ໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ຊຸມຊົນທ່ອງຖິ່ນ ເພື່ອເສີມສ້າງກົນໄກ ການລາຍງານເຊິ່ງອາດເຮັດໜ້າທີ່ເປັນລະບົບເຕືອນໄຟລ່ວງໜ້າໄດ້.

ແຂວງຄຳມ່ວນມີທ່າແຮງສຳຄັນ ໃນຖານະເປັນຈຸດໝາຍປາຍທາງດ້ານການທ່ອງທ່ຽວ ດ້ວຍອຸທິຍານແຫ່ງຊາດ, ສັດປ່າພື້ນຖິ່ນ ເຊັ່ນ ຄ່າງລາວ, ຖ້ຳຫີນປູນ, ບໍ່ຂີ້ຕົມຮ້ອນ ຕະຫຼອດຈົນມໍລະດົກທາງປະຫວັດສາດ ແລະ ວັດທະນະທຳອັນອຸດົມສົມບູນ. ການນຳໃຊ້ການຕະຫຼາດ ແລະ ການ ພັດທະນາໂຄງລ່າງພື້ນຖານດ້ານການທ່ອງທ່ຽວໃຫ້ດີຂຶ້ນ ຈະຊ່ວຍເສີມສ້າງ ກຳລັງແຮງໃຫ້ແກ່ເສດຖະກິດຂອງແຂວງ. ເຖິງແມ່ນວ່າກາຊີໂນອາດເປັນ ສິ່ງດຶງດູດນັກທ່ອງທ່ຽວໄດ້ເຊັ່ນກັນ, ແຕ່ຈະມີຄວາມຈຳເປັນຢ່າງຍິ່ງທີ່ຕ້ອງ ວາງມາດຕະການປ້ອງກັນທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ກາຊີໂນດຶງດູດໃຫ້ເກີດ ກົດຈະກຳທາງອາຊະຍາກຳ.

ການຊົມໃຊ້ ແລະ ລາຄາຢາເສບຕິດ ຢູ່ກຳປູເຈຍ: ຂໍ້ມູນ ເຈາະເລິກ ຈາກການສຳຫຼວດຕະຫຼາດ

ໃນກຸ່ມອະດີດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດຈຳນວນໜ້ອຍ ທີ່ນັ່ງສິນທະນາກັນຢູ່ໃນເດີນຂອງສູນຝຶ້ນຜູ້ສະພາບ, ນາງ ເທຍວີ ອາຍຸ 16 ປີເປັນຄົນທີ່ໂດດເດັ່ນກວ່າໝູ່. ດ້ວຍຜົມສັ້ນ, ສຽງຫົວຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ທ່າທາງການສະແດງອອກທີ່ມີຊີວິດຊີວາ, ນາງໄດ້ນຳຄວາມຄຶກຄື້ນ ແລະ ອາລົມຂັ້ນມາສຸກຸ່ມ ພ້ອມທັງ ມັກເຮັດໃຫ້ຄົນອື່ນຍິ້ມຫົວຕາມຢູ່ສະເໝີ. ນາງກຳລັງຜະຍາຍາມຝຶ້ນຜູ້ຊີວິດ ຂອງຕົນ ຫຼັງຈາກຜ່ານການໃຊ້ຢາເສບຕິດມາເປັນເວລາຫຼາຍປີ.²⁸

ເທຍວີ, ອະດີດຄົນງານກໍ່ສ້າງ ໄດ້ຮູ້ຈັກກັບຢາເສບຕິດເປັນຄັ້ງທຳອິດ ຫຼັງຈາກ ຍ້າຍໄປຢູ່ສີຫານຸວົນ ແຂວງຊາຍຝັ່ງທາງພາກໃຕ້ຂອງກຳປູເຈຍທີ່ເຄີຍສະຫງົບ ງຽບ ແຕ່ໄດ້ປ່ຽນໂສມໜ້າໄປຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ດ້ວຍການລົງທຶນຈາກຈີນໃນຊ່ວງ ໄລຍະທົດສະວັດຜ່ານມາ ກາຍເປັນເມືອງທີ່ມີອາຄານສູງ, ກາຊີໂນ, ສູນປະຕິບັດການ ຫຼອກລວງ ແລະ ມີຊາວຕ່າງຊາດອາໄສຢູ່ເປັນຈຳນວນ ຫຼາຍ.²⁹ ໃນເດືອນ ກໍລະກົດ 2024 ຂະນະທີ່ນາງມີອາຍຸພຽງ 14 ປີ ຫຼັງຈາກ ທີ່ນາງເລີ່ມເຮັດວຽກໄດ້ບໍ່ດົນປານໃດ, ເພື່ອນຮ່ວມງານຄົນໜຶ່ງໄດ້ສະເໜີ ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜິງ (ຢາໄອອັສ) ໃຫ້ນາງ ໃຊ້ເພື່ອຊ່ວຍຮັບມືກັບ ຊີວິດມຸງການເຮັດວຽກທີ່ຍາວນານ ແລະ ໜັກໜ່ວງ. “ເວລາຂ້ອຍໃຊ້ ຢາເສບຕິດ ຂ້ອຍບໍ່ຮູ້ສຶກຫົວ ຫຼື ງ່ວນອນເລີຍ” ເທຍວີກ່າວ.³⁰

ສະຖານະການຂອງເທຍວີ ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນແນວໂນ້ມທີ່ກວ້າງຂຶ້ນໃນ ກຳປູເຈຍ. ການສຳພາດທີ່ນັກວິໄຈດຳເນີນການເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການສຳຫຼວດ ຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດທັງປັດຈຸບັນ ແລະ ອະດີດ ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນເຊິ່ງຊ່ວຍໃຫ້ເຂົ້າໃຈ ຕະຫຼາດຢາເສບຕິດໃນກຳປູເຈຍໄດ້ດີຂຶ້ນ. ໃນບັນດາຂໍ້ຄົ້ນພົບຕ່າງໆ ພົບວ່າ ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜິງ (ຢາໄອອັສ) ເປັນຢາເສບຕິດທີ່ ຜິດກົດໝາຍເຊິ່ງຖືກນຳໃຊ້ຢ່າງແຜ່ຫຼາຍທີ່ສຸດ ແລະ ຫາໄດ້ງ່າຍທີ່ສຸດໃນ ກຳປູເຈຍໂດຍບໍ່ຂຶ້ນກັບອາຍຸ, ເພດ ຫຼື ອາຊີບ.

ຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ຍັງຈຳກັດ ກ່ຽວກັບຕະຫຼາດ ຢາເສບຕິດ ໃນກຳປູເຈຍ

ອີງຕາມ ສຳນັກງານສະຫະປະຊາຊາດວ່າດ້ວຍຢາເສບຕິດ ແລະ ອາຊະຍາກຳ (UNODC), ໜຶ່ງໃນເສັ້ນທາງລັກລອບຂົນສົ່ງເມດແອມເຟຕາມິນທີ່ “ຂະຫຍາຍຕົວໄວທີ່ສຸດ” ໃນພາກພື້ນ ແມ່ນເສັ້ນທາງທີ່ລັກລອບຂົນສົ່ງ ຢາເສບຕິດຈາກມຽນມາໄປຍັງກຳປູເຈຍ ໂດຍໃຊ້ເສັ້ນທາງບົກຜ່ານລາວ ແລະ ໄທ.³¹ ຫຼາຍຄັ້ງ ຢາເສບຕິດຈະຖືກຂົນສົ່ງໄປຍັງເຮືອປະມົງ ຕາມແນວຊາຍ ຝັ່ງທະເລພາກໃຕ້ຂອງກຳປູເຈຍ ກ່ອນຈະຖືກສົ່ງຕໍ່ໄປຍັງເຮືອບັນທຸກ ຕູ້ຄອນເທນເນີທີ່ມຸ່ງໜ້າໄປຍັງຕະຫຼາດສາກົນໃນພາກພື້ນອາຊີ ແລະ ປາຊີຟິກ ທີ່ໃຫ້ຜົນຕອບແທນສູງກວ່າ.³²

ນອກເໜືອຈາກບົດບາດໃນການເປັນເສັ້ນທາງລັກລອບຂົນສົ່ງແລ້ວ, ຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ຢ່າງຈຳກັດຍັງຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ການໃຊ້ຢາເສບຕິດພາຍໃນປະເທດກໍເປັນບັນຫາສຳຄັນຢູ່ກຳປູເຈຍເຊັ່ນກັນ. ອີງຕາມການສຳພາດຂອງ UNODC ກັບອົງການແຫ່ງຊາດເພື່ອຕໍ່ຕ້ານຢາເສບຕິດຂອງກຳປູເຈຍພົບວ່າ ການຊົມໃຊ້ເມດແອມ ເຟຕາມິນຊະນິດຜິງ (ຢາໄອອັສ) ຍັງຄົງມີຢູ່ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ລະຫວ່າງ

ປີ 2017 ຫາ 2024. ນອກຈາກນັ້ນ ສະຖິຕິຈາກເຄືອຂ່າຍຂໍ້ມູນການໃຊ້ ຢາເສບຕິດສຳລັບອາຊີ ແລະ ປາຊີຟິກ (Drug Abuse Information

ໂຮງຮຽນເກົ່າແຫ່ງໜຶ່ງ ໃນແຂວງສີຫານຸວົນ ຖືກນຳໃຊ້ເປັນ ທີ່ພັກອາໄສ ສຳລັບຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ທີ່ມີລາຍໄດ້ຕໍ່າ. (ພາບປະກອບ)

Network for Asia and the Pacific) ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຈຳນວນຜູ້ເຂົ້າຮັບການບຳບັດປົ່ນປົວຍ້ອນການໃຊ້ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດ ຜະລິກ (ຢາໄອອັສ) ໃນສູນບຳບັດຂອງກຳປູເຈຍ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງທຸກປີ ນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 2021 ໂດຍເພີ່ມຈາກ 2,953 ຄົນ ເປັນ 9,200 ຄົນ ໃນປີ 2024.³³

ສະຖິຕິການຢຶດຂອງກາງ ຊ່ວຍໃຫ້ເຫັນຂໍ້ມູນເຈາະເລິກບາງຢ່າງກ່ຽວກັບ ແນວໂນ້ມໃນປັດຈຸບັນ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ ຢາບຳຫຼາຍກວ່າ 1.5 ລ້ານເມັດ ຖືກຢຶດໄດ້ໃນປີ 2024, ພ້ອມກັບການຢຶດເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜິງ (ຢາໄອອັສ) ຄັ້ງດຽວທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນປະຫວັດສາດຂອງປະເທດ, ເຊິ່ງມີນ້ຳໜັກ ລວມເກືອບ 10 ໂຕນ.³⁴ ໃນປີ 2025, ກຳປູເຈຍບັນທຶກສະຖິຕິການຢຶດ ຢາເສບຕິດຜິດກົດໝາຍລວມ 5.88 ໂຕນ, ຫຼຸດລົງຢ່າງຊັດເຈນເມື່ອທຽບກັບ ປີກ່ອນໜ້າ ເຊິ່ງມີການຢຶດໄດ້ 14.7 ໂຕນໃນປີ 2024.³⁵ ນອກຈາກນີ້ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຍັງໄດ້ຢຶດສານຕັ້ງຕົ້ນທາງເຄມີທີ່ໃຊ້ໃນການຜະລິດຢາເສບຕິດ ຈຳນວນ 42 ໂຕນ ໃນປີ 2025, ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນບົດບາດທີ່ອາດເປັນ ໄປໄດ້ຂອງກຳປູເຈຍ ໃນຖານະສູນກາງການຜະລິດ ນອກເໜືອຈາກການເປັນ ຕະຫຼາດທາງຜ່ານ ແລະ ຕະຫຼາດການຊົມໃຊ້.³⁶

ພາບທີ 3 ພື້ນທີ່ສຶກສາ ຢູ່ກຳປູເຈຍ, ເຊິ່ງສະແດງ ການປ່ຽນທຽບລາຄາຢາເສບຕິດ.

ພາບແຊກ: ການໄຫຼວຽນ ຂອງຢາເສບຕິດ ເຂົ້າສູ່ ແລະ ຜ່ານກຳປູເຈຍ.

ປະເພດຢາເສບຕິດ, ລາຄາ ແລະ ພຶດຕິກຳການຊື້

ຂໍ້ມູນຕະຫຼາດຢາເສບຕິດສ່ວນຫຼາຍໃນກຳປູເຈຍໄດ້ມາຈາກການຢຶດຂອງກາງ ແລະ ການຈັບກຸມ, ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງສະທ້ອນເຖິງກິດຈະກຳຂອງການບັງຄັບໃຊ້ ກົດໝາຍ ຫຼາຍກວ່າສະພາບຕະຫຼາດຢາເສບຕິດໂດຍກົງ. ສິ່ງນີ້ມີຂໍ້ຈຳກັດທີ່ ສຳຄັນ, ໂດຍສະເພາະໃນປະເທດທີ່ໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຂາດເຂີນ ຊັບພະຍາກອນ ຫຼື ຖືກຈຳກັດການດຳເນີນງານໂດຍເຈດຕະນາ. ແມ່ນແຕ່ ໃນກໍລະນີທີ່ອາດຖືວ່າຂໍ້ມູນມີຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື, ຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວກໍມັກກະແຈກ ກະຈາຍ, ບໍ່ຄົບຖ້ວນ ຫຼື ຫຼົງສະໄໝ.

ເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍ ແລະ ຊ່ວຍເພີ່ມຕື່ມຂໍ້ມູນມະຫາພາກທັງຫຼາຍເຫຼົ່ານີ້, ນັກຄົ້ນຄວ້າຂອງ GI-TOC ໄດ້ພະຍາຍາມສ້າງແຜນໃຫ້ເຫັນແນວໂນ້ມ ການໃຊ້ຢາເສບຕິດຢ່າງຊັດເຈນຂຶ້ນ ຜ່ານການສຳພາດກຸ່ມຕົວຢ່າງຂະໜາດ ໜ້ອຍ ປະກອບມີ ຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ອະດີດຜູ້ໃຊ້ ຢາເສບຕິດ ລະຫວ່າງ ເດືອນພະຈິກ ຫາ ເດືອນທັນວາ 2025 ຢູ່ນະຄອນຫຼວງພະນົມເປັນ, ແຂວງສີຫານຸວົນ ແລະ ແຂວງໄພສັດ (ເບິ່ງພາບທີ 4). ຂໍ້ມູນ ຊຸດນີ້ບໍ່ໄດ້ມຸ່ງອ້າງວ່າມີຄວາມຄົບຖ້ວນ ຫຼື ຄອບຄຸມ ໃນທຸກດ້ານ ແຕ່ມີເປົ້າໝາຍເພື່ອນຳສະເໜີຂໍ້ມູນເຈາະເລິກໃໝ່ໆ ກ່ຽວກັບ ຕະຫຼາດຢາເສບຕິດຂອງກຳປູເຈຍ ເຊິ່ງມັກຈະຂາດຫາຍໄປຈາກສະຖິຕິທາງການ ແລະ ການຖືກຕຽງດ້ານນະໂຍບາຍ. ໃນບັນດາຜູ້ຖືກສຳພາດ, ປະກອບ

ມີ 11 ຄົນ ເປັນຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ໃນປັດຈຸບັນ ໃນຂະນະທີ່ອີກ 12 ຄົນ ໄດ້ເຊົາໃຊ້ແລ້ວ ເຖິງແມ່ນວ່າຫຼາຍຄົນ ຈະເລົ່າວ່າເຄີຍກັບໄປໃຊ້ຄືນຫຼາຍຄັ້ງ ກ່ອນຈະເຊົາໄດ້ສຳເລັດ. ພື້ນທີ່ສຳຫຼວດ ທັງສາມແຫ່ງຖືກເລືອກເຟື້ອໃຫ້ຂໍ້ມູນເຈາະເລິກ ກ່ຽວກັບຕະຫຼາດການໃຊ້ ຢາເສບຕິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໂດຍສຳຫຼວດບົດບາດຂອງຜູ້ມສາດໃນການກຳນົດ ການເຂົ້າ ເຖິງ ແລະ ລາຄາພາບຂອງຢາເສບຕິດ.

ພະນົມເປັນ (Phnom Penh), ນະຄອນຫຼວງ ແລະ ສູນກາງການຄ້າຂອງກຳປູເຈຍ, ມີປະຊາກອນ 2.3 ລ້ານຄົນ. ແຂວງສີຫານຸວົນ, ເຊິ່ງມີ ປະຊາກອນ 234,000 ຄົນ, ເປັນແຂວງທີ່ກຳລັງພັດທະນາຢ່າງໄວວາ ໂດຍມີ ກາຊີໂນ, ສະຖານບັນເທີງ ແລະ ໂຄງການກໍ່ສ້າງຈຳນວນຫຼາຍ. ແຂວງໄພສັດ, ເຊິ່ງມີປະຊາກອນປະມານ 510,000 ຄົນ, ເປັນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ກະສິກຳທີ່ການປູກເຂົ້າ ແລະ ການປະມົງ ເປັນກິດຈະກຳຫຼັກ. ແຂວງໄພສັດ ມີນັກທ່ອງທ່ຽວຕ່າງປະເທດໜ້ອຍກວ່າພື້ນທີ່ສຶກສາອື່ນໆ.

ຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດເມັດ (ຊື່ທີ່ເອີ້ນໃນທ້ອງຖິ່ນວ່າ WY ຫຼື ຢາບ້າ) ແລະ ເຄຕາມິນ.

ບຸກຄົນ	ອາຍຸ	ເພດ	ສະຖານທີ່	ປະເພດຢາເສບຕິດທີ່ໃຊ້	ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕໍ່ການຊື້ໜຶ່ງຄັ້ງ (ໂດລາສະຫະລັດ)
1	16	ຍິງ	ແຂວງສີຫານຸວົນ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ຢາບ້າ (WY)	5 - 10
2	26	ຊາຍ	ແຂວງສີຫານຸວົນ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ເຄຕາມິນ	5 - 10
3	20	ຊາຍ	ແຂວງສີຫານຸວົນ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ຢາບ້າ (WY)	10
4	16	ຊາຍ	ແຂວງສີຫານຸວົນ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ຢາບ້າ (WY)	1.50 - 12.50
5	17	ຊາຍ	ແຂວງສີຫານຸວົນ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌)	5
6	25	ຊາຍ	ແຂວງສີຫານຸວົນ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ຢາບ້າ (WY)	5 - 10
7	19	ຊາຍ	ແຂວງສີຫານຸວົນ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ຢາບ້າ (WY)	5 - 10
8	40	ຍິງ	ແຂວງສີຫານຸວົນ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ຢາບ້າ (WY)	5
9	23	ຍິງ	ແຂວງສີຫານຸວົນ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ຢາບ້າ (WY)	5
10	26	ຊາຍ	ແຂວງສີຫານຸວົນ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌)	4.25
11	30	ຊາຍ	ແຂວງສີຫານຸວົນ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌)	5
12	42	ຍິງ	ແຂວງໄຟສັດ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌)	10
13	34	ຊາຍ	ແຂວງໄຟສັດ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌)	10
14	19	ຊາຍ	ແຂວງໄຟສັດ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ຢາບ້າ (WY), ເຄຕາມິນ	10
15	33	ຍິງ	ແຂວງໄຟສັດ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ຢາບ້າ (WY)	7.50
16	37	ຍິງ	ແຂວງໄຟສັດ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ຢາບ້າ (WY)	5
17	40	ຊາຍ	ແຂວງໄຟສັດ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ຢາບ້າ (WY)	5
18	36	ຊາຍ	ແຂວງໄຟສັດ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌)	5 - 7.50
19	40	ຊາຍ	ແຂວງໄຟສັດ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ຢາບ້າ (WY), ເຄຕາມິນ	10
20	35	ຊາຍ	ແຂວງໄຟສັດ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ຢາບ້າ (WY), ເຄຕາມິນ	7.50
21	28	ຊາຍ	ນະຄອນຫຼວງພະນົມເປັນ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ເຄຕາມິນ	15
22	26	ຊາຍ	ນະຄອນຫຼວງພະນົມເປັນ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ຢາບ້າ (WY), ເຄຕາມິນ	10
23	30	ຊາຍ	ນະຄອນຫຼວງພະນົມເປັນ	ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌), ເຄຕາມິນ	15

ພາບທີ 4 ຜູ້ຊົມໃຊ້ຢາເສບຕິດ ສະຖານທີ່ ແລະ ລາຄາຢາເສບຕິດ ຈາກກຸ່ມຕົວຢ່າງທີ່ສຶກສາ ໃນໄລຍະເດືອນພະຈິກ ຫາ ທັນວາ 2025.

ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ, ເຊິ່ງເອີ້ນກັນທົ່ວໄປວ່າ ‘ຢາໄອສ໌’ (ice), ແມ່ນ ຢາເສບຕິດທີ່ມີການຊົມໃຊ້ກັນຢ່າງແຜ່ຫຼາຍທີ່ສຸດ ໃນກຸ່ມຜູ້ຕອບແບບ ສຳຫຼວດ. ຜູ້ໃຫ້ສຳພາດຕ່າງໆອະທິບາຍໄປໃນທິດທາງດຽວກັນວ່າມັນເປັນສານ ເສບຕິດທີ່ຫາໄດ້ ງ່າຍທີ່ສຸດ ແລະ ມີລາຄາຖືກທີ່ສຸດ, ເມດແອມເຟຕາມິນ ຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌) ຈຶ່ງ ກາຍເປັນທາງເລືອກຫຼັກສຳລັບຜູ້ທີ່ມີລາຍໄດ້ ຈຳກັດ. ຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດກ່າວວ່າ ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜົງ (ຢາໄອສ໌) ຖືກບັນຈຸໃນຖົງຢາງໜ້ອຍໆ (ເບິ່ງພາບ ປະກອບ) ແລະ ພ້ອມ ສຳລັບການນຳໃຊ້ທັນທີ. ແນວໃດກໍຕາມ ບໍ່ມີຜູ້ໃຫ້ສຳພາດ ຄົນໃດທີ່ສາມາດ ລະບຸປະລິມານທີ່ຕົນຊື້ໄດ້ເປັນຫົວໜ່ວຍວັດແທກມາດຕະຖານ ເຊັ່ນ ກຣາມ ຫຼື ມິນລິກຣາມ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ ຄວາມຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈປະລິມານຢາຕ້ອງ ໄດ້ ອີງໃສ່ລາຄາ ແລະ ປະສົບການໃນການຊື້ຄັ້ງກ່ອນໜ້າ.

ຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດປະເມີນການຊື້ໂດຍພິຈາລະນາວ່າ ເມື່ອເສບຢາແລ້ວຢາຈະ ອອກລົດໄດ້ດົນນານປານໃດ ຫຼື ລົດຂອງຢາແຮງປານໃດຫຼາຍກວ່າການຊື້ ນ້ຳ ໜັກ. “ພວກເຮົາບໍ່ຮູ້ວ່າມັນມີປະລິມານເທົ່າໃດ,” ຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດເຜດຍິງ ຄົນໜຶ່ງ ໃນແຂວງໄຟສັດກ່າວ. “ພວກເຮົາພຽງແຕ່ບອກວ່າ 5 ໂດລາ ຫຼື 10 ໂດລາ,” ນາງ ກ່າວຕື່ມ.³⁷ ການສຳພາດຊື້ວ່າ ມູນຄ່າການຊື້ຕໍ່ຄັ້ງຂຶ້ນຕໍ່າແມ່ນ ຫຼາຍກວ່າ 4 ໂດລາ ສະຫະລັດເລັກນ້ອຍ, ໂດຍຜູ້ໃຫ້ສຳພາດອະທິບາຍຕື່ມວ່າ ນີ້ແມ່ນປະລິມານທີ່ໜ້ອຍ

ຢາເສບຕິດທີ່ຖືກບັນຈຸຫີບຫໍ່ ທີ່ຕຳຫຼວດກຳປູເຈຍກວດພົບໄດ້ ໃນເດືອນກັນຍາ 2024. ພາບ: SBM News, <https://sbm.news/articles/66f12b7fa0b8c-4cdf3994fdd>

ຫຼາຍ ແຕ່ເປັນຈຳນວນທີ່ພວກເຂົາເຈົ້າສາມາດຈ່າຍ ໄດ້. ພວກເຂົາເຈົ້າອະທິບາຍ ເຖິງການລວມເງິນກັນເພື່ອຊື້ເປັນກຸ່ມໃນມູນຄ່າ 10 ໂດລາ, 15 ໂດລາ ຫຼື 20 ໂດລາສະຫະລັດ, ແລ້ວນຳມາແບ່ງກັນໃນ ກຸ່ມສາມ ຫຼື ສີ່ຄົນ. “ຖ້າຄົນໜຶ່ງມີເງິນບໍ່ ພໍ, ພວກເຮົາກໍແບ່ງກັນ,” ຜູ້ໃຫ້ ສຳພາດຄົນໜຶ່ງຢູ່ສີຫານວິນອະທິບາຍ. “ມັນແມ່ນ ວິທີດຽວທີ່ຈະຊື້ໄດ້ໃນ ປັດຈຸບັນນີ້.”³⁸

ຜູ້ໃຫ້ສຳພາດຍັງລາຍງານເຖິງການໃຊ້ຢາບ້າ (ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດເມັດ ທີ່ ຮູ້ຈັກກັນທົ່ວໄປວ່າ ‘ຢາເມັດສີບົວ’ ໃນກຳປູເຈຍ ຫຼື ‘ຢາບ້າ’ ໃນທີ່ອື່ນ) ແລະ ເຄຕາ ມິນ. ຜູ້ຕອບແບບສຳຫຼວດ 14 ຄົນ ທີ່ໃຊ້ຢາບ້າອະທິບາຍວ່າ ມັນເປັນສານເສບຕິດ ເສີມຫຼາຍກວ່າທີ່ຈະເປັນຢາເສບຕິດຫຼັກ. ຜູ້ໃຊ້ລະບຸວ່າ ບາງຄັ້ງມີການນຳມັນໄປ ປະສົມກັບ ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜິງ (ຢາໄອສ) ເພື່ອເສີມລົດຂອງຢາ. ດ້ວຍ ລາຄາທີ່ຂ້ອນຂ້າງສູງ ປະມານ 5 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ເມັດ ມັນມັກຈະແພ່ງເກີນໄປ ສຳລັບການຊົມໃຊ້ໃນຊີວິດ ປະຈຳວັນ.³⁹

ຜູ້ໃຊ້ເຄຕາມິນເປັນປະຈຳທັງ 7 ຄົນໃນກຸ່ມຕົວຢ່າງກ່າວວ່າ ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວ ມັນຖືກ ນຳໃຊ້ໃນບໍລິບົດຂອງຊີວິດກາງຄືນ ໂດຍສະເພາະຕາມສະໄມສອນ ຫຼື ສະຖານບັນເທີງ ໃນນະຄອນຫຼວງພະນົມເປັນ ແລະ ສີຫານວິນ. ຄ້າຍຄື ກັບຢາບ້າ (WY) ມີລາຍງານ ວ່າ ເຄຕາມິນມີລາຄາແພງກວ່າ ເມດແອມ ເຟຕາມິນຊະນິດຜິງ (ຢາໄອສ). ລາຄາທີ່ ຕ່ຳຂອງເມດແອມເຟຕາມິນ ຊະນິດຜິງ (ຢາໄອສ) ໜ້າຈະເປັນປັດໄຈສຳຄັນທີ່ຊ່ວຍ ໃຫ້ມັນຍິ່ງຄົງ ຖືກນຳໃຊ້ຢ່າງແຜ່ຫຼາຍ. ສິ່ງນີ້ສອດຄ່ອງກັບຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ຂອງອົງການ UNODC ເຊິ່ງຊີ້ວ່າ ລາຄາຂາຍຍ່ອຍຂອງເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດ ຜະລິກ (ຢາ ໄອສ) ທົ່ວພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກ ແລະ ອາຊີຕາເວັນອອກ ສຽງໃຕ້ ໄດ້ຫຼຸດລົງສູ່ ລະດັບຕ່ຳສຸດໃນຮອບໜຶ່ງທົດສະວັດ,⁴⁰ ເຮັດໃຫ້ແມ່ນ ແຕ່ຄືນງານທີ່ມີຄ່າແຮງງານຕ່ຳ ໃນກຳປູເຈຍ ກໍສາມາດຊື້ຢາໄດ້ໃນລະດັບ ການຊື້ຂາຍຕາມທ້ອງຖະໜົນ.

ເງິນສົດແມ່ນຮູບແບບການຊຳລະເງິນທີ່ພົບເຫັນຫຼາຍທີ່ສຸດ ເຖິງແມ່ນວ່າ ຜູ້ໃຊ້ ຢາເສບຕິດບາງຄົນໄດ້ລາຍງານວ່າມີການໂອນເງິນຜ່ານທະນາຄານອອນລາຍ ໂດຍ ສ່ວນຫຼາຍມັກເຮັດຜ່ານແອັບພລິເຄຊັນຂອງທະນາຄານ ABA ຂອງກຳປູເຈຍ ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນການນຳໃຊ້ບໍລິການທະນາຄານດິຈິຕອນທີ່ ເພີ່ມຂຶ້ນໃນໝູ່ ປະຊາຊົນກຳປູເຈຍ. ການທະນາຄານດິຈິຕອນຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ໃຊ້ ຢາເສບຕິດສາມາດ ເຮັດທຸລະກຳໄດ້ໄວຂຶ້ນ ແລະ ແນບນຽນຫຼາຍຂຶ້ນໃນ ພື້ນທີ່ສາທາລະນະ.

ຜູ້ໃຫ້ສຳພາດຫຼາຍຄົນລາຍງານວ່າ ການເຂົ້າໄປພົວພັນກັບການໃຊ້ ຢາເສບຕິດໃນ ໄລຍະເລີ່ມຕົ້ນ ເກີດຂຶ້ນຜ່ານໝູ່ເພື່ອນ ຫຼື ເພື່ອນຮ່ວມງານ. ສິ່ງທີ່ເລີ່ມຈາກການ ຊົມໃຊ້ເປັນບາງຄັ້ງບາງຄາວ ມັກຖືກລາຍງານວ່າຄ່ອຍໆ ພັດທະນາໄປສູ່ການຊົມໃຊ້ ເປັນປະຈຳເມື່ອເວລາຜ່ານໄປ ໂດຍສະເພາະເມື່ອ ຢາເສບຕິດຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອຮັບມືກັບ ຊີວິດໂມງການເຮັດວຽກທີ່ຍາວນານ ແລະ ຄວາມອິດເມື່ອຍທາງຮ່າງກາຍ.

ການປຽບທຽບຕະຫຼາດຢາເສບຕິດ ລະຫວ່າງ ເຂດເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ

ພູມສາດຖືກພິຈາລະນາວ່າມີບົດບາດສຳຄັນໃນການກຳນົດການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ລາຄາຂອງ ຢາເສບຕິດ. ຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດອະທິບາຍວ່າ ສີຫານວິນ ເປັນພື້ນທີ່ທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ຢາເສບຕິດໄດ້ງ່າຍ ແລະ ມີລາຄາຕ່ຳ. ເມດແອມເຟຕາມິນຊະນິດຜິງ ຫຼື ຢາໄອສ (Crystal methamphetamine) ສາມາດຫາຊື້ໄດ້ຄ່ອນຂ້າງງ່າຍ ແລະ ມັກ ຈະຊື້ຂາຍໃນລາຄາປະມານ 5 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ໜ່ວຍ. ການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ອຸປະ ສິດຄວາມຕ້ອງການ ຖືກລາຍງານວ່າໄດ້ຮັບແຮງຂັບເຄື່ອນຈາກ ກາຊີໂນ, ສະຖານ ບັນເທີງ, ໂຄງການກໍ່ສ້າງ ແລະ ກຳລັງແຮງງານ ທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານຢູ່ຕະຫຼອດເວລາ. ການຊື້ຂາຍຖືກອະທິບາຍວ່າ ເກີດຂຶ້ນເລື້ອຍໆແຕ່ເປັນໄປຢ່າງແນບນຽນ ໂດຍອາໄສ ເຄືອຂ່າຍສັງຄົມທີ່ ໜາແໜ້ນ ແລະ ການໝູນວຽນຂອງປະຊາກອນໃນລະດັບສູງ.

ມີລາຍງານວ່າ ຜູ້ຈຳໜ່າຍຢາເສບຕິດໃນສີຫານວິນ ມັກລັງເລທີ່ຈະຂາຍໃຫ້ ຄົນແປກໜ້າ ເນື່ອງຈາກຢ້ານການຈັບກຸມ ຫຼື ການຖືກຫຼອກລວງ. “ຖ້າພວກເຂົາ

ເຈົ້າບໍ່ຮູ້ຈັກຂ້ອຍ ພວກເຂົາເຈົ້າກໍຈະບໍ່ຂາຍໃຫ້ຂ້ອຍ,” ຜູ້ໃຊ້ ຢາຄົນໜຶ່ງໃນເມືອງ ດັ່ງກ່າວອະທິບາຍ.⁴¹ ເມື່ອເວລາຜ່ານໄປ ລູກຄ້າປະຈຳ ບາງຄົນຈະໄດ້ຮັບປະລິມານ ຢາຫຼາຍຂຶ້ນເລັກນ້ອຍ ຫຼື ໄດ້ລາຄາທີ່ຢືດຢູ່ນ ກວ່າ ເປັນການເສີມສ້າງຄວາມສຳພັນ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ເທິງຄວາມໄວ້ວາງໃຈ. ຜູ້ໃຊ້ບາງຄົນຍັງລາຍງານວ່າ ຕົນເອງໄດ້ເຂົ້າໄປ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຂາຍ ແລະ ຈຳໜ່າຍຢາເສບຕິດ. ຜູ້ໃຊ້ຄົນໜຶ່ງໃນສີຫານ ວິນລາຍງານວ່າ ເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ສ້າງເຄືອຂ່າຍຂະໜາດນ້ອຍເພື່ອຊື້ ແລະ ຈຳໜ່າຍ ຢາເສບຕິດມູນຄ່າ ປະມານ 300 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ຄັ້ງ ໂດຍສາມາດຂາຍຢາໝົດ ພາຍໃນ 10 ຫາ 14 ມື້ ຂຶ້ນຢູ່ກັບລະດັບຄວາມຕ້ອງການ.⁴²

ຢູ່ນະຄອນຫຼວງພະນົມເປັນ, ຢາເສບຕິດ, ໂດຍສະເພາະເຄຕາມິນ, ຖືກຂາຍ ຢ່າງ ກວ້າງຂວາງໃນສະຖານບັນເທີງ, ບາ ແລະ ຮ້ານຄາຣາໂອເກະ.⁴³ ຜູ້ໃຊ້ ຢາເສບຕິດ ໃນນະຄອນຫຼວງພະນົມເປັນລາຍງານວ່າ ການເຂົ້າເຖິງຢາເສບຕິດ ສ່ວນໃຫຍ່ອາໄສ ເຄືອຂ່າຍສ່ວນຕົວ, ເຊັ່ນ ໝູ່ຂອງໝູ່ ແລະ ກຸ່ມຜູ້ໃຊ້ ຢາເສບຕິດ. ເຊັ່ນດຽວກັບສີ ຫານວິນ, ຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດລາຍໃໝ່ມັກຕ້ອງມີ ຜູ້ແນະນຳ, ເນື່ອງຈາກຜູ້ຂາຍບໍ່ຄ່ອຍ ຊື້ຂາຍກັບຄົນແປກໜ້າ.⁴⁴ ຜູ້ໃຊ້ບາງຄົນ ອ້າງວ່າ ຜູ້ຈຳໜ່າຍຢາເສບຕິດດຳເນີນການ ໂດຍໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງຈາກ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕ່ຳຫຼວດ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ລະດັບສູງ, ເຊິ່ງ ພວກເຂົາກ່າວວ່າຊ່ວຍ ປົກປ້ອງຜູ້ຄ້າຈາກການຈັບກຸມ ຫຼື ການບຸກກວດຄົ້ນໃນ ສະຖານບັນເທີງຍາມ ຄ່ຳຄືນ.⁴⁵ ພວກເຂົາຍັງອ້າງອີກວ່າ ສະມາຊິກຂອງຕ່ຳຫຼວດ ແລະ ທະຫານ ບາງຄົນກໍຊື້ ແລະ ນຳໃຊ້ຢາເສບຕິດເຊັ່ນກັນ.⁴⁶

ແຂວງໄຟສັດມີສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເຂັ້ມງວດກວ່າ. ຢາເສບຕິດຫາໄດ້ຍາກ ກວ່າ ແລະ ໂດຍທົ່ວໄປມີລາຄາສູງກວ່າ. ການໃຊ້ຢາເສບຕິດຍັງຖືກພິຈາລະນາວ່າມີ ຄວາມ ແນບນຽນຫຼາຍ ແລະ ຜູ້ໃຊ້ລາຍງານວ່າ ຜູ້ຂາຍລະມັດລະວັງຫຼາຍໃນ ການເລືອກຜູ້ ທີ່ຈະຂາຍໃຫ້.

ອີງຕາມຜູ້ຕອບແບບສຳຫຼວດ, ຄວາມແຕກຕ່າງໃນແນວທາງການປະຕິບັດ ວຽກງານຂອງຕ່ຳຫຼວດມີຜົນຕໍ່ຮູບແບບການຈຳໜ່າຍ ແລະ ການຊົມໃຊ້ ຢາເສບຕິດໃນທັງສາມພື້ນທີ່. ຜູ້ຈຳໜ່າຍຢາລະດັບລຸ່ມອະທິບາຍວ່າພວກເຂົາ ເຈົ້າ ຈ່າຍສິນບິນໃຫ້ຕ່ຳຫຼວດ ແລະ ທະຫານທ້ອງຖິ່ນເປັນປະຈຳ ເພື່ອຫຼີກລ່ຽງ ການ ປາບປາມ ຫຼື ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບການເຕືອນລ່ວງໜ້າກ່ຽວກັບການບຸກ ກວດຄົ້ນ. ຢູ່ໄຟ ສັດ, ຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດລາຍງານວ່າ ຜູ້ຈຳໜ່າຍຢາໄດ້ຈ່າຍເງິນ ໃຫ້ຕ່ຳຫຼວດຈຳນວນ ລະຫວ່າງ 300 ຫາ 1,000 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ເດືອນ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດດຳເນີນ ທຸລະກິດໄດ້ໂດຍບໍ່ຖືກລົບກວນ.⁴⁷

ຍັງມີລາຍງານຕື່ມວ່າ ການປາບປາມຂອງຕ່ຳຫຼວດໄຟສັດແມ່ນເກີດຂຶ້ນຖືກວ່າ ແລະ ເຫັນໄດ້ຊັດເຈນກວ່າ, ເຊິ່ງເພີ່ມຄວາມສ່ຽງໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊົມໃຊ້ຢາເສບຕິດ ແລະ ຊຸກຍູ້ ໃຫ້ລາຄາຢາເສບຕິດສູງຂຶ້ນ.

ຊຸມຊົນໜຶ່ງໃນແຂວງໄຟສັດ ເຊິ່ງຢູ່ຫ່າງຈາກນະຄອນຫຼວງ ພະນົມເປັນປະມານ 200 ກິໂລແມັດ. (ພາບປະກອບ)

ຢູ່ສີຫານວິນ, ຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດເຊື່ອວ່າຕົນເອງໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງການໃຊ້ຢາເສບຕິດ ແຕ່ ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າແຊກແຊງຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ ເນື່ອງຈາກການຈັບກຸມບໍ່ໄດ້ນຳມາ ເຊິ່ງແຮງ ຈູງໃຈ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດໃດໆ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ ຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ຄົນໜຶ່ງທີ່ອາໄສຢູ່ໃນ ໂຮງຮຽນຮ້າງແຫ່ງໜຶ່ງໃນສີຫານວິນ ກ່າວວ່າ: “ຂ້ອຍ ຄິດວ່ານີ້ເປັນຍ້ອນຂ້ອຍບໍ່ມີ ຄອບຄົວຄອຍຊ່ວຍເຫຼືອ ຫຼື ບໍ່ມີເງິນ. ຂ້ອຍເຄີຍ ຖືກຈຳຄຸກໜຶ່ງຄັ້ງ ແລະ ຖືກສົ່ງໄປ ສູນບຳບັດຫຼາຍຄັ້ງ ແຕ່ຂ້ອຍກໍຍັງບໍ່ ສາມາດເຊົາໃຊ້ຢາເສບຕິດໄດ້.”⁴⁸

ຢູ່ໂພສັດ ແລະ ສີຫານວິນ, ຜູ້ໃຫ້ສຳພາດລະບຸວ່າ ການແຊກແຊງຂອງ ຕົວເອງ ມັກເກີດຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ ຫາກຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດມີສະມາຊິກຄອບຄົວທີ່ ສາມາດຈ່າຍ ສິນບິນໄດ້. ຂໍ້ມູນນີ້ໄດ້ຮັບການຢືນຢັນຈາກການສຳພາດ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕົວເອງຄົນ ໜຶ່ງທີ່ຮັບຜິດຊອບຄະດີຢາເສບຕິດໃນພະນົມເປັນ ເຊິ່ງລາຍງານວ່າ ເພື່ອນຮ່ວມງານ ຂອງລາວມັກຊຸກຢູ່ໃຫ້ຄອບຄົວເຈລະຈາ ເລື່ອງການຈ່າຍເງິນ ເມື່ອຍາດຜົນກຸ້ມຖືກ ຈັບ ແລະ ກວດພົບສານເສບຕິດ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ ມີການກ່າວອ້າງວ່າ ການຈ່າຍເງິນ 500 ໂດລາສະຫະລັດ ສາມາດຊ່ວຍຫຼີກລ່ຽງການດຳເນີນຄະດີໃນຊັ້ນສານ ເຊິ່ງມີ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ການຖືກຈຳຄຸກ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດໄດ້ຮັບສິດເຂົ້າຮັບການ ບຳບັດ ຝຶນຝຸດແທນ.⁴⁹

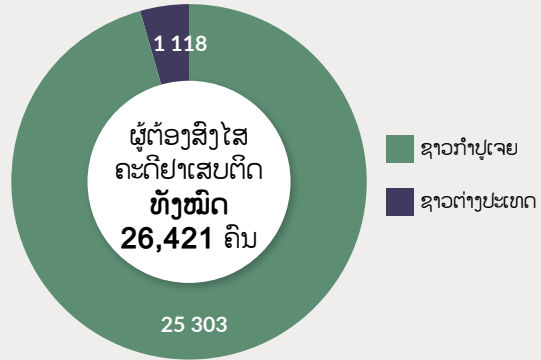
ຢູ່ໃນທັງສາມພື້ນທີ່, ຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດກ່າວວ່າ ລາຄາຂອງຢາເສບຕິດ ທຸກປະເພດ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຕາມການເວລາ ໃນຂະນະທີ່ປະລິມານທີ່ໄດ້ຮັບຕໍ່ ການຊື້ແຕ່ລະຄັ້ງ ຫຼຸດລົງ. “ແຕ່ກ່ອນ ຫ້າໂດລາກໍພຽງພໍແລ້ວ,” ແມ່ຍິງ ຄົນໜຶ່ງຈາກສີຫານວິນຜູ້ ໃຊ້ຢາເສບຕິດມາເກືອບ 20 ປີກ່າວ. “ດຽວນີ້ ເຈົ້າຕ້ອງມີຢ່າງໜ້ອຍ 10 ໂດລາ ແລະ ເຖິງແນວນັ້ນກໍຍັງໄດ້ປະລິມານ ໜ້ອຍຫຼາຍ.”⁵⁰ ໃນທຳນອງດຽວກັນ ຜູ້ໃຊ້ ຢາເສບຕິດຄົນໜຶ່ງໃນແຂວງ ໂພສັດ ກ່າວວ່າ: “ດຽວນີ້ ຂ້ອຍບໍ່ມີເງິນຫຼາຍ ດັ່ງນັ້ນ ຂ້ອຍຈ່າຍຫ້າໂດລາ ແລະ ໝູ່ຂອງຂ້ອຍກໍຊ່ວຍເພີ່ມເງິນຕື່ມອີກ. ແຕ່ບາງເທື່ອ ຂ້ອຍກໍບໍ່ສາມາດຊື້ ຢາໄດ້ໃນລາຄາຫ້າໂດລາ; ຍ້ອນມັນຕ້ອງໃຊ້ຢ່າງໜ້ອຍ 10 ໂດລາ.”⁵¹

ນອກເໜືອຈາກລາຄາທີ່ສູງຂຶ້ນແລ້ວ ຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດຍັງລາຍງານເຖິງການ ຮັບຮູ້ ຄຸນນະພາບຂອງຢາທີ່ຫຼຸດລົງ. ພວກເຂົາອະທິບາຍວ່າລົດຂອງຢາອ່ອນ ລົງ ແລະ ກິ່ນ ຂອງຢາປ່ຽນໄປ ຈົນເຮັດໃຫ້ບາງຄົນເຊື່ອວ່າຢາຖືກປະສົມກັບ ສານອື່ນຫຼາຍຂຶ້ນ. ຜູ້ ໃຊ້ຢາເສບຕິດມາດົນນານຄົນໜຶ່ງໃນສີຫານວິນກ່າວ ວ່າ: “ບໍ່ຮູ້ສຶກວ່າຢາມີລົດແຮງ ຄືແຕ່ກ່ອນ ແລະ ມັນມີກິ່ນບໍ່ດີ. ຂ້ອຍເຊື່ອວ່າ ມີການນຳສານເຄມີມາປະສົມເຂົ້າໄປ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ຄຸນນະພາບແປງລົງ.”⁵² ຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດອີກຄົນໜຶ່ງກ່າວວ່າ: “ຂ້ອຍ ຄິດວ່າ ຢາເສບຕິດແພງຂຶ້ນ ແລະ ຄຸນນະພາບກໍຫຼຸດລົງ. ຕອນທີ່ຂ້ອຍເລີ່ມໃຊ້ມັນ ໃໝ່ໆ ມັນຮູ້ສຶກແຮງຫຼາຍ ແຕ່ດຽວນີ້ຜົນຂອງມັນອ່ອນລົງ.”⁵³

ການຂາຍຍ່ອຍ ແລະ ການຈຳໜ່າຍ

ຢູ່ທັງສາມພື້ນທີ່, ຢາເສບຕິດແມ່ນເຂົ້າເຖິງໄດ້ຕື່ນຕໍ່ ຜ່ານເຄືອຂ່າຍທີ່ບໍ່ເປັນ ທາງການ ແລະ ອີງໃສ່ຄວາມໄວ້ວາງໃຈ, ເຊິ່ງຜູ້ເສບມັກຈະໄດ້ຮັບຢາຈາກ ໝູ່ ເພື່ອນ, ເພື່ອນຮ່ວມງານ ຫຼື ຄົນຮູ້ຈັກ, ແລະ ການຊື້ຂາຍສ່ວນຫຼາຍແມ່ນມີ ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ເກີດຂຶ້ນຢູ່ເປັນປະຈຳ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມຈະຊົມໃຊ້ຢາມາຫຼາຍປີ, ແຕ່ພວກເຂົາ ເຈົ້າຕ່າງ ກໍລາຍງານໄປໃນທິດທາງດຽວກັນວ່າ ພວກເຂົາເຈົ້າຍັງບໍ່ມີຄວາມຮູ້ ກ່ຽວກັບຕ່ອງໂສ້ ອຸປະຫານພູມປານໃດເລີຍ ນອກເໜືອໄປຈາກ ຜູ້ທີ່ພວກເຂົາ ເຈົ້າຕິດຕໍ່ພົວພັນໂດຍກົງ. “ຂ້ອຍຮູ້ຈັກພຽງແຕ່ຄົນທີ່ນຳມັນມາໃຫ້,” ຜູ້ໜຶ່ງ ກ່າວ, ພ້ອມທັງກ່າວຕື່ມວ່າ: “ຂ້ອຍ ບໍ່ຮູ້ວ່າມັນມາແຕ່ໃສ ແລະ ຂ້ອຍກໍບໍ່ ຖາມ.”⁵⁴ ອະດີດຜູ້ເສບອີກຄົນໜຶ່ງເຊິ່ງເຄີຍຂາຍ ຢາເສບຕິດຢູ່ໃນແວດລ້ວງ ສັງຄົມຂອງຕົນ ກ່າວຕື່ມວ່າ: “ຂ້ອຍຮູ້ຈັກ ພຽງແຕ່ຄົນທີ່ ຂ້ອຍຊື້ນຳເທົ່ານັ້ນ; ຂ້ອຍບໍ່ຮູ້ວ່າແທ້ຈິງແລ້ວຢາເສບຕິດນັ້ນມາ ແຕ່ໃສ.”⁵⁵

ພາບທີ 4 ຈຳນວນຜູ້ຕ້ອງສິງໄສໃນຄະດີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຢາເສບຕິດ ເຊິ່ງຖືກ ທາງການກຳປູເຈຍຄວບຄຸມໄດ້ໃນປີ 2025.

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ຂະແໜງການສຳຄັນ, ກຳປູເຈຍບັນທຶກສະຖິຕິການກວດພົບຢາເສບຕິດຫຼຸດລົງ ໃນປີ 2025, 2 ມັງກອນ 2026

ຜູ້ເສບ ແລະ ຜູ້ຂາຍສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊາວກຳປູເຈຍ, ເຊິ່ງຂັດແຍ່ງກັບຄວາມ ເຂົ້າໃຈ ທົ່ວໄປທີ່ວ່າ ຕະຫຼາດຢາເສບຕິດຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ຖືກຂັບເຄື່ອນໂດຍຊາວ ຕ່າງຊາດ ເປັນຫຼັກ. ສິ່ງນີ້ເບິ່ງຄືວ່າ ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນຈາກຂໍ້ມູນທາງການ: ທາງການ ກຳປູເຈຍໄດ້ຄວບຄຸມຕົວຜູ້ຕ້ອງສິງໄສໃນຄະດີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຢາເສບຕິດຈຳນວນ 26,421 ຄົນໃນປີ 2025, ເຊິ່ງເພີ່ມຂຶ້ນ 1.5% ຈາກ 26,033 ຄົນໃນປີ 2024.⁵⁶ ໃນຈຳນວນນີ້ ມີພຽງແຕ່ 1,118 ຄົນ ເທົ່ານັ້ນທີ່ເປັນຊາວຕ່າງຊາດ.⁵⁷

ຜູ້ເສບສ່ວນຫຼາຍລະບຸວ່າພວກເຂົາເຈົ້າແທບຈະບໍ່ຮູ້ ຫຼື ບໍ່ຮູ້ເລີຍວ່າຢາເສບຕິດ ນັ້ນ ຖືກຜະລິດພາຍໃນປະເທດ ຫຼື ຖືກນຳເຂົ້າມາ, ເຊິ່ງຊື້ໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມເຂົ້າໃຈ ທີ່ຈຳກັດຂອງພວກເຂົາເຈົ້າກ່ຽວກັບກິນໄກຂອງຕະຫຼາດ ຢາເສບຕິດ ນອກເໜືອ ໄປຈາກເຄືອຂ່າຍທາງສັງຄົມໃກ້ຄຽງ ແລະ ຈຸດຊື້ຂາຍ. ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຫຼັກຖານ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການຜະລິດຢາເສບຕິດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢູ່ກຳປູເຈຍ ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ໃນ ປີ 2022, ອົງການ UNODC ລາຍງານວ່າ ທາງການກຳປູເຈຍໄດ້ບຸກຄົ້ນສາງ ແຫ່ງໜຶ່ງຢູ່ເຂດຊານເມືອງຂອງນະຄອນຫຼວງພະນົມເປັນ ແລະ ຝົບຫ້ອງທົດລອງ ຜະລິດຢາເສບຕິດສັງເກດເຫັນກໍກຳລັງ ດຳເນີນງານຢູ່ແຕ່ກໍຍັງມີການຮັບຮູ້ໜ້ອຍຫຼາຍ ກ່ຽວກັບຂະໜາດທີ່ແທ້ຈິງ ຂອງອຸດສາຫະກຳນີ້.⁵⁸

ຜົນສະທ້ອນ

ການຊົມໃຊ້ ເມດແອມເຟຕາມິນ ແມ່ນຄວາມກັງວົນທີ່ຮ້າຍແຮງ ຢູ່ກຳປູເຈຍ, ເຊິ່ງ ມີປະຊາຊົນຫຼາຍພັນຄົນຖືກຈັບກຸມໃນແຕ່ລະປີ ໃນຂໍ້ຫາເສບຢາ ແລະ ຈຳໜ່າຍຢາ ໃນລະດັບລຸ່ມ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຍັງບໍ່ທັນມີຂໍ້ມູນທີ່ຄົບຖ້ວນ ກ່ຽວກັບລາຄາ ຢາເສບຕິດໃນທ້ອງຖິ່ນ, ການເຂົ້າເຖິງ, ການມີຢູ່ ຫຼື ກິນໄກ ການຊົມໃຊ້. ສິ່ງນີ້ຍັງ ຊ້ຳເຕີມການຮັບຮູ້ທີ່ຈຳກັດກ່ຽວກັບຜົນຮ້າຍທີ່ຕິດພັນ ກັບການຊົມໃຊ້ຢາເສບຕິດ ແລະ ສະຖານທີ່ທີ່ຈະໄປຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ.

ຍັງຈຳເປັນຕ້ອງມີຂໍ້ມູນ ແລະ ຂ່າວສານເພີ່ມຕື່ມ ກ່ຽວກັບການຊົມໃຊ້ ຢາເສບຕິດ ຢູ່ກຳປູເຈຍ, ໂດຍແຍກຕາມແຂວງ ແລະ ເພດ, ລວມເຖິງຕ້ອງມີ ການຄົ້ນຄວ້າ ເພີ່ມຕື່ມກ່ຽວກັບຄຸນນະພາບຂອງຢາ ແລະ ສານໃດທີ່ຖືກນຳໃຊ້ ເພື່ອປອມປົນ ໃນເມດແອມເຟຕາມິນ. ສິ່ງນີ້ຈະຊ່ວຍໃຫ້ອົງການຈັດຕັ້ງທາງ ສັງຄົມທີ່ເຮັດວຽກ ກ່ຽວກັບການສະໜອງບໍລິການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ສາມາດປັບປ່ຽນ ແລະ ກຳນົດ ເປົ້າໝາຍການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້.

ຂໍ້ມູນທີ່ມີລາຍລະອຽດຫຼາຍຂຶ້ນກ່ຽວກັບລາຄາຢາເສບຕິດຍັງອາດຊ່ວຍເສີມ ສ້າງ ການຕອບໂຕ້ຕໍ່ການລັກລອບຄ້າຢາເສບຕິດໄດ້ ເນື່ອງຈາກຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ ເປັນ ຕົວຊີ້ວັດສຳຄັນຂອງກິນໄກຕະຫຼາດ. ລາຄາຢາເສບຕິດສາມາດໃຫ້ຂໍ້ມູນ ເຈາະ

ເລິກກ່ຽວກັບຄວາມໝັ້ນຄົງ ຫຼື ການຢຸດສະຖາຂອງຕະຫຼາດ, ຊ່ວຍ ລະບຸຈຸດສ່ຽງ ແລະ ຄວາມເຊື່ອມໂຍງຂອງເສັ້ນທາງການໄຫຼວຽນ, ພ້ອມທັງ ເປັນມາດວັດສຳຄັນ ສຳລັບການປະເມີນນະໂຍບາຍຢາເສບຕິດ ແລະ ການ ຕອບໂຕ້ຂອງຝ່າຍບັງຄັບໃຊ້ ກົດໝາຍ.⁵⁹

ການສຶກສາເລື່ອງລາຄາຂະໜາດນ້ອຍນີ້ ແມ່ນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນໃນການອຸດຊ່ອງ ຫວ່າງ ບາງຢ່າງເຫຼົ່ານີ້. ເຖິງແມ່ນວ່າມີຂອບເຂດ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງທີ່ຈຳກັດ, ແຕ່ມັນກໍໄດ້ ໃຫ້ຂໍ້ມູນເສີມຕໍ່ຈາກຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຮັບ ຈາກໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ ກົດໝາຍ ແລະ ໃຫ້ ມຸມມອງໃໝ່ກ່ຽວກັບຕະຫຼາດຢາເສບຕິດຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ. ມັນໄດ້ຕັ້ງຄຳຖາມ ກ່ຽວກັບການມີຢູ່ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຢາເສບຕິດ, ແລະ ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງເປັນການພິສູດ

ແນວຄວາມຄິດວ່າ ຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງມີຂໍ້ມູນຕື່ມ ກ່ຽວກັບເສດຖະກິດຢາເສບຕິດ, ໂດຍສະເພາະເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈດີຂຶ້ນວ່າ ຕະຫຼາດ ແລະ ລະບົບການຈຳໜ່າຍ ຕອບ ສະໜອງແນວໃດຕໍ່ຄວາມ ພະຍາຍາມສະກັດກັ້ນທັງພາຍໃນປະເທດ ແລະ ລະດັບ ສາກົນ.

ເປັນທີ່ຍອມຮັບກັນຢ່າງກວ້າງຂວາງວ່າ ການກວດຢຶດຂອງກາງ ແລະ ການ ປາບປາມຂອງໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍພຽງຢ່າງດຽວ ບໍ່ພຽງພໍຕໍ່ ການຮັບມື ກັບຕະຫຼາດຢາເສບຕິດຜິດກົດໝາຍ. ແນວໃດກໍຕາມ, ຫາກຂາດ ຂໍ້ມູນລະອຽດ ກ່ຽວກັບການມີຢູ່, ລາຄາ ແລະ ເຄືອຂ່າຍການຈຳໜ່າຍ, ກໍຈະເລື່ອງຍາກທີ່ຈະ ອອກແບບ ມາດຕະການແຊກແຊງເສີມທີ່ມີ ປະສິດທິຜົນ.

‘ແຂ້ວເຟືອງໃນເຄື່ອງຈັກ’: ບັນຊີມ້າໄທ ກຳລັງອຳນວຍ ຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ຂະບວນການຝອກເງິນຂ້າມຊາດ

ນທີ່ເອີ້ນວ່າ ‘ບັນຊີມ້າ’ (mule accounts) ໄດ້ກາຍເປັນ ທຸລະກິດ ຂະໜາດໃຫຍ່ຢູ່ປະເທດໄທ ໃນຊ່ວງຫຼາຍປີທີ່ຜ່ານມາ. ຂ່າວທີ່ຖືກນຳ ສະເໜີຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໃນສື່ມວນຊົນໄທ ໄດ້ລະບຸເຖິງ ແນວໂນ້ມອາຊະຍາກຳ ທີ່ກຳລັງເພີ່ມຂຶ້ນນີ້.

ກໍລະນີຂອງນັກສຶກສາອາຍຸ 22 ປີ ທີ່ຕ້ອງກາຍເປັນຄົນໄຮ້ບ້ານ ຫຼັງຈາກທີ່ ໝູ່ຮ່ວມ ຊັ້ນຮຽນຊັກຊວນໃຫ້ລາວແບ່ງປັນຂໍ້ມູນບັນຊີທະນາຄານ ກ່ອນທີ່ຈະ ນຳບັນຊີ ດັ່ງກ່າວໄປໃຊ້ຮັບເງິນທີ່ຖືກລັກມາ. ບັນຊີດັ່ງກ່າວຖືກທາງການ ອາຍັດໄວ້ ແລະ ເມື່ອບໍ່ສາມາດຮັບເງິນກູ້ເຜື້ອການສຶກສາໄດ້, ນັກສຶກສາຄົນນີ້ ຈຶ່ງຖືກໄລ່ອອກຈາກ ຫໍພັກ ແລະ ຕ້ອງລີ້ໄປນອນຢູ່ໃນພື້ນທີ່ສ່ວນລວມຂອງ ມະຫາວິທະຍາໄລ.⁶⁰

ໃນອີກກໍລະນີໜຶ່ງແມ່ນ, ທ້າວ ປົກເກົ້າ ອະນັນ, ນັກກິລາບານເຕະທີມຊາດ ໄທ ອາຍຸ 35 ປີ, ໄດ້ແຈ້ງຄວາມກັບຕຳຫຼວດໃນຊ່ວງທ້າຍປີ 2024 ວ່າ ເຂົາເຈົ້າຖືກ ຕົວະເອົາເງິນ 2.7 ລ້ານບາດ (ປະມານ 83,500 ໂດລາ ສະຫະລັດ) ຫຼັງຈາກ ພະຍາຍາມຂໍກູ້ເງິນຈາກເວັບໄຊຫຼອກລວງ. ທາງການໄທ ໄດ້ຕິດຕາມ ເສັ້ນທາງ ການເງິນໄປຫາ 6 ບັນຊີທະນາຄານ ແລະ ຈັບກຸມ ຜູ້ກະທຳຜິດ. ໜຶ່ງໃນນັ້ນແມ່ນ ແມຍິງໄທອາຍຸ 20 ປີ, ຜູ້ທີ່ໃຫ້ການ ກັບຕຳຫຼວດວ່ານາງໄດ້ ຮັບຄ່າຈ້າງ 500 ບາດ (15 ໂດລາສະຫະລັດ) ຕໍ່ບັນຊີທີ່ນາງເປີດ, ກ່ອນຈະຖືກຄຳມະນຸດໄປຢູ່ກຳປູເຈຍ, ສະຖານທີ່ທີ່ນາງ ຖືກບັງຄັບໃຫ້ສະແກນໃບໜ້າ ໃນແອັບທະນາຄານທຸກມື້ ເພື່ອໃຫ້ ຜູ້ຄວບຄຸມ ສາມາດເຂົ້າເຖິງບັນຊີໄດ້.⁶¹

ໃນກໍລະນີທີສາມ, ຕຳຫຼວດໄດ້ຈັບກຸມແມຍິງຊາວບາງກອກອາຍຸ 21 ປີ ໃນຂໍ້ຫາ ຮັບເງິນທີ່ຖືກລັກມາຈາກສູນຫຼອກລວງ. ນາງໃຫ້ການນຳທາງການວ່າ ນາງໄດ້ ເປີດບັນຊີທະນາຄານຕາມຄຳຂໍຂອງເອື້ອຍ ໂດຍເຊື່ອວ່າເປັນການ ທຳອິດເງິນໄວ້ໃຫ້ ຫຼານສາວ.⁶²

ເຖິງຈະເບິ່ງຄືວ່າແຕກຕ່າງກັນ, ແຕ່ໃນກໍລະນີຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ລ້ວນເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ແນວໂນ້ມອາຊະຍາກຳທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ ທີ່ກຸ່ມອາຊະຍາກອນຊັກຈູງ ຫຼື ບັງຄັບໃຫ້ ບຸກຄົນບໍ່ວ່າຈະຜ່ານການຫຼອກລວງ ຫຼື ສິ່ງຈູງໃຈທາງການເງິນ ໃຫ້ຜູ້ອື່ນເຂົ້າເຖິງ ບັນຊີທະນາຄານຂອງຕົນ ເພື່ອນຳໄປໃຊ້ໃນການຝອກເງິນທີ່ ຜິດກົດໝາຍ. ອີງ ຕາມຂໍ້ມູນຂອງທາງການໄທ, ຄວາມຕ້ອງການບັນຊີມ້າ ມັກຖືກຂັບເຄື່ອນໂດຍ ອຸດສາຫະກຳຫຼອກລວງທາງໄຊເບີລະດັບພາກພື້ນທີ່ມີຂະໜາດລະດັບອຸດສາຫະກຳ ແລະ ມີມູນຄ່າຫຼາຍພັນລ້ານໂດລາ.⁶³

ຍ້ອນຄວາມກັງວົນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຕໍ່ຂະໜາດຂອງປາກົດການນີ້, ໃນເດືອນພະຈິກ ປີ 2025 ກອງບັນຊາການຕຳຫຼວດສອບສວນກາງຂອງໄທ (CIB) ໄດ້ ເຕືອນ ປະຊາຊົນບໍ່ໃຫ້ຕົກເປັນ ‘ແຂ້ວເຟືອງໃນເຄື່ອງຈັກ’ ແລະ ກ່າວວ່າ ‘ເງິນເລັກນ້ອຍ ທີ່ເຈົ້າໄດ້ຮັບນັ້ນບໍ່ຄຸ້ມຄອງກັບຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະຖືກດຳເນີນຄະດາ’.⁶⁴ ເຖິງແມ່ນວ່າ ປະຊາຊົນໃນໄທຈະຄ່ອຍໆຕະຫຼົກເຖິງຄວາມສ່ຽງຂອງການ ເປີດບັນຊີມ້າຫຼາຍຂຶ້ນ, ກຸ່ມອາຊະຍາກອນກໍຍັງຄົງສວຍໃຊ້ຊາວໜຸ່ມ, ຜູ້ສູງ ອາຍຸ ແລະ ບຸກຄົນອື່ນໆທີ່ມີ ຄວາມເປາະບາງທາງການເງິນ ເພື່ອເປີດບັນຊີມ້າ.

ທຸລະກິດຂະໜາດໃຫຍ່

ບັນຊີມ້າ, ທີ່ເອີ້ນຢູ່ປະເທດໄທວ່າ ban-chee maa (ບັນຊີມ້າ),⁶⁵ ແມ່ນບັນຊີ ທະນາຄານ ຫຼື ກະເປົາເງິນເອເລັກໂຕຣນິກທີ່ນຳໃຊ້ໃນການໂອນ ຫຼື ເກັບຮັກສາ ເງິນທີ່ໄດ້ມາຢ່າງຜິດກົດໝາຍ.⁶⁶ ກຸ່ມອາຊະຍາກອນມັກຈະໃຊ້ ບັນຊີທະນາຄານ ຂອງນິຕິບຸກຄົນ, ຊື່ບັນຊີທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ຫຼື ຈ່າຍເງິນໃຫ້ຜູ້ອື່ນ ເປີດບັນຊີໃໝ່. ໃນ ບາງກໍລະນີ, ເປົ້າໝາຍຖືກຫຼອກລວງ ຫຼື ຖືກບັງຄັບໃຫ້ ແບ່ງປັນສິດການເຂົ້າເຖິງ ບັນຊີຂອງຕົນ.⁶⁷

ລະຫວ່າງ ເດືອນມິຖຸນາ 2024 ຫາ ກຸມພາ 2025, ພາຍໃຕ້ການກຳກັບ ດູແລຂອງ ທະນາຄານກາງແຫ່ງປະເທດໄທ, ບັນຊີທີ່ສົ່ງໄລ່ເປັນບັນຊີມ້າ ຫຼາຍກວ່າ 2 ລ້ານ ບັນຊີ ເຊິ່ງເປັນຂອງບຸກຄົນຫຼາຍກວ່າ 150,000 ຄົນ ຖືກອາຍັດ.⁶⁶ ອີງຕາມຂໍ້ມູນ ຂອງກະຊວງດິຈິຕອນເພື່ອເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ, ລະຫວ່າງ ເດືອນຕຸລາ 2023 ຫາ ມີນາ 2025, ມີຜູ້ຖືກັບກຸມ 5,399 ຄົນ ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບບັນຊີມ້າ.⁶⁹

ການນຳໃຊ້ບັນຊີມ້າເພື່ອຟອກເງິນຈາກການຄ້າຢາເສບຕິດ, ການສໍ້ໂກງ ແລະ ການ ຜະນົນບໍ່ແມ່ນປາກົດການໃໝ່; ແນວໃດກໍຕາມ, ນະວັດຕະກຳໃນ ອຸດສາຫະກຳ ບໍລິການທາງການເງິນ ໄດ້ເປີດຊ່ອງທາງໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ບັນຊີ ເຫຼົ່ານີ້ໃນທາງທີ່ຜິດ ໃນລະດັບອຸດສາຫະກຳ. ຄຽງຄູ່ໄປກັບການນຳໃຊ້ບໍລິການ ທະນາຄານອອນລາຍ ຢ່າງແຜ່ຫຼາຍ, ໂດຍປັດຈຸບັນ ແອັບພລິເຄຊັນທະນາຄານ ໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມແທບ ຈະທົ່ວປະເທດໄທ,⁷⁰ ການຊື້ຂາຍບັນຊີມ້າຈຶ່ງກາຍ ເປັນເລື່ອງງ່າຍ ເປັນລະບົບ ແລະ ເປັນມືອາຊີບຫຼາຍຂຶ້ນ. ບັນຊີເຫຼົ່ານີ້ຖືກ ຊື້ຂາຍ ແລະ ໂຄສະນາຢ່າງເປີດເຜີຍທາງ ອອນລາຍ, ລວມເຖິງເທິງສື່ສັງຄົມ ອອນລາຍ.⁷¹

ມີລາຍງານວ່າ ບຸກຄົນທົ່ວໄປຂາຍບັນຊີທະນາຄານສ່ວນຕົວໃນລາຄາພຽງ 1,500-2,000 ບາດ (47-63 ໂດລາສະຫະລັດ).⁷² ບາງຄົນໃຫ້ເຊົ່າ ບັນຊີ ທະນາຄານສ່ວນຕົວ, ເຊິ່ງໃນບາງກໍລະນີເປັນການເຊົ່າແບບລາຍວັນ. ນອກຈາກນີ້ ຍັງມີການຂາຍບັດ ATM ແລະ ຊົມກາດທີ່ລົງທະບຽນ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງກັບ ແອັບພລິເຄຊັນທະນາຄານເທິງມືຖືນຳອີກ. ເຖິງແມ່ນວ່າບັນຊີ ສ່ວນຫຼາຍຈະຖືກ ໃຊ້ເປັນບັນຊີມ້າລະດັບລຸ່ມ, ແຕ່ອະດີດເຈົ້າຂອງເວັບໄຊ ຜະນົນອອນລາຍຄົນ ໜຶ່ງ ໄດ້ອະທິບາຍວ່າບາງບັນຊີຖືກນຳໄປໃຊ້ສໍາລັບການ ເຮັດທຸລະກໍາຂະໜາດ ໃຫຍ່, ແລະ ເຈົ້າຂອງບັນຊີສາມາດສ້າງລາຍໄດ້ຢ່າງ ຫຼວງຫຼາຍ. ໃນກໍລະນີ ດັ່ງກ່າວ, ລາຄາຊື້ບັນຊີອາດເລີ່ມຕົ້ນທີ່ 30,000 ບາດ (946 ໂດລາສະຫະລັດ), ເຊິ່ງສ້າງກຳໄລໃຫ້ເຈົ້າຂອງບັນຊີຢູ່ທີ່ 5,000-10,000 ບາດ (157-315 ໂດລາ ສະຫະລັດ) ຕໍ່ເດືອນ.⁷³

ໃນຫຼາຍກໍລະນີ, ບັນຊີແມ່ນໄດ້ມາຜ່ານການຫຼອກລວງ ຫຼື ການຊັກຈຸງ (ດັ່ງເຊັ່ນ ກໍລະນີຂອງນັກສຶກສາທີ່ກ່າວເຖິງຂ້າງເທິງ). ບາງຄົນຖືກຕົວະໃຫ້ ແບ່ງປັນຂໍ້ມູນ ທະນາຄານຜ່ານກົນໄກຕ່າງໆ. ມີລາຍງານວ່າຝັ່ງກຸ່ມມິດສາຊິບ ປອມຕົວເປັນ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຟາສິອາກອນ, ໂດຍອ້າງວ່າ ຜູ້ເຄາະຮ້າຍມີສິດໄດ້ຮັບເງິນຄືນຟາສິ ໂດຍມີ ເງື່ອນໄຂວ່າພວກເຂົາ ເຈົ້າຕ້ອງໄດ້ເປີດບັນຊີທະນາຄານ.⁷⁴ ອີກວິທີໜຶ່ງແມ່ນການ ຫຼອກລໍ່ໃຫ້ ຜູ້ເຄາະຮ້າຍລົງທະບຽນໃນເວັບໄຊຫຼອກລວງທີ່ອອກແບບມາ ເພື່ອ ລັກເອົາ ຂໍ້ມູນສ່ວນຕົວຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ, ເຊິ່ງຂໍ້ມູນນີ້ຈະຖືກນຳໄປໃຊ້ເພື່ອເປີດ ບັນຊີມ້າໃນເວລາຕໍ່ມາ.⁷⁵

ຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກການຫຼອກລວງ ບາງຄັ້ງກໍຖືກຕົວະໃຫ້ກາຍເປັນຄົນຖືບັນຊີ ມ້າ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ ບາງຄົນທີ່ຖືກຢູ່ໃນການຫຼອກລວງດ້ານການລົງທຶນອາດໄດ້ ຮັບເງິນທີ່ ຕົນເຊື່ອວ່າເປັນກຳໄລຈາກການລົງທຶນ. ຈາກນັ້ນພວກເຂົາກໍຖືກ ຕົວະໃຫ້ໂອນເງິນ ນັ້ນໄປຍັງອີກບັນຊີໜຶ່ງ, ເຊິ່ງມັກເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການ ລົງທຶນປອມອີກຮູບແບບ ໜຶ່ງ, ຈົນເຮັດໃຫ້ຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກການຫຼອກລວງ ກາຍເປັນຄົນຖືບັນຊີມ້າໄປໂດຍ ປະລິຍາຍ.⁷⁶

ນອກຈາກນີ້ ຍັງມີກໍລະນີຂອງຜູ້ຊອກຫາວຽກ ທັງຊາວໄທ ແລະ ຊາວຕ່າງຊາດ ທີ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ສະເໜີວຽກປອມ ແລະ ຖືກສັ່ງໃຫ້ເປີດບັນຊີ ທະນາຄານເພື່ອຮັບ ເງິນເດືອນ, ເຊິ່ງບັນຊີເຫຼົ່ານັ້ນຖືກນຳໄປໃຊ້ເປັນບັນຊີ ມ້າ.⁷⁷ ໃນກໍລະນີໜຶ່ງ, ມີ ເງິນຫຼາຍກວ່າ 2 ພັນລ້ານບາດ (63 ລ້ານໂດລາ ສະຫະລັດ) ໄຫຼວຽນຜ່ານບັນຊີ ທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັບແຮງງານຂ້າມຊາດຊາວ ມຽນມາ 54 ຄົນໃນປະເທດໄທ ເຊິ່ງຖືກ ຕົວະໃຫ້ເປີດບັນຊີມ້າ.⁷⁸ ເຫດຜົນໜຶ່ງທີ່ປະເທດໄທອາດຈະເປັນສູນກາງສໍາຄັນ ສໍາລັບບັນຊີມ້າ ແມ່ນ ຍ້ອນວ່າປະເທດໄທ ເປັນສູນກາງທາງການເງິນສໍາຄັນຂອງ ພາກພື້ນ. ຊາວຕ່າງຊາດຈຳນວນຫຼາຍມີບັນຊີທະນາຄານໃນປະເທດໄທ, ເຊິ່ງມີ ລາຍງານ ວ່າບາງບັນຊີຖືກນຳໄປໃຊ້ໃນທາງທີ່ຜິດ ຫຼື ເປັນບັນຊີມ້າ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ:

ຊາວລາວບາງຄົນຖືກຕົວະຈົນຕ້ອງຍອມໃຫ້ມິດສາຊິບນຳໃຊ້ ບັນຊີ ທະນາຄານ ໄທຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ເພື່ອຮັບເງິນທີ່ໄດ້ມາໂດຍຜິດກົດໝາຍຈາກ ແຜລດຟອມ ການລົງທຶນອອນລາຍ⁷⁹ ຫຼື ໄດ້ຮັບເງິນຜິດກົດໝາຍແລ້ວນຳໄປ ຖອນຈາກຕູ້ ATM ໃນປະເທດໄທ ຫຼັງຈາກຂ້າມຊາຍແດນເຂົ້າມາ.⁸⁰

ກໍລະນີດັ່ງນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃຜກໍສາມາດຕົກເປັນເປົ້າໝາຍຂອງ ຂະບວນການບັນຊີມ້າໄດ້, ແຕ່ແຮງງານຂ້າມຊາດ, ຜູ້ສູງອາຍຸ, ຄົນໄຮ້ບ້ານ ແລະ ຜູ້ພິການແມ່ນກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງເປັນພິເສດ. ມີລາຍງານວ່າຄົນໄຮ້ບ້ານ ຖືກ ເຂົ້າຫາໂດຍຄົນກາງທີ່ມີອິດທິພົນໃນສັງຄົມ ຫຼື ນາຍໜ້າທີ່ຖືກຄັດເລືອກ ໂດຍ ເຄືອຂ່າຍອາຊະຍາກຳ.⁸¹ ອີງຕາມຂໍ້ມູນຈາກເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງມູນນິທິ ກະຈົກເກົາ (Mirror Foundation) ທີ່ຕັ້ງຢູ່ນະຄອນຫຼວງບາງກອກ ແລະ ເປັນອົງການບໍ່ ສະແຫວງຫາຜົນກໍາໄລທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອຄົນໄຮ້ບ້ານ, ລາວກ່າວວ່າ: “ນາຍໜ້າ ຈະຂັບລົດອອກສຳຫຼວດຄົນໄຮ້ບ້ານເຊິ່ງຫາກໍມາໃໝ່ ແລະ ຊັກຊວນໃຫ້ພວກເຂົາ ເປີດບັນຊີມ້າ ໂດຍຮັບປະກັນວ່າຈະໄດ້ຮັບ ຄວາມຄຸ້ມຄອງ ແລະ ອ່າງວ່າຕຳຫຼວດ ມີສ່ວນຮ່ວມນຳ. ຈາກນັ້ນ ພວກເຂົາ ເຈົ້າຈະພາຄົນກຸ່ມນັ້ນໄປທະນາຄານເພື່ອ ເປີດບັນຊີ, ຍືດບັດ ATM ໄວ້ ແລະ ຈ່າຍເງິນຄ່າຈ້າງໃຫ້.”⁸²

ຄອກມ້າຂອງເຄືອຂ່າຍອາຊະຍາກຳທາງໄຊເບີ

ໃນຄວາມພະຍາຍາມທີ່ຈະຮັບມືກັບຄວາມກັງວົນທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນ ກ່ຽວກັບບັນຊີ ມ້າທີ່ ຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອຟອກເງິນຜິດກົດໝາຍ ຈາກຂະບວນການຫຼອກລວງທາງ ໄຊເບີ, ໃນເດືອນມີນາ 2023 ທະນາຄານແຫ່ງປະເທດໄທ ແລະ ສະມາຄົມ ທະນາຄານ ໄທ ໄດ້ນຳໃຊ້ລະບົບການຍືນຍັນຕົວຕົນດ້ວຍຂໍ້ມູນຊົ່ວເມື່ິ (ການສະແດນໃບໜ້າ) ສໍາລັບທຸລະກຳທະນາຄານເທິງມືຖືທັງໝົດທີ່ມີມູນຄ່າ ເກີນກວ່າ 50,000 ບາດ (1,577 ໂດລາສະຫະລັດ) ເຊິ່ງມີທີ່ມາຈາກ ທະນາຄານໃນປະເທດໄທ ເພື່ອ ປາບປາມບັນຊີມ້າ ແລະ ປ້ອງກັນການ ໂຈລະກຳທາງໄຊເບີ.⁸³

ແນວໃດກໍຕາມ ກຸ່ມອາດຊະຍາກອນໄດ້ຊອກຫາວິທີຫຼີກລ່ຽງຂໍ້ຈຳກັດເຫຼົ່ານີ້. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ ພວກເຂົາເຈົ້າແບ່ງການເຮັດທຸລະກຳເປັນຫຼາຍຄັ້ງໂດຍມີຍອດ ລວມ ສູງສຸດເຖິງ 200,000 ບາດຕໍ່ມື້ (ປະມານ 6,300 ໂດລາສະຫະລັດ) ເພື່ອຫຼີກລ່ຽງ ຂໍ້ກຳນົດການສະແດນໃບໜ້າ. ແຕ່ຜົນສະທ້ອນທີ່ໜ້າກັງວົນ ຫຼາຍກວ່າຂອງ ກົດລະບຽບການຍືນຍັນຕົວຕົນ ແມ່ນປາກົດການທີ່ເອີ້ນວ່າ “ຄອກມ້າ” (mule stables) ເຊິ່ງເປັນຄຳສັບທີ່ໃຊ້ເອີ້ນສະຖານທີ່ ເຊິ່ງຜູ້ຖືບັນຊີມ້າຖືກຄວບຄຸມຕົວ ຫຼື ບິບບັງຄັບ ໃຫ້ສະແດນໃບໜ້າເທິງ ແອັບພລິເຄຊັນທະນາຄານ ເພື່ອອະນຸຍາດໃຫ້ ສາມາດໂອນເງິນໄດ້.⁸⁴ ຫຼາຍຄົນທີ່ຖືກກັກຕົວໄວ້ຢູ່ໃນ “ຄອກ” ເຫຼົ່ານີ້ ຖືກປະຕິບັດ ໃນລັກສະນະ ຄ່າຍຄືກັບຜູ້ທີ່ຖືກບັງຄັບໃຫ້ກໍາອາຊະຍາກຳ ຢູ່ໃນສູນຫຼອກລວງອອນ ລາຍ. ມີລາຍງານວ່າ ພວກເຂົາຖືກທຳຮ້າຍຮ່າງກາຍຫາກຂັດຂຶ້ນ, ແລະ ບາງຄົນ ຖືກ ຂາຍຕໍ່ໃຫ້ແກ່ງອາຊະຍາກອນອື່ນ ຫຼື ຖືກປ່ອຍຕົວເມື່ອບັນຊີຂອງພວກເຂົາ ບໍ່ມີປະໂຫຍດອີກຕໍ່ໄປ.⁸⁵

ຜູ້ເຄາະຮ້າຍບາງຄັ້ງຖືກລ້ຽວ ຫຼື ຖືກຄຳມະນຸດໄປຍັງສະຖານທີ່ເຫຼົ່ານີ້ຜ່ານ ການ ໂຄສະນາຮັບສະໜັກວຽກປອມໃນສື່ສັງຄົມອອນລາຍ. ມີການກວດພົບ ໄຟສ ສະເໜີວຽກຢູ່ເມືອງອາຣັນຍະປະເທດ ແຂວງສະແກ້ວ, ໃກ້ກັບຊາຍ ແດນກຳປູເຈຍ ແລະ ເມືອງປອຍເປດຂອງກຳປູເຈຍ ເຊິ່ງເປັນຈຸດສູນກາງ ການຫຼອກລວງທາງໄຊເບີ ທີ່ຂຶ້ນຊື່ລືຊາ. ພວກນາຍໜ້າທີ່ເບິ່ງຄືວ່າມີສ່ວນກ່ຽວ ຂ້ອງກັບ

ຂະບວນການຫຼອກລວງທາງໄຊເບີໃນກຳປູເຈຍ⁸⁶ ໄດ້ພາຜູ້ຊອກຫາວຽກໄປ ເປີດບັນຊີທະນາຄານໄທໃຫ້ແກ່ອາຊະຍາກອນ ໂດຍອ່າງວ່າບັນຊີເຫຼົ່ານັ້ນຈະ ຖືກ ນຳໃຊ້ເພື່ອຟອກເງິນເດືອນໃຫ້ພວກເຂົາ. ໃນບາງກໍລະນີ ພວກເຂົາເຈົ້າ ຖືກສັ່ງໃຫ້ ເປີດບັນຊີຫຼາຍເຖິງ 5 ຫຼື 6 ບັນຊີຕໍ່ຄົນ⁸⁷ ແລະ ຖືກບັງຄັບໃຫ້ ລົງທະບຽນຊົມ ກາດ ເຊິ່ງຕໍ່ມາຈະຖືກເຊື່ອມໂຍງກັບແອັບພລິເຄຊັນຂອງ ທະນາຄານ.⁸⁸ ໃນກໍລະນີ ໜຶ່ງໃນເດືອນກຸມພາ 2025, ການສືບສວນໄດ້ ຄົ້ນພົບວ່າ ມີເຄືອຂ່າຍໜຶ່ງໄດ້

ນຳພາຊາວບ້ານຄົນໄທຈຳນວນ 50 ຄົນ ຂ້າມຊາຍແດນໄປຍັງເມືອງປອຍເປດ ເພື່ອເຮັດການສະແກນໃບໜ້າ ໂດຍ ຂະບວນການນີ້ດຳເນີນມາເປັນເວລາຫຼາຍກວ່າສອງປີ.⁸⁹ ໃນເດືອນມັງກອນ 2026, ມີການກວດພົບອີກກໍລະນີໜຶ່ງຢູ່ ແຂວງພັດທະລາງ ທາງພາກໃຕ້ຂອງປະເທດໄທ, ເຊິ່ງມີຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງຫຼາຍກວ່າ 100 ຄົນ. ຜູ້ເຄາະຮ້າຍສ່ວນໃຫຍ່ເປັນຜູ້ສູງອາຍຸ ຫຼື ຄົນຝີການ,⁹⁰ ໂດຍເຊື່ອວ່າພວກເຂົາຖືກຈ້າງ

ໄປເຮັດວຽກອະນາໄມຢູ່ຕ່າງປະເທດ, ແຕ່ພັດ ຖືກພາໄປຍັງຄອກມ້າຢູ່ເມືອງປອຍເປດ ແລະ ມາເລເຊຍ ເພື່ອເຮັດການ ສະແກນໃບໜ້າ. ມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍຖືກປະເມີນໄວ້ຫຼາຍກວ່າ 21 ລ້ານ ບາດ (648,268 ໂດລາສະຫະລັດ). ຕຳຫຼວດໄທຍັງລາຍງານຕື່ມວ່າ ມີເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖິ່ນຄົນໜຶ່ງໄດ້ຮຽກຮ້ອງສິນບິນຈາກຜູ້ດຳເນີນການເຄືອຂ່າຍບັນຊີມ້າດັ່ງກ່າວ.⁹¹

ບັນຊີມ້າໃນນາມນິຕິບຸກຄົນ

ນອກເໜືອຈາກບັນຊີມ້າສ່ວນບຸກຄົນແລ້ວ, ບັນຊີໃນນາມນິຕິບຸກຄົນທີ່ເປີດ ໃນຊື່ຂອງບໍລິສັດບັງໜ້າ (shell companies) ແລະ ທຸລະກິດຍັງຖືກນຳ ໃຊ້ເພື່ອໂອນ ແລະ ຟອກເງິນທີ່ໄດ້ມາໂດຍຜິດກົດໝາຍຈາກຂະບວນການ ຫຼອກລວງທາງໄຊເບີອີກດ້ວຍ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ ໃນກໍລະນີໜຶ່ງໃນປີ 2025, ທາງການໄທໄດ້ທັບມ້າງຸ່ມຄົນ 5 ຄົນ ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບການຜະນັນ ອອນລາຍ ແລະ ການຫຼອກລວງທາງໄຊເບີ ເຊິ່ງໄດ້ຮ່ວມກັນຈິດທະບຽນ ບໍລິສັດຫຼາຍແຫ່ງ ແລະ ນຳໃຊ້ບັນຊີທະນາຄານໃນນາມນິຕິບຸກຄົນ 9 ບັນຊີ. ມີເງິນຫຼາຍກວ່າ 100 ລ້ານບາດ (3 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ) ຖືກໂອນຜ່ານບັນຊີເຫຼົ່ານີ້ໃນເວລາພຽງ 4 ມື້.⁹²

ຂໍ້ໄດ້ປຽບຫຼັກຂອງບັນຊີມ້າໃນນາມນິຕິບຸກຄົນ ແມ່ນການອະນຸຍາດໃຫ້ໂອນ ເງິນຈຳນວນຫຼາຍຂຶ້ນຕໍ່ທຸລະກຳໜຶ່ງຄັ້ງ ແລະ ບໍ່ມີຂໍ້ກຳນົດໃຫ້ຕ້ອງສະແກນ ໃບໜ້າ.⁹³ ບັນຊີນິຕິບຸກຄົນຍັງເປີດໄດ້ງ່າຍ ແລະ ສະດວກອີກດ້ວຍ.

ຕົວຢ່າງ: ທະນາຄານກະສິກອນໄທອະນຸຍາດໃຫ້ທຸລະກິດເປີດບັນຊີໄດ້ສູງ ສຸດເຖິງ 5 ບັນຊີ ໂດຍພຽງແຕ່ໃຊ້ການຢືນຢັນຕົວຕົນຜ່ານແອັບທະນາຄານ ເທິງໂທລະສັບມືຖື.⁹⁴ ເຊັ່ນດຽວກັນ, ທະນາຄານກຸງສີກຳໃຫ້ບໍລິການເປີດ ບັນຊີນິຕິບຸກຄົນນອກສະຖານທີ່, ເຊິ່ງລູກຄ້າສາມາດເຮັດທຸລະກຳອອນລາຍ ຜ່ານແອັບທະນາຄານເທິງມືຖືໄດ້ເມື່ອໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ, ແລະ ທະນາຄານ ອະນຸຍາດໃຫ້ເປີດໄດ້ເຖິງ 3 ບັນຊີ.⁹⁵

ອາຊະຍາກອນຖືກດຶງດູດໃຫ້ໃຊ້ບັນຊີມ້າໃນນາມນິຕິບຸກຄົນ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ບັນຊີເຫຼົ່ານີ້ເບິ່ງຄືວ່າມີຄວາມໜ້າເຊື່ອຖືຫຼາຍກວ່າ ເມື່ອພວກເຂົາເຈົ້າຫຼອກ ລວງຜູ້ເຄາະຮ້າຍໃຫ້ໂອນເງິນ.⁹⁶ ເນື່ອງຈາກມີປະລິມານທຸລະກຳສູງທີ່ໄຫຼ ຜ່ານບັນຊີນິຕິບຸກຄົນ, ຂະບວນການສືບສວນ, ການດຳເນີນຄະດີ ແລະ ການ ອາຍັດບັນຊີຈຶ່ງມີຄວາມຊັບຊ້ອນ ແລະ ໃຊ້ເວລາຫຼາຍຂຶ້ນສຳລັບທາງການ.⁹⁷

ພາບທີ 6 ກົນໄກຂອງການໂຄສະນາຮັບສະໝັກວຽກປອມ ເພື່ອລ້ຽວຜູ້ຊອກຫາວຽກໃຫ້ເປີດບັນຊີມ້າ

ການຂະຫຍາຍການຕອບໂຕ້

ການຈັດການກັບບັນຊີມ້າ ໄດ້ເປັນບຸລິມະສິດທາງດ້ານນະໂຍບາຍຢູ່ປະເທດ ໄທ ນັບຕັ້ງແຕ່ລັດຖະບານຂອງທ່ານ ເສດຖາ ທະວິສິນ (ເດືອນສິງຫາ 2023 ຫາ ສິງຫາ 2024), ແລະ ໃນຂະນະດຽວກັນ ປະເທດໄທ ກໍໄດ້ນຳໃຊ້ມາດຕະການຕ່າງໆ ເພື່ອຕ້ານການປະຕິບັດການຫຼອກລວງທາງ ໄຊເບີ. ໃນເດືອນພະຈິກ 2025, ຮັກສາການນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ທ່ານ ອະນຸທິນ ຊານວິຣະກຸນ ໄດ້ປະກາດ 'ສົງຄາມຕ້ານອາຊະຍາກຳອອນລາຍ'.⁹⁹

ໃນດ້ານນະໂຍບາຍຂອງປະເທດໄທ, ພຣະຣາຊະກຳນົດ (ລັດຖະບັນຍັດ) ວ່າດ້ວຍການປະກອບທຸລະກິດຊັບສິນດິຈິຕອນ (ໂດຍສະເພາະສະບັບປັບປຸງ ທີ 2) ໄດ້ເພີ່ມຄວາມເຂັ້ມງວດໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາທຸລະກິດ ຊັບສິນດິຈິຕອນ (ລວມເຖິງເງິນຄຣິດໂຕ) ທີ່ຕັ້ງຢູ່ນອກປະເທດໄທ ແຕ່ໃຫ້ ບໍລິການແກ່ບຸກຄົນໃນປະເທດໄທ.¹⁰⁰ ພຣະຣາຊະກຳນົດ (ລັດຖະບັນຍັດ) ວ່າດ້ວຍມາດຕະການປ້ອງກັນ ແລະ ປາບປາມອາຊະຍາກຳທາງເຕັກໂນໂລຊີ ພ.ສ. 2566 (2023) ເປັນຮາກຖານທາງກົດໝາຍໃຫ້ແກ່ ສູນປະຕິບັດການແກ້ໄຂບັນຫາອາຊະຍາກຳອອນລາຍ (AOC) 1441. AOC ໄດ້ຮັບການອອກແບບມາເພື່ອລວມສູນບໍລິການສາຍຕ່ວນ ແລະ ບຸລະນາການຂໍ້ມູນ ໂດຍປະສານງານກັບໜ່ວຍງານສຳຄັນອື່ນໆ, ເຮັດໃຫ້ກາຍ ເປັນ

ສູນບັນຊາການແບບຈຸດດຽວເັດເສັດ ສໍາລັບການຮັບແຈ້ງຄວາມ, ການໂຈະທຸລະກໍາ, ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ, ແລະ ການເພີ່ມ ຫຼື ຖອດຖອນ ບຸກຄົນອອກຈາກລາຍຊື່ທີ່ຕ້ອງເຝົ້າລະວັງ ແລະ ບັນຊີດໍາ.¹⁰¹

ໜ່ວຍງານອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ AOC ລວມມີ ສໍານັກງານປ້ອງກັນ ແລະ ປາບປາມການຟອກເງິນຂອງໄທ (AMLO), ເຊິ່ງໄດ້ເພີ່ມທະວີການຈັດທໍາປະຫວັດຄວາມສ່ຽງຂອງລູກຄ້າທະນາຄານ, ນໍາໄປສູ່ການກວດພົບບັນຊີມ້າ ໃໝ່ໄດ້ໄວຂຶ້ນ¹⁰² ແລະ ການອາຍັດບັນຊີທີ່ມີຢູ່.¹⁰³ ພຣະຣາຊະກໍານົດ ດັ່ງກ່າວຍັງອະນຸຍາດໃຫ້ ສະຖາບັນການເງິນສາມາດໂຈະທຸລະກໍາທີ່ໜ້າສົງໄສ ໄດ້ຊັດຄາວໂດຍບໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງມີໃບແຈ້ງຄວາມຈາກຕໍາຫຼວດ, ແລະ ໄດ້ນໍາ ໃຊ້ມາດຕະການລົງໂທດທີ່ໜັກໜ່ວງກວ່າເກົ່າ ສໍາລັບບຸກຄົນທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວ ຂ້ອງກັບອາຊະຍາກໍາດັ່ງກ່າວ.¹⁰⁴

ໃນປີ 2023, ທະນາຄານແຫ່ງປະເທດໄທ ໄດ້ອອກແນວທາງນະໂຍບາຍ ເພື່ອພັດທະນາຖານຂໍ້ມູນລວມສູນ ຫຼື ທະບຽນການສໍ້ໂກງກາງ (Central Fraud Registry) ສໍາລັບການແປງປັນຂໍ້ມູນຂ້າມທະນາຄານກ່ຽວກັບ ກໍລະນີການສໍ້ໂກງ, ເຊິ່ງນໍາໄປສູ່ການອາຍັດບັນຊີເປັນວົງກວ້າງ, ໂດຍບຸກຄົນ ທັງໝົດທີ່ຢູ່ໃນບັນຊີດໍາຈະຖືກອາຍັດບັນຊີ.¹⁰⁵ ມາຮອດເດືອນພະຈິກ 2025, ມີຫຼາຍກວ່າ 3.3 ລ້ານບັນຊີຖືກອາຍັດ.¹⁰⁶ ໃນຂະນະທີ່ບາງຄົນໄດ້ ຊົມເຊີຍວິທີການນີ້ ສໍາລັບຄວາມຄອບຄຸມ ແລະ ຄວາມວ່ອງໄວ,¹⁰⁷ ແຕ່ກໍໄດ້ຮັບການວິພາກວິຈານເຊັ່ນກັນ, ເນື່ອງຈາກປະຊາຊົນ ແລະ ທຸລະກິດ ຂະໜາດນ້ອຍຫຼາຍພັນລາຍຖືກປ້າຍສີຢ່າງຜິດພາດວ່າ ພວກເຂົາເຈົ້າອາດມີ ຜິດຕິກໍາສໍ້ໂກງ, ເຮັດໃຫ້ບັນຊີຂອງພວກເຂົາບໍ່ສາມາດໃຊ້ງານໄດ້.¹⁰⁸ ຕັ້ງແຕ່ ນັ້ນມາ, ທະນາຄານແຫ່ງປະເທດໄທ ໄດ້ປັບປຸງວິທີການຄືນ

ໃໝ່ ໂດຍການອາຍັດ ສະເພາະທຸລະກໍາທີ່ໜ້າສົງໄສ ແລະ ຫຍໍ້ເວລາຂະບວນການສືບສວນໃຫ້ສັ້ນ ລົງ.¹⁰⁹

ເຖິງແມ່ນວ່າການປະຕິຮູບທາງກົດໝາຍ ແລະ ຄວາມພະຍາຍາມໃນການປະສານງານເພື່ອບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ຈະມີເຈດຕະນາທີ່ດີ ແລະ ໄດ້ເສີມສ້າງ ຂີດຄວາມສາມາດຂອງປະເທດໄທ ໃນການສະກັດກັ້ນການສໍ້ໂກງລະດັບໃຫຍ່, ແຕ່ພວກມັນກໍໄດ້ສົ່ງຜົນສະທ້ອນທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈຢ່າງຮ້າຍແຮງ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ລວມ ເຖິງການຖືກຕັດອອກຈາກລະບົບທະນາຄານຂອງຜູ້ບໍລິສຸດ, ການສູນເສຍສິດ ການເຂົ້າເຖິງຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານສະຫວັດດີການ ເຊັ່ນ ເງິນອຸດໜູນຜູ້ສູງອາຍຸ ແລະ ເງິນກູ້ເພື່ອການສຶກສາ, ແລະ ລວມເຖິງການຄ້າມະນຸດຂ້າມຊາດໃນບາງ ກໍລະນີ ເພື່ອຈຸດປະສົງໃນການຊຸດຮິດບັນຊີມ້າຂອງພວກເຂົາ.¹¹⁰

ໃນຕໍ່ໜ້າ, ຈໍາເປັນຕ້ອງພັດທະນາມາດຕະການທີ່ມີຂໍ້ມູນຮອບດ້ານຫຼາຍຂຶ້ນ, ມີຄວາມໄດ້ສັດສ່ວນ ແລະ ກໍານົດເປົ້າໝາຍຢ່າງຈະແຈ້ງ ເພື່ອຕອບໂຕ້ ແລະ ທັບມ້າງຂະບວນການບັນຊີມ້າ ໂດຍບໍ່ເປັນການຊ້ຳເຕີມຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບທາງ ໂຄງສ້າງຜ່ານການລົງໂທດກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມເປາະບາງ. ນອກຈາກນີ້ ຍັງຕ້ອງມີ ການປ່ຽນຈຸດສຸມໃຫ້ກ້າວຜ່ານຈາກຜູ້ຖືບັນຊີມ້າແຖວໜ້າ ແລະ ຫັນໄປຕິດຕາມ ວົງຈອນການຫຼອກລວງທັງໝົດ ເພື່ອລະບຸແຫຼ່ງກໍານົດຂອງການປະຕິບັດການ ລວມທັງບັນຊີຂອງຜູ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດປາຍທາງ ທີ່ໄດ້ຮັບເງິນຜິດກົດໝາຍ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຍັງຈໍາເປັນຕ້ອງສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ກ່ຽວກັບບົດບາດ ຂອງບັນຊີມ້າໃນການຟອກເງິນ ແລະ ຂະບວນການຫຼອກລວງທາງໄຊເບີ ເພື່ອ ຄວບຄຸມການເຕີບໂຕຕໍ່ໄປຂອງກິນໄກທີ່ເອື້ອອໍານວຍໃຫ້ອາຊະຍາກໍາມີ.

ການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດ ແລະ ພື້ນທີ່ພາກພື້ນລະເມືອງຢູ່ຫວຽດນາມ ສາມາດດໍາເນີນໄປຄຽງຄູ່ກັນໄດ້

ໃນເດືອນມັງກອນ 2026, ພັກກອມມູນິດຫວຽດນາມ (CPV) ໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຜູ້ແທນທົ່ວປະເທດຄັ້ງທີ 14, ເຊິ່ງບາງຄົນ ຖືວ່າເປັນການໂຮມຊຸມນຸມທາງການເມືອງທີ່ມີຄວາມໝາຍສໍາຄັນ ທີ່ສຸດຂອງຫວຽດນາມໃນຮອບສາມທົດສະວັດ. ການລາຍງານຂ່າວຂອງ ສື່ມວນຊົນສາກົນສ່ວນຫຼາຍແມ່ນສຸມໃສ່ການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບກົງຈັກ ຜູ້ນໍາຂອງປະເທດ ທ່າມກາງການຮັດແໜ້ນອໍານາດຂອງເລຂາທິການໃຫຍ່ພັກ ທ່ານ ໂຕ ເລີມ (To Lam), ຕະຫຼອດຈົນເຖິງຄວາມທະເຍີທະຍານ ທາງເສດຖະກິດຂອງຫວຽດນາມ ໃນການບັນລຸສະຖານະປະເທດລາຍໄດ້ ປານກາງລະດັບສູງພາຍໃນປີ 2030.¹¹¹

ບາງທີອາດເປັນຍ້ອນເຫດຜົນເຫຼົ່ານີ້ ທີ່ໃນໄລຍະຫຼາຍເດືອນກ່ອນກອງປະຊຸມໃຫຍ່, ເຈົ້າໜ້າທີ່ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ (MPS) ຈຶ່ງໄດ້ເຮັດວຽກ ຢ່າງໜັກໃນການກວດກາ ແລະ ຈັດລະບຽບສະພາບແວດລ້ອມອອນລາຍ ຂອງປະເທດ.

ໜຶ່ງໃນເປົ້າໝາຍແມ່ນ ນາງ ຫງວຽນ ງັອກ ຢີ ກວິ່ງ (Nguyễn Ngọc Nhu Quỳnh), ຜູ້ທີ່ຊາວຫວຽດນາມໃນໂລກອອນລາຍຮູ້ຈັກກັນໃນຊື່ ແມ່ເຫັດ (Mother Mushroom), ເປັນນັກຂຽນບລັອກ ແລະ ນັກເຄື່ອນໄຫວທີ່ໄດ້ຮັບ

ລາງວັນ ເຊິ່ງເລີ່ມມີຊື່ສຽງຈາກການລາຍງານກ່ຽວກັບ ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໃນອຸດສາຫະກໍາຂຸດຄົ້ນແຮ່ບົກຊິດ (bauxite).¹¹² ກວິ່ງ ກ່າວວ່າ ໃນຂະນະທີ່ກອງປະຊຸມໃຫຍ່ລະດັບຊາດກໍາລັງດໍາເນີນໄປນັ້ນ, ນາງໄດ້ເຜີຍແຜ່ບົດວິເຄາະ, ລິ້ງ ແລະ ບົດຄວາມຈໍານວນຫຼາຍລົງໃນໜ້າເຟຈ ຂອງນາງ. ແຕ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຈາກຜູ້ຕິດຕາມຫຼາຍກວ່າ 50,000 ຄົນ ຂອງນາງພັດທູດລົງຢ່າງຮ້າຍແຮງ. ຈົນຮອດເວລາຕໍ່ມາເມື່ອຜູ້ຕິດຕາມໄດ້ ແບ່ງປັນພາບໜ້າຈໍຂອງກໍລະນີສຶກສາຈາກສູນຄວາມໂປ່ງໃສຂອງ ເມຕາ (Meta), ນາງຈຶ່ງຮູ້ວ່ານາງໄດ້ຖືກເຟສບຸກ (Facebook) ຈໍາກັດການເຂົ້າເຖິງແບບບໍ່ເປີດເຜີຍ (shadow ban) ລະຫວ່າງ ວັນທີ 15 ຫາ 22 ມັງກອນ.

‘ທຸກສະຖານະ, ບົດຄວາມ ແລະ ແມ່ນແຕ່ບົດແປ ຫຼື ລິ້ງທີ່ແບ່ງປັນຈາກ ເອເຊັຍ ທາມສ໌ (Asia Times) ທີ່ວິເຄາະກ່ຽວກັບກອງປະຊຸມໃຫຍ່ ຄັ້ງທີ 14 ລ້ວນຖືກປິດກັ້ນການມອງເຫັນຕາມພູມສາດ,’ ນາງໄດ້ຂຽນໄວ້ ໃນບົດຄວາມໜຶ່ງທີ່ວິພາກວິຈານເມຕາ ເຊິ່ງເປັນບໍລິສັດແມ່ຂອງເຟສບຸກ.¹¹³ ເມຕາຍືນຍັນວ່າ ພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບຄໍາຮ້ອງຂໍໃຫ້ລຶບເນື້ອຫາຂອງແມ່ເຫັດ ຈາກກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ

(MPS) ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງໄຊເບີ ແລະ ດຳລັດເລກທີ 147/2024/ND-CP.¹¹⁴ ເຖິງແມ່ນວ່າ ເມຕາຈະຝັນຝູການເຂົ້າເຖິງໜ້າເຈາຂອງ ນາງແລ້ວກໍຕາມ ແຕ່ກວ້ໄດ້ກ່າວຫາ ເມຕາວ່າ ໄດ້ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ພັກກອມມູນິດ ດຳເນີນການຈຳກັດເສລີພາບ ສື່ມວນຊົນໃນຊ່ວງເວລາສຳຄັນທາງການເມືອງ ແລະ ເປັນ 'ຄູ່ຮ່ວມມືທີ່ ແນບນຽນ' ໃນ 'ການກົດຂີ່ຂ້າມຊາດ' ຂອງພັກ.

ມາດຕະການທີ່ດຳເນີນຕໍ່ກວ້ ແມ່ນເຊື່ອມໂຍງກັບບັນຫາການປະຕິຮູບ ສື່ມວນຊົນທີ່ພັກ ກອມມູນິດຫວຽດນາມ (CPV) ໄດ້ນຳສະເໜີໃນເດືອນ ທັນວາ 2025 ກ່ອນໜ້າກອງ ປະຊຸມໃຫຍ່, ເຊິ່ງໄດ້ກຳນົດຂໍ້ບັງຄັບດ້ານ ກົດລະບຽບທີ່ເຂັ້ມງວດຂຶ້ນສຳລັບອົງການ ສື່ມວນຊົນ ແລະ ຫູດຜ່ອນ ບົດບາດຂອງກົນໄກການກວດສອບຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແບບເອກະລາດ ພາຍໃນລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂອງຫວຽດນາມ. ແນວໃດກໍຕາມ, ມາດຕະການເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ຮັບຄວາມສົນໃຈຈາກສາກົນພຽງເລັກນ້ອຍ.

ໃນລະດັບໂລກ, ການລາຍງານຂ່າວທີ່ເປັນເອກະລາດຖືກມອງວ່າເປັນເສົາຄໍ້າ ສຳຄັນ ຂອງຄວາມສາມາດຕ້ານທານຂອງປະເທດ ໃນການຕໍ່ຕ້ານອາຊະຍາກຳ ທີ່ມີການ ຈັດຕັ້ງ ແລະ ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ. ຖ້າຂາດສື່ມວນຊົນເອກະລາດ ແລະ ການລາຍ ງານຂ່າວຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ, ອາຊະຍາກຳທີ່ມີການ ຈັດຕັ້ງ ແລະ ການສໍ້ລາດ ບັງຫຼວງ ຈະມີໂອກາດຝັງຕົວເລິກໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ໃນບໍລິບົດດັ່ງນີ້, ຄວາມມຸ່ງຫວັງຂອງ ຫວຽດນາມໃນການບັນລຸການເຕີບໂຕ ທາງເສດຖະກິດ ອາດຈະຕົກຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງ: ຫາກບໍ່ມີຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ ເປັນເອກະລາດ, ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງອາດຈະບໍ່ຖືກກວດ ຝິບ ແລະ ອາດນຳໄປ ສູ່ການສູນເສຍຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຂອງນັກລົງທຶນ.

ເຖິງແມ່ນວ່າການປາບປາມສຽງຄັດຄ້ານໂດຍລັດຢູ່ຫວຽດນາມ ຈະບໍ່ແມ່ນ ເລື່ອງ ໃໝ່ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນແຕ່ຢູ່ຫວຽດນາມເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ວິທີການທີ່ ແນບນຽນຫຼາຍ ຂຶ້ນທີ່ຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອປິດສຽງຂອງກວ້ນັ້ນ ເບິ່ງຄືວ່າຈະ ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການປ່ຽນແປງ ໃນແນວທາງຂອງພັກກອມມູນິດ ຫວຽດນາມ. ດັ່ງທີ່ກວ້ໄດ້ກ່າວ ໄວ້, ມັນແມ່ນການໃຊ້ບໍລິສັດເຕັກໂນໂລຊີ ຕາເວັນຕົກ ເພື່ອ 'ເຮັດວຽກເບີເບື້ອນ' ແທນພວກເຂົາເຈົ້າ.¹¹⁵

ການພັດທະນາເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນຄຳຖາມທາງໂຄງສ້າງທີ່ກວ້ຂຶ້ນວ່າ: ການຫັນ ເປັນທັນສະໄໝທາງເສດຖະກິດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງຢູ່ຫວຽດນາມ ຈະ ສາມາດດຳເນີນຄຽງຄູ່ ໄປກັບຝັນທີ່ກັບມື້ນັບຫົດຕົວລົງ ສຳລັບການ ກວດສອບຢ່າງເປັນເອກະລາດໂດຍ ສື່ມວນຊົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງ ສັງຄົມໃນຂະແໜງການທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການສໍ້ ລາດບັງຫຼວງ, ການເງິນຜິດ ກົດໝາຍ ແລະ ກົດຈະກຳທາງອາຊະຍາກຳຂ້າມຊາດໄດ້ຫຼື ບໍ່. ສິ່ງນີ້ຍັງມີ ຜົນກະທົບຕໍ່ບໍລິສັດເຕັກໂນໂລຊີເອກະຊົນລະດັບໂລກ, ເຊິ່ງຖືກບັງຄັບໃຫ້ ຕ້ອງດຸ່ນດ່ຽງ ລະຫວ່າງ ມາດຕະຖານການກຳກັບເນື້ອຫາໃນແຟລດຟອມ ລະດັບໂລກ ກັບການປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍຄວາມໝັ້ນຄົງພາຍໃນປະເທດທີ່ ແຕກຕ່າງກັນ.

ເສລີພາບສື່ມວນຊົນທີ່ຍາກຈະບັນລຸ

ຢູ່ຫວຽດນາມ, ສື່ມວນຊົນບໍ່ເຄີຍມີເສລີພາບຢ່າງສົມບູນ. ດັດຊະນີລະດັບ ໂລກ ຕ່າງໆ, ລວມທັງບົດລາຍງານເສລີພາບໃນໂລກ (Freedom in the World) ແລະ ອົງການນັກຂ່າວບໍ່ມີຝົມແດນ (Reporters Without Borders), ຈັດອັນດັບຫວຽດນາມໃຫ້ຢູ່ທ້າຍຕາຕະລາງຄະແນນເສລີພາບ ສື່ມວນຊົນ ສະເໝີ.¹¹⁶ ແນວໃດກໍຕາມ, ໃນຊ່ວງຕົ້ນຊຸມປີ 2000 ໄດ້ມີ ການຂະຫຍາຍຕົວ ຂອງການໂຕ້ວາທີ ແລະ ການສົນທະນາໃນປະເດັນຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ອາຊະຍາກຳ ແລະ ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ. ການຫັນເປັນດິຈິຕອນ ຢ່າງໄວວາ, ການຫັນເປັນເອກະຊົນ ແລະ ການຫັນເປັນຕະຫຼາດໄດ້ສ້າງ ໂອກາດໃຫ້ການລາຍງານຂ່າວກ່ຽວກັບຂ່າວອີ່ ສາວ ດ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມຈາກຜູ້ອ່ານ ແລະ ສ້າງຜົນກຳໄລ ໃຫ້ແກ່ອົງການ ສື່ມວນຊົນ.¹¹⁷

ເສລີພາບໃນລະດັບໜຶ່ງນີ້ ໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ຈາກການອະນຸຍາດໃຫ້ເຊື່ອມຕໍ່ ອິນເຕີ ເນັດໃນປີ 1997.¹¹⁸ ການນຳໃຊ້ອິນເຕີເນັດໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກປະມານ 0.2% ຂອງ

ລຳດັບເຫດການກ່ຽວກັບເສລີພາບຂອງ ສື່ມວນຊົນ

ປະຊາກອນໃນປີ 2000 ມາເປັນປະມານ 78.8% ໃນປີ 2025, ຫຼື ປະມານ 79 ລ້ານຄົນ.¹¹⁹ ໃນໄລຍະເວລາດຽວກັນ, ການປະຕິຮູບທາງເສດຖະກິດໄດ້ນຳໄປສູ່ ການເປີດໃຫ້ເອກະຊົນເຂົ້າມາມີບົດບາດ, ລວມເຖິງໃນຂະແໜງການສື່ມວນຊົນ. ການປັບປຸງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສື່ມວນຊົນໃນປີ 1999 ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ມີກິດຈະກຳ ສະແຫວງຫາຜົນ ກຳໄລ, ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສື່ມວນຊົນປີ 2016 ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ ມີການ ເປັນຄູ່ຮ່ວມມື ລະຫວ່າງ ອົງການສື່ມວນຊົນ ແລະ ບໍລິສັດເອກະຊົນ.¹²⁰ ວາລະ ສານໄລຟ໌ສະຕາຍ (lifestyle) ແລະ ໜັງສືຟິມ ໄດ້ກາຍເປັນສິ່ງທີ່ເນັ້ນ ຜົນກຳໄລ, ໂດຍ ມີການໂຄສະນາ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນເປັນສັດສ່ວນ ສຳຄັນຂອງລາຍຮັບ.

ການຫັນອຸດສາຫະກຳສື່ມວນຊົນໄປສູ່ກົນໄກຕະຫຼາດນີ້ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ສຳນັກ ຂ່າວ ຕ່າງໆມີອິດສະລະທາງການເງິນໃນລະດັບໜຶ່ງ ແລະ ມີອຳນາດຕໍ່ລອງກັບ ການກວດ ກາຂອງລັດທີ່ເຂັ້ມງວດ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະຂາດການປະຕິຮູບຢ່າງມີ ຄວາມໝາຍ ສຳຄັນ ກ່ຽວກັບເສລີພາບໃນການສະແດງອອກ ແລະ ສິດທິ ພິນລະເມືອງກໍຕາມ. ຫົວຂໍ້ຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ພະຫຸນິຍົມທາງການເມືອງ ແລະ ສິດທິມະນຸດຍັງຄົງເປັນເລື່ອງ ຕ້ອງຫ້າມ, ເຊັ່ນດຽວກັບການລາຍງານຂ່າວ ກ່ຽວກັບມົນລະພິດທາງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍງທາງທຶນ.¹²¹ ແນວໃດກໍຕາມ, ການລາຍງານຂ່າວກ່ຽວກັບ ອາຊະຍາກຳ ແລະ ການສໍ້ລາດ ບັງຫຼວງໄດ້ກາຍເປັນຝັນທີ່ສື່ເທົາ.¹²² ການປ່ຽນແປງ ນີ້ເກີດຂຶ້ນພ້ອມກັບ ການເຕີບໂຕຢ່າງໄວວາຂອງສື່ສັງຄົມອອນລາຍ, ໂດຍສະເພາະ ເຟສບຸກ, ເຊິ່ງມີ ຜູ້ໃຊ້ງານກວ່າ 8 ລ້ານຄົນຢູ່ຫວຽດນາມໃນປີ 2012, ແຊງໜ້າ ແຟລດຟອມພາຍໃນປະເທດຢ່າງ ຊິງມີ (Zing Me).

ພາຍໃນປີ 2018, ຜູ້ໃຊ້ງານເຟສບຸກທີ່ເຄື່ອນໄຫວມີຈຳນວນຫຼາຍກວ່າ 64 ລ້ານ ຄົນ, ເຊິ່ງກວມເອົາປະມານ 67% ຂອງປະຊາກອນໃນເວລານັ້ນ.¹²³ ສື່ມວນຊົນ

ທີ່ບໍ່ແມ່ນຂອງລັດ ເຊັ່ນ ວີເອັນ ເອັກຊເຟຣສ (VnExpress) ແລະ ຊິງນິວສ໌ (Zing News) ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມເປີດກວ້າງ ທາງດ້ານວິຊາການ ສື່ສານມວນຊົນຫຼາຍກວ່າໜັງສືພິມທາງການຂອງພັກ ເຊັ່ນ ເຢັນເຢັນ (Nhân Dân) ແລະ ໄດ້ນຳເອົາທັດສະນະຂອງຊຸມຊົນເຂົ້າມາ, ມີການອ້າງອີງທຳນາຍຄວາມ ຝ່າຍແຕ່ຕ່າງ ໃນການລາຍງານການພິຈາລະນາ ຄະດີ ແລະ ສະທ້ອນສຽງຂອງຄົນ ທ້ອງຖິ່ນໃນຂັ້ນຕ່ຳແຍ່ງທາງທີ່ດິນ.¹²⁴

ໃນຊ່ວງເວລານີ້, ສື່ອອນລາຍພາສາຫວຽດນາມໄດ້ລາຍງານຂ່າວກ່ຽວກັບ ຄະດີ ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ລະຫວ່າງ ປີ 2013 ຫາ 2019, ສຳນັກຂ່າວ ຕ່າງໆໄດ້ລາຍງານ ເຫດການການສໍ້ລາດບັງຫຼວງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຫຼາຍກວ່າ 40 ເຫດການ ແລະ ຕີພິມບົດຄວາມຫຼາຍກວ່າ 3,000 ບົດຄວາມ (ເບິ່ງພາບທີ 7).¹²⁵

ຕົວຢ່າງສຳຄັນໃນໄລຍະຕົ້ນ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບກຸ່ມອຸດສາຫະກຳຕໍ່ເຮືອ ຫວຽດນາມ ວິນາຊິນ (Vinashin) ໃນປີ 2010 ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການລາຍງານ ໂດຍສຳນັກຂ່າວ ຕ່ວຍເຈ (Tuoi Tre) ແລະ ແຕ່ງນຽນ (Thanh Nien). ຜູ້ ບໍລິຫານຂອງວິນາຊິນ, ເຊິ່ງເປັນບໍລິສັດຕໍ່ເຮືອຂອງລັດທີ່ໃຫຍ່ ທີ່ສຸດໃນປະເທດ, ໄດ້ຍົກຍອກເງິນ ແລະ ຮ່ວມກັນກຳນົດລາຄາ.¹²⁶ ການກວດສອບຂອງອົງການ ກວດກາ ລັດຖະບານໄດ້ຄົ້ນພົບໜີ້ສິນເກືອບ 4 ພັນລ້ານໂດລາສະຫະລັດ,¹²⁷ ໂດຍມີລາຍງານວ່າຜົນຂາດຫີນມີມູນຄ່າ ທຽບເທົ່າປະມານ 4% ຂອງ GDP ຫວຽດນາມໃນປີ 2009.¹²⁸

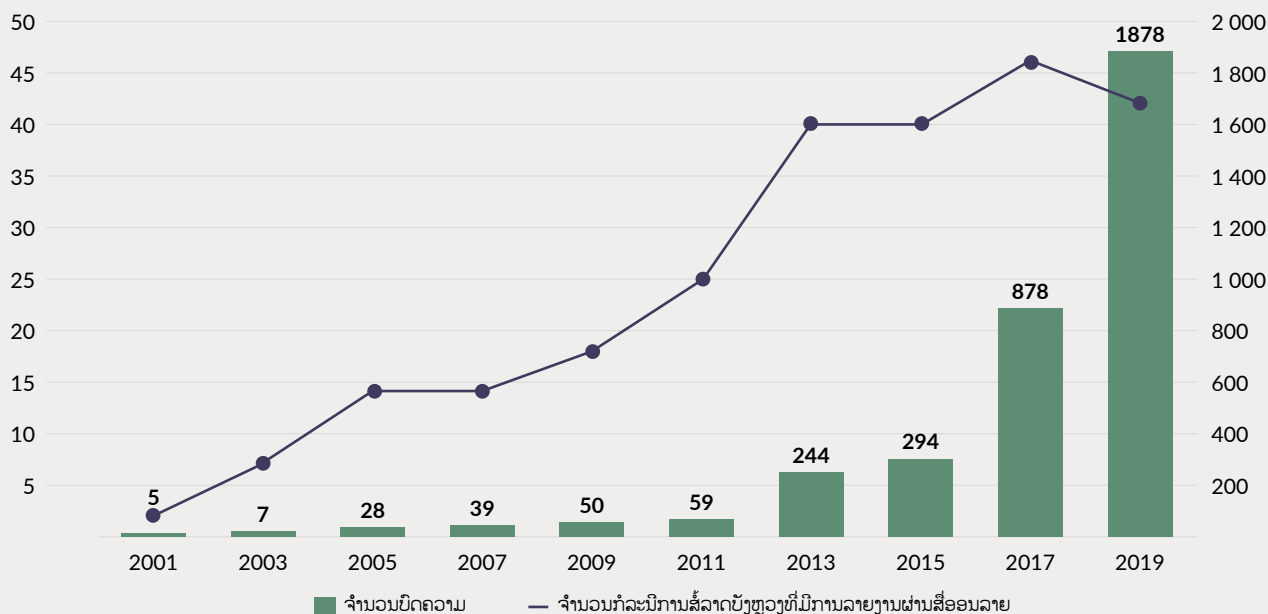
ສຳນັກຂ່າວເຊັ່ນ ຕ່ວຍເຈ ອອນລາຍ (Tuoi Tre Online) ແລະ ຫວຽດນາມ ເນັດ (VietNamNet) ຍັງມີບົດບາດໃນການເປີດໂປ່ງເລື່ອງ ອື່ສາວກ່ຽວກັບການ ສອບເສັງຊັ້ນມັດທະຍົມປາຍລະດັບຊາດ ເຊິ່ງກ່ຽວຂ້ອງ ກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ອາວຸໂສດ້ານ ການສຶກສາ.¹²⁹ ການລາຍງານຂ່າວຂອງສື່ມວນຊົນ ຍັງໄດ້ຂະຫຍາຍການກວດສອບ ຈາກສາທາລະນະຊົນ ລະຫວ່າງ ການ ໂຄສະນາຂະບວນການ #ichoosefish ໃນ ປີ 2016 ເຊິ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບ ມົນລະພິດທີ່ເກີດຈາກ ບໍລິສັດ ຟໍໂມຊາ ຮ່າຕິງ ສະຕີນ ຄໍບໍເຣຊິນ (Formosa Ha Tinh Steel Corporation), ເຊິ່ງໄດ້ຮັບ ທຶນຈາກ ບໍລິສັດໄຕ້ຫວັນ ຟໍໂມຊາ ພລາສະຕິກສ໌ (Formosa Plastics).¹³⁰ ໃນແຕ່ລະ

ກໍລະນີ, ການລາຍງານຂ່າວຂອງສື່ມວນຊົນ ໄດ້ເປີດໂປ່ງໃຫ້ເຫັນ ເຖິງການສູນເສຍ ທາງດ້ານການເງິນ ຕໍ່ການບໍລິການສາທາລະນະ ແລະ ນິຕິບຸກຄົນພາກເອກະຊົນ ໂດຍນຳມີຂອງຜູ້ກະທຳທີ່ສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ແລະ ໄດ້ເນັ້ນໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສ່ຽງ ອັນສຳຄັນທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ຊື່ສຽງ ທີ່ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງຈາກພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນ ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນຕໍ່ ຄວາມທະເຍີທະຍານທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງ ຫວຽດນາມ. ໝາຍຄວາມວ່າ ໃນໄລຍະຕົ້ນຊຸມປີ 2000, ຝົນລະເມືອງຫວຽດນາມ ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ເຫດການປັດຈຸບັນ, ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຕອບສະໜອງຕໍ່ເຫດການ ເຫຼົ່ານັ້ນ ໄດ້.¹³¹ ຈຳນວນຜູ້ອ່ານໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນໃນຂະນະທີ່ຜູ້ຊົມໄດ້ແບ່ງປັນຂໍ້ສັງເກດ ຂອງຕົນເທິງສື່ສັງຄົມອອນລາຍ, ໃນຂະນະທີ່ນັກຂ່າວທີ່ປະຕິບັດການ ກວດກາ ເນື້ອຫາຕົນເອງໃນການລາຍງານຂ່າວແບບເປັນທາງການ ໄດ້ໃຊ້ ແຟລ໌ພອມດີ ຈິຕອນ ເພື່ອເຜີຍແຜ່ບົດວິເຄາະທີ່ກວ້າງຂວາງຢູ່ຂຶ້ນ. ການຄົ້ນຄວ້າໂດຍອົງການ Towards Transparency ພົບວ່າ ລະຫວ່າງ ປີ 2016 ຫາ 2019 ສັດສ່ວນ ຂອງຊາວຫວຽດນາມທີ່ເຊື່ອວ່າ ພວກເຂົາສາມາດສ້າງຄວາມແຕກຕ່າງ ໃນການຕໍ່ສູ້ ກັບການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໄດ້ ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 55% ເປັນ 71%.¹³²

ຈຸດຈົບຂອງຍຸກສະໄໝ

ເສລີພາບຂອງສື່ມວນຊົນ ໄດ້ຖືກຈຳກັດອີກຄັ້ງ ໃນຊ່ວງກາງທ້າຍຊຸມປີ 2010 ຍ້ອນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄວາມໝັ້ນຄົງທາງໄຊເບີ (Cyber Security Law) ໃນປີ 2018.¹³³ ແລະ ການຮັບຮອງເອົາ ແຜນການສື່ມວນຊົນປີ 2025 (Press Plan 2025) ໃນປີ 2019.¹³⁴

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄວາມໝັ້ນຄົງທາງໄຊເບີ ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ບັນດາບໍລິສັດຕ່າງ ເກັບ ຮັກສາຂໍ້ມູນໄວ້ໃນເຊີບເວີ (servers) ທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນຫວຽດນາມ (ລວມ ທັງຂໍ້ມູນຜູ້ໃຊ້ ທີ່ ຖືກຄຸ້ມຄອງໂດຍ ບໍລິສັດເຕັກໂນໂລຊີຕ່າງປະເທດ ເຊັ່ນ ອານຟາເບັດ (Alphabet), ເມຕາ (Meta) ແລະ ແອບເປີນ (Apple)),¹³⁵ ແລະ ໄດ້ມອບອຳນາດໃຫ້ຄະນະ ສະເພາະກົດດ້ານ ຄວາມປອດໄພທາງໄຊເບີຂອງຫວຽດນາມ (Cybersecurity Task Force: CTF) ພາຍໃຕ້ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບໃຫ້ມີອຳນາດໃນ ການ ສັງລືບເນື້ອຫາ ແລະ ບັງຄັບໃຫ້ສະໜອງຂໍ້ມູນຜູ້ໃຊ້ເມື່ອທາງການ ຮ້ອງຂໍ.

ພາບທີ 7 ການລາຍງານຂ່າວກ່ຽວກັບຄະດີການສໍ້ລາດບັງຫຼວງຂອງສື່ອອນລາຍພາສາຫວຽດນາມ.

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ການສຳຫຼວດຂະໜາດໃຫຍ່ກ່ຽວກັບບົດຄວາມອອນລາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການສໍ້ລາດບັງຫຼວງເປັນພາສາຫວຽດນາມ ຕັ້ງແຕ່ປີ 2000 ຈົນຮອດທ້າຍປີ 2019, ຕາມທີ່ ລາຍງານໂດຍ Thanh Huyen Nguyen, The fight against corruption in Vietnam: The role of online press, VNU Journal of Science: Policy and Management Studies, 36, 3, 2020

ໃນຂະນະດຽວກັນ, ແຜນການສື່ມວນຊົນປີ 2025 (Press Plan 2025) ເຊິ່ງມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ໃນເດືອນເມສາ 2019, ໄດ້ແນະນຳໃສ່ສື່ມວນຊົນເຄິ່ງເອກະຊົນ ແລະ ຍືນຍັນຄືນການຄວບຄຸມທາງການເມືອງທີ່ເຂັ້ມງວດຂຶ້ນຕໍ່ຂະແໜງການສື່ມວນຊົນ.¹³⁶ ໂດຍຈຳກັດການອອກໃບອະນຸຍາດໃຫ້ສະເພາະອົງການທີ່ຂຶ້ນກັບຝັກກອມມູນິດຫວຽດນາມເທົ່ານັ້ນ.¹³⁷ ແຜນການສື່ມວນຊົນຍັງໄດ້ຫາມວາລະສານຕ່າງໆຜະລິດເນື້ອຫາຂ່າວ, ລວມທັງການລາຍງານຂ່າວກ່ຽວກັບການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ. ໃນເວລາຕໍ່ມາ, ອົງການສື່ມວນຊົນຫຼາຍແຫ່ງໄດ້ສູນເສຍ ໃບອະນຸຍາດສື່ມວນຊົນ, ໂດຍມີການສຶກສາໜຶ່ງໃນປີ 2024 ພົບວ່າຫຼາຍກວ່າ ເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງສຳນັກຂ່າວ 102 ແຫ່ງທີ່ຖືກຈັດເປັນອົງການສື່ມວນຊົນໄດ້ ຫັນປ່ຽນໄປເປັນສື່ປະເພດອື່ນ ຫຼື ປົດຕົວລົງຢ່າງສິ້ນເຊີງ.¹³⁸ ສິ່ງນີ້ລວມເຖິງ ຫຼາຍອົງການທີ່ເຄີຍລາຍງານຂ່າວກ່ຽວກັບອາຊະຍາກຳ ແລະ ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ມາກອນ, ລວມທັງຊິງນິວສ໌ (Zing News) ເຊິ່ງຕໍ່ມາໄດ້ປ່ຽນຊື່ເປັນ ຊິນິວສ໌ (Znews).

ພາຍໃຕ້ແຜນການດັ່ງກ່າວ, ໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງໄດ້ເພີ່ມການລົງໂທດ ແລະ ປັບໃໝຕໍ່ອົງການສື່ມວນຊົນຫຼາຍຂຶ້ນ. ລະຫວ່າງ ປີ 2019 ຫາ 2023, ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ອອກໃບສັງປັບໃໝ 146 ສະບັບຕໍ່ອົງການສື່ມວນຊົນ (ເບິ່ງພາບທີ 8). ໃນປີ 2020, ມີການບັນທຶກ 18 ກໍລະນີ ລວມເປັນເງິນຄ່າປັບໃໝ 450 ລ້ານດິ່ງ (ປະມານ 17,000 ໂດລາສະຫະລັດ). ຮອດປີ 2023, ຕົວເລກນີ້ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 47 ກໍລະນີ ລວມເປັນເງິນຄ່າປັບໃໝ 2.1 ຕື້ດິ່ງ (ປະມານ 81,000 ໂດລາສະຫະລັດ).¹³⁹ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຍັງໄດ້ເພີ່ມແຮງ ກົດດັນຕໍ່ນັກຂ່າວ, ໂດຍຈຳຄຸກນັກຂ່າວ 6 ຄົນໃນປີ 2020 ແລະ 8 ຄົນໃນປີ 2021.¹⁴⁰

ໃນເດືອນທັນວາ 2025, ເພື່ອກຽມຄວາມພ້ອມສຳລັບກອງປະຊຸມໃຫຍ່ລະດັບຊາດໃນເດືອນມັງກອນ, ສະພາແຫ່ງຊາດຫວຽດນາມໄດ້ຮັບຮອງເອົາກົດໝາຍ 51 ສະບັບ ແລະ ມະຕິ 39 ສະບັບ ກ່ຽວກັບບັນຫາທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດຕ່າງໆໂດຍຜ່ານຂັ້ນຕອນແບບຮີບດ່ວນ ແລະ ປາສະຈາກການ ຍື່ນຄຳຮ້ອງ ຫຼື ການຄັດຄ້ານຈາກສາທາລະນະ, ເຊິ່ງກວມເອົາໜຶ່ງສ່ວນສາມ ຂອງກົດໝາຍທັງໝົດທີ່ຖືກຮັບຮອງພາຍໃຕ້ວາລະ 5 ປີ.¹⁴¹ ສິ່ງນີ້ລວມເຖິງ ການປັບປຸງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄວາມໝັ້ນຄົງທາງໄຊເບີ ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສື່ມວນຊົນ ແລະ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການຂະຫຍາຍອຳນາດໃນການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ຢູ່ໂປຣໂຕຄອນອິນເຕີເນັດ (IP). ໝາຍຄວາມວ່າ ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການອິນເຕີເນັດ ຈະຕ້ອງສະໜອງທີ່ຢູ່ IP ໃຫ້ແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງໄຊເບີ ເມື່ອມີການຮ້ອງຂໍ ແລະ ຕ້ອງລຶບເນື້ອຫາທີ່ຖືວ່າເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ ຄວາມໝັ້ນຄົງແຫ່ງຊາດ.

ນອກຈາກນີ້, ແຜນການສື່ມວນຊົນສະບັບປັບປຸງປີ 2025 ຍັງໄດ້ມອບອຳນາດ ໃຫ້ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບໃນການບັງຄັບໃຫ້ອົງການສື່ມວນຊົນ ແລະ ນັກ

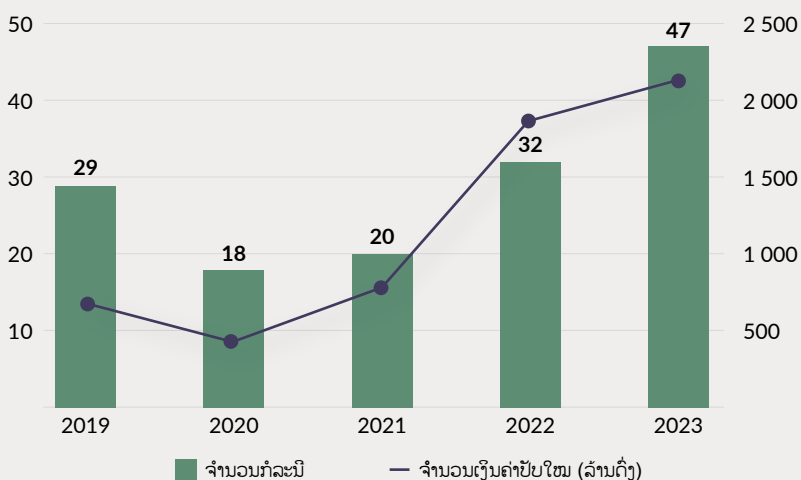
ຂ່າວເປີດເຜີຍແຫຼ່ງຂ່າວຂອງຕົນ, ລວມທັງຜູ້ແຈ້ງເປາະແສ, ເພື່ອຈຸດປະສົງ ໃນ 'ການສືບສວນ, ການສັງເກດ ແລະ ການພິພາກສາຄະດີ'. ການຍ້າຍອຳນາດ ນີ້ຈາກສານໄປຍັງໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍເປັນສັນຍານບັງບອກເຖິງສະພາບແວດລ້ອມດ້ານສື່ມວນຊົນທີ່ເຄັ່ງຄັດຫຼາຍຂຶ້ນໃນໄລຍະຕໍ່ໜ້າ. ແຜນລວມສື່ສັງຄົມອອນລາຍກໍມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະ ປະເຊີນກັບກົດລະບຽບທີ່ເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນເຊັ່ນກັນ, ດັ່ງທີ່ເຫັນໄດ້ຈາກກໍລະນີຂອງ ກວິງ, ໃນຂະນະທີ່ລັດຖະບານຫວຽດນາມພະຍາຍາມດັດແກ້ພັນທະຂອງ ແຜນລວມເຫຼົ່ານີ້ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກັບອົງການສື່ມວນຊົນແບບດັ້ງເດີມ.

ຜົນທີ່ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມທີ່ຫົດຕົວແຄບລົງ

ກອບກົດໝາຍທີ່ເນັ້ນໃສ່ຄວາມໝັ້ນຄົງນີ້ ໄດ້ປ່ຽນແປງສະພາບແວດລ້ອມ ການດຳເນີນວຽກງານຂອງສື່ມວນຊົນຫວຽດນາມໂດຍຜົນຖານ. ສິ່ງນີ້ຍັງສະທ້ອນອອກມາໃນວິທີການທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ເພື່ອຈຳກັດຜົນທີ່ຂອງອົງການ NGO.

ການວິເຄາະພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ເປີດເຜີຍໃຫ້ເຫັນເຖິງຍຸດທະສາດທີ່ເປັນລະບົບ ຂອງລັດໃນການຈຳກັດຜົນທີ່ພາກພື້ນລະເມືອງ ຂະນະທີ່ຍັງຮັກສາການຊ່ວຍເຫຼືອແບບອົງໃສ່ການບໍລິການໄວ້. ເຈົ້າໜ້າທີ່ໂຄງການຢູ່ອົງການຈັດຕັ້ງທາງ ສັງຄົມຂອງຫວຽດນາມຄົນໜຶ່ງໄດ້ອະທິບາຍວ່າ ແມ່ນແຕ່ການຍ້ຽມຢາມໄລຍະ ສັ້ນຂອງພະນັກງານການກຸສົນ ແລະ ຕົວແທນ NGO ກໍມັກຈະຖືກກວດກາ ຢ່າງໃກ້ຊິດ.¹⁴² ນອກຈາກນີ້, ມີລາຍງານວ່າອົງການຂະໜາດໃຫຍ່ຫຼາຍແຫ່ງ ຢ້ານກົວການແຊກຊຶມຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດ. ຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານສິດທິມະນຸດຂອງ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດໄດ້ຕັ້ງຂໍສັງເກດວ່າ ປັດຈຸບັນກົດລະບຽບດ້ານອາກອນ ລາຍຮັບໄດ້ຖືກນຳມາບັງຄັບໃຊ້ກັບ ອົງການບໍ່ສະແຫວງຫາຜົນກຳໄລຢ່າງ ເຄັ່ງຄັດ, ໂດຍຄວາມບໍ່ສອດຄ່ອງທາງເຕັກນິກໃນການລາຍງານການຊ່ວຍເຫຼືອ ສາມາດຖືກດຳເນີນຄະດີເປັນອາຊະຍາກຳ ໃນຂໍ້ຫາຫຼົບຫຼີກອາກອນໄດ້.¹⁴³ ຜົນທີ່ພາກພື້ນລະເມືອງທີ່ຫົດຕົວແຄບລົງຍັງສົ່ງຜົນໃຫ້ອົງການ NGO ເອກະລາດທີ່ຕິດຕາມກວດກາການສໍ້ລາດບັງຫຼວງຕ້ອງປົດຕົວລົງ. ອົງການ Towards Transparency ຖືກບັງຄັບໃຫ້ປົດຕົວລົງ ຍ້ອນຂໍ້ຜິດຈາລະນາດ້ານຄວາມປອດໄພຫຼັງຈາກຖືກປັບໃໝ ແລະ ຖືກຍົກເລີກໂດເມນ ເວັບໄຊ.¹⁴⁴

ສະພາບແວດລ້ອມນີ້ ເບິ່ງຄືວ່າກຳລັງແຜ່ຊຶມເຂົ້າໄປໃນຂະແໜງການດັ່ງກ່າວ: ອົງການທີ່ເນັ້ນການໃຫ້ບໍລິການ (ເຊັ່ນ NGO ດ້ານການກຸສົນ ແລະ ການບັນເທົາທຸກ) ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ມີຜົນທີ່ດຳເນີນງານ, ຂະນະທີ່ອົງການທີ່ ຂັບເຄື່ອນຮຽກຮ້ອງສິດທິຕ້ອງປະເຊີນກັບຄວາມສ່ຽງທາງກົດໝາຍທີ່ອາດເຖິງ ຂັ້ນຕ້ອງປົດຕົວລົງ. ສິ່ງນີ້ຍັງເຮັດໃຫ້ສື່ມວນຊົນ ແລະ ອົງການອື່ນໆ ເບິ່ງຄືວ່າຫຼີກລ່ຽງການແກ້ໄຂຕົ້ນເຫດຂອງຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງໃນພາກພື້ນ, ເຊັ່ນ ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ

ພາບທີ 8 ມາດຕະການລົງໂທດ ແລະ ຄ່າປັບໃໝທີ່ບັງຄັບໃຊ້ຕໍ່ສື່ມວນຊົນ, ປີ 2019–2023.

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: Legal Initiatives for Vietnam, Censorship in Vietnam: state media under unprecedented attack, 1 ພະຈິກ 2024

ລະດັບສູງ ຫຼື ການຄ້າຜິດກົດໝາຍຂ້າມຊາຍແດນ, ຍ້ອນ ຄວາມສ່ຽງສ່ວນຕົວ ແລະ ທາງວິຊາຊີບໃນການເຮັດແນວນັ້ນຖືກມອງວ່າສູງ ເກີນໄປ. ສິ່ງນີ້ສ້າງສະພາບ ແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ກໍ່ອາຊະຍາກຳທີ່ ມີການຈັດຕັ້ງ ເຊິ່ງເຕີບໂຕໃນ ສະພາບທີ່ການກວດສອບດ້ານຊື່ສຽງ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບທາງການເມືອງມີຢູ່ ຢ່າງຈຳກັດ.

ການຂາດເຂີນພື້ນທີ່ສຳລັບພາກພື້ນລະເມືອງ ຍັງມີຜົນກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ ເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມປອດໄພຂອງພາກພື້ນ. ໃນປີ 2024, ສານໄດ້ຕັດສິນ ລົງໂທດ ນາງ ເຈືອງ ໝີ ລານ (Truong Mỹ Lan) ຫຼັງຈາກໄອຍະການ ສະແດງຫຼັກຖານວ່າ ນາງໄດ້ຮັບເງິນກູໂດຍທຸກຈະລິດມູນຄ່າ 44 ຕື້ໂດລາ ສະຫະລັດ ຈາກທະນາຄານ ໄຊງ່ອນ-ເຫືອງຕິນ (Saigon Commercial Bank) ເຊິ່ງເປັນຈຳນວນເງິນທີ່ ທຽບເທົ່າກັບສັດສ່ວນອັນສຳຄັນຂອງ GDP ຂອງຫວຽດນາມ.¹⁴⁵ ເລື່ອງອີ່ສາວ ຫຼ້າສຸດໃນປີ 2025 ໄດ້ເປີດໂປງການສື່ໂກງ ໃນການຈັດຊື້ຈ້າງຂອງກຸ່ມບໍລິສັດ ຖ່ວນອານກຣູບ (Thuận An Group) ແລະ ນຳໄປສູ່ການຕັດສິນລົງໂທດ ເຈົ້າໜ້າທີ່ອາວຸໂສຫຼາຍຄົນຈາກ ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ມີມູນຄ່າເກີນ 3 ລ້ານໂດລາ ສະຫະລັດ.¹⁴⁶ ນອກຈາກນີ້, ການຂຸດຄົ້ນຊາຍຜິດກົດໝາຍ ແລະ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍຂາດການຄວບຄຸມ ເຊິ່ງມັກຈະຖືກຂັບເຄື່ອນໂດຍເຄືອຂ່າຍຜິດກົດໝາຍ ໄດ້ ເພີ່ມຄວາມສ່ຽງຈາກ ໄພນ້ຳຖ້ວມໃຫ້ຮ້າຍແຮງຂຶ້ນ ສິ່ງຜົນໃຫ້ເສດຖະກິດກະສິກຳ ຂອງເຂດສາມຫຼ່ຽມ ປາກແມ່ນ້ຳຂອງຕ້ອງປະເຊີນກັບຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ອາດມີ ມູນຄ່າຫຼາຍຕື້ໂດລາ. ເມື່ອກຸ່ມຊຸມຊົນ ແລະ ສື່ມວນຊົນ ຖືກກົດໝາຍຫ້າມບໍ່ໃຫ້ ລາຍງານກ່ຽວກັບ ຄະດີການສໍ້ໂກງຂະໜາດໃຫຍ່ເຊັ່ນນີ້, ເຄືອຂ່າຍອາຊະຍາກຳກໍ ຈະຍິ່ງຝັງຕົວເລິກ ຂຶ້ນ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການຟື້ນຕົວ ແລະ ການຮັບມືຂອງ ທ້ອງຖິ່ນຕໍ່ ຜົນກະທົບຈາກເຄືອຂ່າຍອາຊະຍາກຳດັ່ງກ່າວກໍຈະຖືກບັນທອນລົງ. ດັ່ງນັ້ນ, ຄວາມສ່ຽງຂອງການສູນເສຍທາງດ້ານການເງິນຈຶ່ງຢູ່ໃນລະດັບຮ້າຍແຮງ.

ເຖິງແມ່ນວ່າຫວຽດນາມຈະບໍ່ແມ່ນປະເທດດຽວໃນພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງທີ່ພື້ນທີ່ ຂອງພາກພື້ນລະເມືອງ ແລະ ເສລີພາບສື່ມວນຊົນກຳລັງຖືກຈຳກັດ ດັ່ງທີ່ເຫັນ ໄດ້ ຈາກການຖືກປິດກັ້ນບັນຊີເສບຖະກິດຂອງກວັງ ແຕ່ສະພາບການນີ້ເບິ່ງຄືວ່າ ກຳລັງ ຂັດແຍ້ງກັບເປົ້າໝາຍທີ່ຫວຽດນາມໄດ້ປະກາດໄວ້ ກ່ຽວກັບການເຕີບໂຕ ທາງ

ເສດຖະກິດຢ່າງໄວວາ ແລະ ການເສີມສ້າງຄວາມໝັ້ນຄົງແຫ່ງຊາດ. ບໍ່ພຽງ ແຕ່ ແນວໂນ້ມທາງເສດຖະກິດຂອງປະເທດຈະມີຄວາມອ່ອນໄຫວ ເນື່ອງຈາກ ຖືກຄອບງຳໂດຍກຸ່ມບໍລິສັດຂະໜາດໃຫຍ່ພຽງບໍ່ຈັກກຸ່ມ,¹⁴⁷ ແຕ່ການເພີ່ມ ຄວາມເຂັ້ມງວດ ໃນການຄວບຄຸມອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ເອກະລາດ ແລະ ສື່ມວນຊົນອາດຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມອ່ອນໄຫວທາງໂຄງສ້າງ ຮ້າຍແຮງຂຶ້ນ.

ຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຂອງນັກລົງທຶນອາດຈະຖືກບັນທອນລົງ ເນື່ອງຈາກການເຂົ້າ ເຖິງ ຂໍ້ມູນທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືໄດ້ຍາກຂຶ້ນ ເຊິ່ງອາດສົ່ງຜົນໃຫ້ຜົນຕອບແທນຫຼຸດລົງ ແລະ ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ຊື່ສຽງ. ທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດມັນໄດ້ເພີ່ມ ພື້ນທີ່ໃຫ້ ແກ່ຜູ້ ກະທຳຜິດກົດໝາຍຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ໃນການເສີມສ້າງອິດທິພົນ ແລະ ການຄວບຄຸມ ພາຍໃນອຸດສາຫະກຳຫຼັກ.

ມີໂອກາດທີ່ຈະເສີມສ້າງຄວາມໄວ້ເນື້ອເຊື່ອໃຈທາງເສດຖະກິດ ແລະ ປົກປ້ອງ ຄວາມໝັ້ນຄົງແຫ່ງຊາດຂອງຫວຽດນາມຈາກໄພຂົ່ມຂູ່ເຫຼົ່ານີ້ ໂດຍການສົ່ງເສີມ ຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງພາກທຸລະກິດ ແລະ ໜ່ວຍງານ ຂອງ ລັດ. ໂດຍການອົບຮົມ ແລະ ເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນທີ່ຖືກຕ້ອງ ທັນເວລາ ແລະ ໜ້າເຊື່ອຖື ອົງການສື່ມວນຊົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມສາມາດສະໜອງ ຂໍ້ມູນອັນມີ ຄຸນຄ່າໃຫ້ແກ່ນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ແລະ ຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ຊື່ສຽງ ຂອງເສດຖະກິດ ໃນຂະນະທີ່ປົກປ້ອງພົນລະເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນ ເຊິ່ງໃນທີ່ສຸດ ແລ້ວຈະຊ່ວຍໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍທາງເສດຖະກິດ ແລະ ດ້ານຄວາມໝັ້ນຄົງທີ່ລັດໄດ້ ກຳນົດໄວ້.

ຜູ້ນຳທາງຄວາມຄິດທີ່ຜະລິດເນື້ອຫາເຊິ່ງສາມາດກວດສອບໄດ້ ກ່ຽວກັບ ອາຊະຍາກຳ ແລະ ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງບໍ່ຄວນຖືກຈຳກັດ. ອົງການສື່ມວນຊົນ ສາກົນ ແລະ ອົງການ NGO ສາກົນຍັງສາມາດມີບົດບາດໄດ້ໂດຍການ ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ອົງການຂອງຫວຽດນາມ ແລະ ຊ່ວຍເສີມສ້າງສຽງຂອງ ພວກເຂົາເຈົ້າໃຫ້ຖືກຮັບຜິດຊອບຂຶ້ນ. ແຜນຜັດສື່ສັງຄົມອອນລາຍຄວນ ລະບຸ ຕົວຜູ້ນຳທາງຄວາມຄິດທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ດຳເນີນມາດຕະການເພື່ອ ປ້ອງກັນ ບໍ່ໃຫ້ເນື້ອຫາຂອງພວກເຂົາຖືກລັດກົດດັນ ຫຼື ຈຳກັດການເຜີຍແຜ່. ■

ໝາຍເຫດ

1. UNODC, Rise in production and trafficking of synthetic drugs from the Golden Triangle, new report shows, 28 ພຶດສະພາ 2025, <https://www.unodc.org/roseap/en/2025/05/regional-synthetic-drugs-report-launch/story.html>.
2. Wichit Chantanusornisiri, Trade highway to link Laos with neighbours, Bangkok Post, 3 ມິຖຸນາ 2025, <https://www.bangkokpost.com/business/general/3040756/trade-highway-to-link-laos-with-neighbours>.
3. Border guards bust large drug trafficking case from Laos into Vietnam, Voice of Vietnam, 6 ຕຸລາ 2025, <https://english.vov.vn/en/society/border-guards-bust-large-drug-trafficking-case-from-laos-into-vietnam-post1235571.vov>.
4. Thongsavanh Souvannasane, Authorities step up crackdown as drug smuggling cases surface across Laos, Laotian Times, 16 ມັງກອນ 2026, <https://laotiantimes.com/2026/01/16/authorities-step-up-crackdown-as-drug-smuggling-cases-surface-across-laos>.
5. ພະແນກຕໍາຫຼວດສະກັດກັ້ນ ແລະ ຕໍານຢາເສບຕິດ, ປກສ ແຂວງຄຳມ່ວນ, ລາຍງານຢາເສບຕິດປະຈຳເຄິ່ງປີ 2025, 3 ກຸມພາ 2026, ຄຳມ່ວນ, ລາວ.
6. Top cop in Savannakhet sacked for underreporting drug seizures, Radio Free Asia, 8 ກຸມພາ 2024, <https://www.rfa.org/english/news/laos/cop-02082024181633.html>.
7. ເບິ່ງຕື່ມໃນ Transparency International, Corruption Perceptions Index 2025, <https://www.transparency.org/en/cpi/2025/index/laos>.
8. Thongsavanh Souvannasane, National Assembly approves salary revision for civil servants from January 2026, Laotian Times, 11 ພະຈິກ 2025, <https://laotiantimes.com/2025/11/11/national-assembly-approves-salary-revision-for-civil-servants-from-january-2026/>.
9. Top cop in Savannakhet sacked for underreporting drug seizures, Radio Free Asia, 8 ກຸມພາ 2024, <https://www.rfa.org/english/news/laos/cop-02082024181633.html>.
10. Laotian Times, Khammouane officials destroy 178 seized wild animal remains, Facebook, 19 ສິງຫາ 2025, <https://www.facebook.com/share/p/17oGvmmBn1/>.
11. Two Lao men arrested for attempting to smuggle protected wildlife, Laotian Times, 28 ສິງຫາ 2025, <https://laotiantimes.com/2025/08/28/two-lao-men-arrested-for-attempting-to-smuggle-protected-wildlife/>.
12. Oliver Holmes, Thai police arrest notorious wildlife trafficking suspect, The Guardian, 20 ມັງກອນ 2018, <https://www.theguardian.com/environment/2018/jan/20/thai-police-arrest-notorious-wildlife-trafficking-suspect>.
13. ເລື່ອງດຽວກັນ.
14. Tiger farms still operate in Laos, defying trafficking bans, Radio Free Asia, 19 ມັງກອນ 2018, <https://www.rfa.org/english/news/laos/tigers-01192018160946.html>.
15. Nakhon Phanom ivory haul: Vietnamese woman arrested with 930 ivory pieces smuggled from Laos' Khammouane, Laotian Times, 17 ທັນວາ 2018, <https://laotiantimes.com/2018/12/17/ivory-haul-vietnamese-national-arrested/>.
16. ເບິ່ງຕື່ມໃນ GI-TOC, Railroad to extinction: How a rail link with China supercharged an illegal wildlife tourism industry in Laos, ກໍລະກົດ 2025, <https://globalinitiative.net/analysis/railroad-to-extinction/>.
17. China's exploitation of scam centers in Southeast Asia, U.S-China Economic and Security Review Commission, 28 ກໍລະກົດ 2025.
18. ມາຮອດວັນທີ 6 ກຸມພາ 2026, ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດແຂວງຄຳມ່ວນໄດ້ລາຍງານວ່າ ຍັງບໍ່ທັນຮູ້ຈຳນວນຕົວຈິງຂອງກຸ່ມສະແກມເມື່ອທີ່ຖືກຈັບກຸມໄດ້ເທື່ອ. ຜູ້ຖືກຫາທັງໝົດໄດ້ຖືກກັກໂຕທີ່ຄ້າຍຄຸມຊັງ ແຂວງຄຳມ່ວນ ຢູ່ບ້ານຄຳຂີ້ໄກ່, ເມືອງທ່າແຂກ ແລະ ຍັງຄົງຖືກຄວບຄຸມໂຕໃນລະຫວ່າງການສືບສວນ-ສອບສວນຕໍ່ໄປ.
19. ສຳພາດເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ, ພະແນກຕໍາຫຼວດສືບສວນ-ສອບສວນອາດຊະຍາກຳ, ປກສ ເມືອງທ່າແຂກ, ແຂວງຄຳມ່ວນ, 4 ທັນວາ 2025.
20. Phontham Visapra, Lao woman arrested in Thailand for involvement in online scam ring, 25 ກໍລະກົດ 2025, Laotian Times, <https://laotiantimes.com/2025/07/25/lao-woman-arrested-in-thailand-for-involvement-in-online-scam-ring/>.
21. ສຳພາດເຈົ້າໜ້າທີ່ພະແນກອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າແຂວງຄຳມ່ວນ, ເມືອງທ່າແຂກ, ແຂວງຄຳມ່ວນ, 2 ທັນວາ 2025.
22. ສຳພາດເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ, ຫ້ອງການຕໍາຫຼວດກວດຄົນເຂົ້າເມືອງ, ດ່ານສາກົນຂົວມິດຕະພາບລາວ-ໄທ ແຫ່ງທີ 3, ແຂວງຄຳມ່ວນ, 4 ກຸມພາ 2026.
23. ສຳພາດຫົວໜ້າໂຄງການກໍ່ສ້າງ, ເມືອງທ່າແຂກ, ແຂວງຄຳມ່ວນ, 3 ທັນວາ 2025.
24. ສຳພາດເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ອົງການປົກຄອງຂັ້ນບ້ານ, ແຂວງຄຳມ່ວນ, 3 ທັນວາ 2025.
25. ອົງກອນລາວຮ່ວມໃຈ. The case of the death of Capt. Ken, who died after the dismantling of a Chinese scammer group in Khammouane Province, Facebook, 28 ຕຸລາ 2025, <https://www.facebook.com/share/1EBYajHmV7>.
26. Thai Lao Daily, Found! A killer in uniform – the dark mystery of the death of police captain Ken linked to the top commander, YouTube, 30 ຕຸລາ 2025, <https://www.youtube.com/watch?v=kTVvwm4c>.
27. ສຳພາດເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ, ພະແນກຕໍາຫຼວດສືບສວນ-ສອບສວນອາດຊະຍາກຳ, ປກສ ເມືອງທ່າແຂກ, ແຂວງຄຳມ່ວນ, 6 ກຸມພາ 2026.
28. ສຳພາດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ອາຍຸ 16 ປີ, ເມືອງສີຫານຸວົນ, ກຳປູເຈຍ, 27 ພະຈິກ 2025.
29. UNODC, Casinos, money laundering, underground banking, and transnational organized crime in East and Southeast Asia: A hidden and accelerating threat, ມັງກອນ 2024, https://www.unodc.org/roseap/uploads/documents/Publications/2024/Casino_Underground_Banking_Report_2024.pdf.
30. ສຳພາດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ອາຍຸ 16 ປີ, ເມືອງສີຫານຸວົນ, ກຳປູເຈຍ, 27 ພະຈິກ 2025.
31. UNODC, Synthetic drugs in East and Southeast Asia, latest development and challenges, 2025, https://www.unodc.org/roseap/uploads/documents/Publications/2025/Synthetic_Drugs_in_East_and_Southeast_Asia_2025.pdf.
32. ເລື່ອງດຽວກັນ; ເບິ່ງເພີ່ມຕື່ມໃນ GI-TOC, Global Organized Crime Index 2025, Cambodia country profile, <https://ocindex.net/country/cambodia>.
33. ເລື່ອງດຽວກັນ.
34. UNODC, Synthetic drugs in East and Southeast Asia, latest development and challenges, 2025, https://www.unodc.org/roseap/uploads/documents/Publications/2025/Synthetic_Drugs_in_East_and_Southeast_Asia_2025.pdf.
35. ອີງຕາມຂໍ້ມູນຈາກທ່ານ ເມີຍສ໌ ວິຣິດ (Meas Virith), ຮອງເລຂາທິການໃຫຍ່ອົງການແຫ່ງຊາດກຳປູເຈຍເພື່ອຕ້ານຢາເສບຕິດ (NACD), Freshnews, YouTube, 21 ຕຸລາ 2025, <https://www.youtube.com/watch?v=TFJrqFel9k>.
36. ເລື່ອງດຽວກັນ.
37. ເລື່ອງດຽວກັນ.
38. ສຳພາດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ອາຍຸ 25 ປີ, ເມືອງສີຫານຸວົນ, ກຳປູເຈຍ, 27 ພະຈິກ 2025.
39. ສຳພາດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ອາຍຸ 26 ປີ, ເມືອງສີຫານຸວົນ, ກຳປູເຈຍ, 27 ພະຈິກ 2025.
40. UNODC, Synthetic drugs in East and Southeast Asia, latest development and challenges, 2025, https://www.unodc.org/roseap/uploads/documents/Publications/2025/Synthetic_Drugs_in_East_and_Southeast_Asia_2025.pdf.
41. ສຳພາດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ອາຍຸ 26 ປີ, ເມືອງສີຫານຸວົນ, ກຳປູເຈຍ, 27 ພະຈິກ 2025.

42. ສຳພາດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ອາຍຸ 16 ປີ, ເມືອງສີຫານຸວົນ, ກຳປູເຈຍ, 27 ພະຈິກ 2025.
43. ສຳພາດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ອາຍຸ 30 ປີ, ນະຄອນຫຼວງພະນົມເປັນ, ກຳປູເຈຍ, ລະຫວ່າງເດືອນ ພະຈິກ ຫາ ເດືອນ ທັນວາ 2025.
44. ສຳພາດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ອາຍຸ 28 ປີ, ນະຄອນຫຼວງພະນົມເປັນ, ກຳປູເຈຍ, ລະຫວ່າງເດືອນ ພະຈິກ ຫາ ເດືອນ ທັນວາ 2025.
45. ສຳພາດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ອາຍຸ 26 ປີ, ນະຄອນຫຼວງພະນົມເປັນ, ກຳປູເຈຍ, ລະຫວ່າງເດືອນ ພະຈິກ ຫາ ເດືອນ ທັນວາ 2025.
46. ສຳພາດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ອາຍຸ 25 ປີ, ເມືອງສີຫານຸວົນ, ກຳປູເຈຍ, 27 ພະຈິກ 2025.
47. ສຳພາດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ອາຍຸ 35 ປີ, ແຂວງໄຟສັດ, ກຳປູເຈຍ, 5 ທັນວາ 2025.
48. ສຳພາດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ອາຍຸ 23 ປີ, ເມືອງສີຫານຸວົນ, ກຳປູເຈຍ, 27 ພະຈິກ 2025.
49. ສຳພາດເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດກຳປູເຈຍທ່ານໜຶ່ງ (ຜູ້ບໍ່ປະສົງອອກຊື່), ນະຄອນຫຼວງພະນົມເປັນ, ກຳປູເຈຍ, ຕຸລາ 2025.
50. ສຳພາດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ອາຍຸ 19 ປີ, ເມືອງສີຫານຸວົນ, ກຳປູເຈຍ, 27 ພະຈິກ 2025.
51. ສຳພາດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ອາຍຸ 37 ປີ, ແຂວງໄຟສັດ, ກຳປູເຈຍ, 5 ທັນວາ 2025.
52. ສຳພາດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ອາຍຸ 25 ປີ, ເມືອງສີຫານຸວົນ, ກຳປູເຈຍ, 27 ພະຈິກ 2025.
53. ສຳພາດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ອາຍຸ 36 ປີ, ແຂວງໄຟສັດ, ກຳປູເຈຍ, 5 ທັນວາ 2025.
54. ສຳພາດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ອາຍຸ 40 ປີ, ເມືອງສີຫານຸວົນ, ກຳປູເຈຍ, 27 ພະຈິກ 2025.
55. ສຳພາດຜູ້ໃຊ້ຢາເສບຕິດ ອາຍຸ 23 ປີ, ເມືອງສີຫານຸວົນ, ກຳປູເຈຍ, 27 ພະຈິກ 2025.
56. Cambodia records drop in drug seizures in 2025, Khmer Times, 2 ມັງກອນ 2026, <https://www.khmertimeskh.com/501820030/cambodia-records-drop-in-drug-seizures-in-2025/>.
57. ເລື່ອງດຽວກັນ.
58. UNODC, Cambodia removes hundreds of tons of toxic chemicals from illegal drug labs, 23 ມິຖຸນາ 2025, <https://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/2025/June/cambodia-removes-hundreds-of-tons-of-toxic-chemicals-from-illegal-drug-labs.html>.
59. Jason Eligh, A shallow flood: The diffusion of heroin in eastern and southern Africa, GI-TOC, ພຶດສະພາ 2020, <https://globalinitiative.net/analysis/heroin-east-southern-africa>.
60. Petch Petpailin, Thai student left homeless after bank account used as mule by classmate, The Thaiger, 14 ພະຈິກ 2025, <https://thethaiger.com/news/national/thai-student-left-homeless-after-bank-account-used-as-mule-by-classmate>.
61. Petch Petpailin, Thai national football player loses 2.7 million baht to call centre scam, The Thaiger, 3 ທັນວາ 2024, <https://thethaiger.com/news/national/thai-national-football-player-loses-2-7-million-baht-to-call-centre-scam>.
62. Puntid Tantivangphaisal, Thai woman arrested in Bangkok for opening mule account, The Thaiger, 12 ທັນວາ 2024, <https://thethaiger.com/news/bangkok/thai-woman-arrested-in-bangkok-for-opening-mule-account>.
63. Wassayas Ngamkham, Police net Thai mule account holders linked to Chinese scam gang, Bangkok Post, 21 ມັງກອນ 2026, <https://www.bangkokpost.com/thailand/general/3180280/police-net-thai-mule-account-holders-linked-to-chinese-scam-gang>; The Nation, Police crackdown on 'mule accounts' aims to cut off 100-billion-baht scam network, 24 ພະຈິກ 2025, <https://www.nationthailand.com/news/general/40058704>; Khaosod English, Thai bank manager and staff arrested in Chinese scam network, 21 ພຶດສະພາ 2025, <https://www.khaosodenglish.com/news/2025/05/21/thai-bank-manager-and-staff-arrested-in-chinese-scam-network/>.
64. ຜູ້ເປີດບັນຊີມ້າຕ້ອງປະເຊີນກັບໂທດຈຳຄຸກສູງສຸດ 3 ປີ ແລະ ປັບໃໝສູງສຸດເຖິງ 300,000 ບາດ (ປະມານ 9,200 ໂດລາສະຫະລັດ), The Nation, Police crackdown on 'mule accounts' aims to cut off 100-billion-baht scam network, 24 ພະຈິກ 2025, <https://www.nationthailand.com/news/general/40058704https://www.nationthailand.com/news/general/40058704>.
65. Ban-chee maa, ເຊິ່ງແປກົງໄຕວ່າ 'ບັນຊີມ້າ', ມີທ່າຮຽງວ່າມາຈາກສຳນວນໄທທີ່ວ່າ 'ມ້າໃຊ້' (ຄົນທີ່ຖືກໃຊ້ໃຫ້ເຮັດວຽກຕ່າງໜ້າ) ຫຼື 'ມ້າຮັບຈ້າງ' (ຕົວແທນຮັບຈ້າງ). TTB Bank, Why do people call online scammers 'mule accounts'?, Facebook, 26 ພະຈິກ 2025, <https://www.facebook.com/share/p/18DA5nBq8v/>.
66. The Economist, How Chinese networks clean dirty money on a vast scale, 22 ເມສາ 2024, <https://www.economist.com/china/2024/04/22/how-chinese-networks-clean-dirty-money-on-a-vast-scale>; United States v. Li, Docket Number 2:24-cr-00311, Court Listener, 28 ເມສາ 2024, <https://www.courtlistener.com/docket/68539688/1/united-states-v-li/>.
67. US Department of the Treasury, National money laundering risk assessment, 2024, <https://home.treasury.gov/system/files/136/2024-National-Money-Laundering-Risk-Assessment.pdf>; Ng Kang-chung, 124 suspects arrested in Hong Kong for allegedly lending accounts to fraudsters, South China Morning Post, 24 ທັນວາ 2024, <https://www.scmp.com/news/hong-kong/article/3292173/124-suspects-arrested-hong-kong-allegedly-lending-accounts-fraudsters>.
68. ບັນດາພາກສ່ວນລັດຖະບານໄທທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ປະກອບມີ: ກະຊວງກິດຕອນເພື່ອເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ, ສູນປະຕິບັດການຕ້ານອາດຊະຍາກຳທາງເຕັກໂນໂລຊີ, ກອງບັງຄັບການປາບປາມອາດຊະຍາກຳທາງເຕັກໂນໂລຊີ ຂຶ້ນກັບສຳນັກງານຕຳຫຼວດແຫ່ງຊາດໄທ ແລະ ສຳນັກງານປ້ອງກັນ ແລະ ປາບປາມການຝອກເງິນ. Bank of Thailand, From bank accounts to crypto wallets – when mule accounts evolve, 8 ເມສາ 2025, <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/bot-magazine-issues/Phrasiam-68-2/the-knowledge-crypto-mule-accounts.html>.
69. Ministry of Digital Economy and Society, DE reveals that the AOC 1441 Center has suspended more than 135,000 mule accounts in the first three months of 2025, Facebook, <https://www.facebook.com/photo/?fbid=973681928273908>.
70. The Nation, Thailand leads Southeast Asia in mobile banking application usage, 3 ຕຸລາ 2024, <https://www.nationthailand.com/business/banking-finance/40042041>.
71. Anuk Pitukthanin, ການນຳສະເໜີຜົນງານວິໄຈ 'A life of mule account: Decoding the mule-account cycle, the complexity of becoming both a victim and a suspect', ໂຮງແຮມແມນດາຣິນ ບາງກອກ, ຈັດໂດຍຄະນະເສດຖະສາດ, ຈຸລາລົງກອນມະຫາວິທະຍາໄລ, 17 ທັນວາ 2025. ສາມາດເບິ່ງສະໄລໂດ້ທີ່: https://drive.google.com/file/d/1xYLnjXbzQGKrqiAl_aWppW2RCY-NgaKG/view.
72. Sal Forest, Responsibility of financial institutions for online threats through mobile banking systems, 17 ມີນາ 2025, ໜ້າ 40; Khaosod Online, Money-mule ring busted: four suspects arrested, including bank employee who opened accounts for 500 baht each, 17 ມັງກອນ 2026, https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_10101502.
73. ສຳພາດອະດີດເຈົ້າຂອງເວັບໄຊພະນັນອອນລາຍ, ນະຄອນຫຼວງບາງກອກ, ໄທ, 2 ມັງກອນ 2026.
74. KrungSriSimple, Warning! Your account could become a mule account without you realizing it – featured in Krungsri The Coach Ep. 171, YouTube, 8 ພະຈິກ 2024, <https://youtu.be/kDDML1p5hYM?si=eAdYdJqS5Jg6jsAb>.
75. ເລື່ອງດຽວກັນ.
76. University of Phayao, Research recap: Exposing scammers' tactics—not only stealing victims' assets, but also turning them into unwitting money mules, 26 ທັນວາ 2025, <https://www.up.ac.th/NewsRead.aspx?itemID=36560>.
77. CIB, CIB Cracks down on gang exploiting migrant workers to open mule accounts, Facebook, 9 ມັງກອນ 2025, <https://www.facebook.com/CIBTHAILAND/posts/-cib-/634680899065451/>.

78. ເລື່ອງດຽວກັນ.
79. Thai Post, Lao woman says scammers tricked her into opening mule account; arrest warrant found as she crossed Mekong for baby's milk, 22 ກໍລະກົດ 2025, <https://www.thaipost.net/district-news/828648/>.
80. Matichon Online, Lao man arrested at Nong Khai border for using his bank account to withdraw 180,000 baht for scammer gang, 16 ພະຈິກ 2025, https://www.matichon.co.th/region/news_5459907.
81. ຈາກຜົນການວິໄຈ, ຍັງບໍ່ທັນເປັນທີ່ຈະແຈ້ງເທື່ອວ່າ ເຄືອຂ່າຍອາດຊະຍາກຳດັ່ງກ່າວມີວິທີການຊັກຊວນ ຫຼື ຊອກຫາບັນດານາຍໜ້ານີ້ແນວໃດ ເຊິ່ງຄົນກຸ່ມນີ້ສ່ວນຫຼາຍເປັນຜູ້ມີອິດທິພົນພາຍໃນຊຸມຊົນ. ພວກເຂົາເຈົ້າຮູ້ຈັກຊຸມຊົນຂອງຕົນເອງຢ່າງຄັກແນະ ຄົນໃນຊຸມຊົນກໍຕ້ອງເຝິງພາອາໄສການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກພວກເຂົາເຈົ້າ. ຍ້ອນປະເທດໄທໄດ້ຮັບອິດທິພົນຈາກລະບົບອຸປະຖຳ. ດ້ວຍເຫດນີ້, ຄົນໃນຊຸມຊົນສ່ວນຫຼາຍຈຶ່ງຢ້ານກົວຕໍ່ບັນດານາຍໜ້າທ້ອງຖິ່ນນີ້ ແລະ ຮູ້ສຶກວ່າຈຳເປັນຕ້ອງເຝິງພາພວກເຂົາເຈົ້າໃນການໃຊ້ຊີວິດປະຈຳວັນ.
82. ສຳພາດທ່ານ ນາງ ອາທິຕະຍາ ໃຈຍື່ມ, ມູນນິທິກະຈິກເງົາ, 6 ມັງກອນ 2026.
83. Bangkok Bank, Technology enhances security: any money transfer of 50,000 baht or more requires facial scanning, <https://www.bangkokbank.com/th-TH/personal/Grow-Club/FacelD>.
84. Krungthai, The Thai Bankers' Association confirms that banking apps are secure and stable, and facial scanning is required for every transaction over 50,000 baht, 8 ພະຈິກ 2023, <https://krungthai.com/th/krungthai-update/news-detail/2675>; Bangkok Bank, Technology enhances security: any money transfer of 50,000 baht or more requires facial scanning, <https://www.bangkokbank.com/th-TH/personal/Grow-Club/FacelD>; SCB, Prepare for facial verification when performing the following transactions via the SCB EASY app, <https://www.scb.co.th/th/personal-banking/digital-banking/scb-easy/easy-security/pre-biometric-security>.
85. Dailynews Online, Call-center scam network busted; suspects involved in mule-account operations arrested, 2 ທັນວາ 2024, <https://www.dailynews.co.th/news/4144366/>; Thai PBS, Call-center gangs use rental houses instead of hotels as waiting locations for money mules, Facebook, 15 ຕຸລາ 2025, <https://www.facebook.com/watch/?v=1107150071466829>; Nation Online, Thai victim fleeing Poipet after being tricked into becoming a money mule walks through sugarcane fields for three hours, YouTube, 25 ທັນວາ 2025, <https://youtu.be/1btvSYjVrWI>.
86. ເຖິງແມ່ນວ່າເລື່ອງນີ້ເບິ່ງຄືວ່າມີມູນຄວາມຈິງ, ແຕ່ນັກວິໄຈກໍຍັງບໍ່ສາມາດຍືນຍັນຄວາມຖືກຕ້ອງໄດ້.
87. News CH7, Authorities bust a mule-account network that recruited villagers to open bank accounts for criminals, 22 ກຸມພາ 2025, <https://news.ch7.com/detail/786565>.
88. ເລື່ອງດຽວກັນ: ເບິ່ງເພີ່ມເຕີມໃນ 3MitiNews, Central Investigation Bureau shuts down a mule-account ring, Facebook, 10 ມັງກອນ 2026, <https://www.facebook.com/watch/?v=1642017650487042>.
89. ເຖິງແມ່ນວ່າຄວາມຂັດແຍ່ງຊາຍແດນລະຫວ່າງໄທ ແລະ ກຳປູເຈຍ ໃນກາງປີ 2025 ຈະຍັງຄົງສືບຕໍ່ ແລະ ພາໃຫ້ມີການປິດດ່ານຊາຍແດນຢ່າງເປັນທາງການ, ແຕ່ມີລາຍງານວ່າ ດ່ານຊາຍແດນອາຣັນຍະປະເທດ-ປອຍເປດ ຍັງເປັນເສັ້ນທາງຫຼັກໃນການລັກລອບເຄື່ອນໄຫວຜິດກົດໝາຍ. ເບິ່ງເພີ່ມໃນ News CH7, Authorities bust a mule-account network that recruited villagers to open bank accounts for criminals, 22 ກຸມພາ 2025, <https://news.ch7.com/detail/786565>.
90. 3MitiNews, Central Investigation Bureau shuts down a mule-account ring, Facebook, 10 ມັງກອນ 2026, <https://www.facebook.com/watch/?v=1642017650487042>.
91. ເລື່ອງດຽວກັນ.
92. CIB, Police bust a 'corporate mule account' gang linked to an online gambling network; over just four days, more than 100 million baht in transactions were uncovered, Facebook, 18 ທັນວາ 2025, <https://www.facebook.com/CIBTHAILAND/posts/-ເຄືອຂ່າຍພັນທະອິດທິພົນ-4-ວັນ--100-ລ້ານ/908740274992844/>.
93. Bank of Thailand, Joint press conference on cooperation to address corporate mule accounts, 14 ມີນາ 2025, <https://www.bot.or.th/th/news-and-media/news/news-20250314.html>.
94. ເບິ່ງເພີ່ມໃນ Kasikorn Bank, Opening a company, business, or corporate account is now more convenient and easier, <https://www.kasikornbank.com/th/business/saving/pages/account.aspx>.
95. ເບິ່ງເພີ່ມໃນ Krungsri Bank, Krungsri iPro: Open a business account online and start using it immediately, <https://www.krungsri.com/th/business/digital-solutions/corporate-solutions/krungsri-ipro>.
96. Bank of Thailand, From bank accounts to crypto accounts: when mule accounts evolve, 8 ເມສາ 2025, <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/bot-magazine-issues/Phrasiam-68-2/the-knowledge-crypto-mule-accounts.html>.
97. Thai Publica, BoT teams up with five agencies to tighten crackdown on corporate mule accounts, 14 ມີນາ 2025, <https://thaipublica.org/2025/03/bank-of-thailand-strengthens-measures-to-curb-mule-accounts-03/>.
98. PRD, The Minister of Digital Affairs kicks off the AOC 1441 Center to tackle online fraud – a one-stop Service for the public, 1 ພະຈິກ 2023, <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/iid/228754>; The Standard, The prime minister is set to discuss with security agencies on June 23 to address online crime, 21 ມິຖຸນາ 2025, <https://thestandard.co/pm-callcenter-scam-gambling-crackdown/>; Nation Online, Live: The prime minister announces measures to address transnational crime, YouTube, 23 ມິຖຸນາ 2025, <https://www.youtube.com/live/oMz5O6UjU1l>.
99. Royal Thai Government, PM Anutin declares war on technology-related crime (scammers), uniting all networks and stressing that victory is the only option!, 6 ພະຈິກ 2025, <https://www.thaigov.go.th/news/101948>; BBC News, What has the 'Anutin' government done so far before declaring the 'national agenda' to crack down on scammers?, 21 ຕຸລາ 2025, <https://www.bbc.com/thai/articles/c5yp98pp9keo>.
100. Bank of Thailand, From bank accounts to crypto wallets – when mule accounts evolve, 8 ເມສາ 2025, <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/bot-magazine-issues/Phrasiam-68-2/the-knowledge-crypto-mule-accounts.html>; Secretariat of the Senate, The Emergency Decree on Digital Asset Businesses (Amendment No. 2) B.E. 2568 (2025), 24 ມິຖຸນາ 2025, <https://www.senate.go.th/view/386/News/Law/322/TH-TH>; Ministry of Digital Economy and Society, DE upgrades the AOC 1441 Center to CROC to enhance data-integration efficiency in combating 'online criminals', Facebook, 26 ເມສາ 2025, <https://www.facebook.com/prde.official/posts/-aoc-1441-ສຸ-ຝປອທ-ໂຈຣອອນໂລນ/982347324074035/>.
101. PRD, The Anti-Online Crime Operations Center (1441) will open for public service this November 1st, 26 ຕຸລາ 2023, <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/iid/227171>; Bank of Thailand, BoT sets standards for the banking sector regarding shared responsibility under the Royal Decree on Measures for the Prevention and Suppression of Technology Crimes, 28 ເມສາ 2025, <https://www.bot.or.th/th/news-and-media/news/news-20250428.html>; Ministry of Digital Economy and Society, DE upgrades the AOC 1441 Center to CROC to enhance data-integration efficiency in combating 'online criminals', Facebook, 26 ເມສາ 2025, <https://www.facebook.com/prde.official/posts/-aoc-1441-ສຸ-ຝປອທ-ໂຈຣອອນໂລນ/982347324074035/>.
102. AMLO, Operational guidelines for financial institutions of the banking type, ມີນາ 2023, https://ses1.amlo.go.th/uploads/content_attachfile/attach_202408271003_66cd41f581323.pdf.

103. Bank of Thailand, BoT sets standards for the banking sector regarding shared responsibility under the Royal Decree on Measures for the Prevention and Suppression of Technology Crimes, 28 ເມສາ 2025, <https://www.bot.or.th/th/news-and-media/news/news-20250428.html>.
104. The Emergency Decree on Measures for the Prevention and Suppression of Technology-Related Crimes B.E. 2566 (2023), 16 ມີນາ 2023, Royal Gazette, ແຫຼ່ງ 140, ຕອນທີ 18ກ, ໜ້າ 1-7.
105. ເລື່ອງດຽວກັນ.
106. Bank of Thailand, Suspending 'mule accounts' to break the scammers' cycle, <https://www.bot.or.th/th/fraud/mule-suspend.html>.
107. EfinanceThai, BoT steps up efforts to break criminal networks, preparing to freeze all accounts across all banks if a person's name is linked to the flow of fraudulent funds, 13 ມິຖຸນາ 2024, <https://www.efinancethai.com/LastestNews/LatestNewsMain.aspx?id=dzNWZVZaamZkRWs9>.
108. Thairath Money, Summary of 10 timelines explaining the hot issue: Why are innocent people affected by banks freezing mule accounts?, 15 ກັນຍາ 2025, https://www.thairath.co.th/money/economics/thai_economics/2882954; Thai PBS, Analysis: 'freezing mule accounts' — why innocent people get caught in the crossfire and have their accounts locked, 15 ກັນຍາ 2025, <https://www.thaipbs.or.th/news/content/356552>; Thai PBS, Trapped in the "mule account" trap, YouTube, 29 ຕຸລາ 2025, <https://youtu.be/JNC2OCeVJ78>.
109. Thairath Money, Summary of 10 timelines explaining the hot issue: Why are innocent people affected by banks freezing mule accounts?, 15 ກັນຍາ 2025, https://www.thairath.co.th/money/economics/thai_economics/2882954.
110. Anuk Pitukthanin, ການນຳສະໜີຜົນງານວິໄຈ 'A life of mule account: Decoding the mule-account cycle, the complexity of becoming both a victim and a suspect', ໂຮງແຮມແມນດາຣິນ ບາງກອກ, ຈັດໂດຍ ຄະນະເສດຖະສາດ, ຈຸລາລົງກອນມະຫາວິທະຍາໄລ, 17 ທັນວາ 2025. ສາມາດເບິ່ງ ສະໄລໄດ້ທີ່: https://drive.google.com/file/d/1xYLnjXbzQGKrqjAl_aWppW2RCY-NgaKG/view.
111. Joshua Kurlantzick, At Vietnam's party congress, To Lam entrenches repression and targets growth, Council on Foreign Relations, 23 ມັງກອນ 2026, <https://www.cfr.org/articles/vietnams-most-important-party-congress-in-years-entrenches-repression-but-is-unclear-how-to-boost-growth>.
112. Nguyen Ngoc Nhu Quynh, Meta lends a censoring hand to Vietnam's party congress, Asia Times, 23 ມັງກອນ 2026, <https://asiatimes.com/2026/01/meta-lends-a-censoring-hand-to-vietnams-party-congress>.
113. ເລື່ອງດຽວກັນ.
114. ເລື່ອງດຽວກັນ.
115. ເລື່ອງດຽວກັນ.
116. ໂຕຢ່າງສຳຄັນແມ່ນ ບົດລາຍງານ Freedom in the World ໄດ້ຈັດອັນດັບໃຫ້ ຫວຽດນາມຢູ່ໃນກຸ່ມ "ບໍ່ມີເສລີພາບ" ດ້ວຍຄະແນນ 20/100 ໃນປີ 2025 (ສຳລັບ ສິດທິທາງການເມືອງ ໄດ້ຄະແນນ 4/40 ແລະ ສຳລັບສິດທິເສລີພາບຂອງ ຜົນລະເມືອງ ໄດ້ຄະແນນ 16/60). ເບິ່ງຕື່ມໃນ Freedom House, Freedom in the World, <https://freedomhouse.org/country/vietnam/freedom-world/2025>; ອົງການ Civicus ໄດ້ຈັດອັນດັບໃຫ້ຫວຽດນາມຢູ່ໃນ ກຸ່ມ "ປົກກັນ" ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງລຽນຕິດ ດ້ວຍຄະແນນ 10/100 ໃນປີ 2024. ເບິ່ງຕື່ມ ໃນ Civicus, Vietnam: Regime criminalises activists on trumped up charges and labels aid group as 'terrorists', 1 ກໍລະກົດ 2025, <https://monitor.civics.org/explore/vietnam-regime-criminalises-activists-on-trumped-up-charges-and-labels-aid-group-as-terrorists/>. ນັບແຕ່ເລີ່ມມີການລາຍງານ, ອົງການນັກຂ່າວບໍ່ມີພິມແດນ (Reporters Without Borders) ໄດ້ຈັດອັນດັບໃຫ້ຫວຽດນາມຢູ່ໃນກຸ່ມ 10 ປະເທດທ້າຍສຸດດ້ານເສລີພາບສົມບູນຊົນ. ປັດຈຸບັນ, ຫວຽດນາມຢູ່ໃນອັນດັບທີ 173 ຈາກທັງໝົດ 180 ປະເທດ. ເບິ່ງຕື່ມໃນ Reporters Without Borders, Vietnam, <https://rsf.org/en/country/vietnam>. ຫວຽດນາມຍັງສືບຕໍ່ຕິດ
- ອັນດັບປະເທດທີ່ຄຸມຂັງນັກຂ່າວອິດສະລະຫຼາຍທີ່ສຸດໃນໂລກ. ເບິ່ງຕື່ມໃນ Reporters Without Borders, 2025, a deadly year for journalists: this is where hate and impunity lead, 9 ທັນວາ 2025, <https://rsf.org/en/2025-deadly-year-journalists-where-hate-and-impunity-lead>. ສຳລັບຫວຽດນາມ, ຄະນະກຳມະການປົກປ້ອງນັກຂ່າວລະບຸວ່າ ມີນັກຂ່າວຖືກ ຄຸມຂັງຈຳນວນ 16 ຄົນ. ເບິ່ງຕື່ມໃນ Committee to Protect Journalists, Human Rights Day 2025: CPJ calls on Asian governments to free imprisoned journalists, 8 ທັນວາ 2025, <https://cpj.org/2025/12/human-rights-day-2025-cpj-calls-on-asian-governments-to-free-imprisoned-journalists/>. ອົງການຕິດຕາມກວດກາສິດທິມະນຸດ Defend the Defenders ລະບຸວ່າ ມີນັກໂທດທາງຄວາມຄິດ ຢ່າງໜ້ອຍ 268 ຄົນ ຢູ່ ຫວຽດນາມ ນັບຮອດວັນທີ 31 ທັນວາ 2025. ເບິ່ງຕື່ມໃນ Defend the Defenders, Defend the Defenders' latest statistics: Vietnam holds 268 prisoners of conscience, 4 ມັງກອນ 2026, <https://www.vietnamhumanrightsdefenders.net/2026/01/04/defend-the-defenders-latest-statistics-vietnam-holds-268-prisoners-of-conscience/>. ຄວາມແຕກຕ່າງຂອງໂຕເລກເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນເກີດຈາກວິທີການວິໄຈ, ຂໍ້ຈຳກັດໃນການເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນການດຳເນີນຄະດີ ແລະ ຄຳຕັດສິນໃຫດ, ຕະຫຼອດ ຮອດໄລຍະເວລາການຄຸມຂັງກ່ອນການຕັດສິນຄະດີທີ່ແກ່ຍາວໃນບາງກໍລະນີ.
117. Vietnam Media Project, Censorship in Vietnam – state media under unprecedented attack, 2024, <https://drive.proton.me/urls/7D92FT465M#eUbpZvHzGMji>.
118. ເບິ່ງຕື່ມໃນ Government of Vietnam, 1997, Decree No. 21/CP on the Regulation of Internet Services.
119. Dieu Lam, Jonathan Boymal ແລະ Bill Martin, Internet diffusion in Vietnam, Technology in Society, 26, 1 (2004), 39–50.
120. ເບິ່ງຕື່ມໃນ Press Law of 1999, ມາດຕາ 17 ວັກ 2 ແລະ Press Law of 2016 ມາດຕາ 37; Xuan-Huong Nguyen ແລະ Bae Yooil, Between state tolerance and direct control of mass media in Vietnam: The rise and decline of quasi-private press, Journal of International and Area Studies, 30, 2 (2023), 1–24.
121. ຂໍ້ມູນຈາກທ່ານ Kwok Fung Au, ຜູ້ຕ່າງໜ້າອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ຫວຽດນາມ, 18 ກຸມພາ 2026, ອອນລາຍ.
122. Giang Nguyen-Thu, Vietnamese media going social: Connectivism, collectivism, and conservatism, The Journal of Asian Studies 77, 4 (ພະຈິກ 2018), 895–908.
123. ເຜີຍລາຍງານຫວຽດນາມເຄີຍມີການຕີປີໂຕຊ້າກວ່າປະເທດອື່ນໃນພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ, ແຕ່ເມື່ອຮອດປີ 2017 ພັດສາມາດຕີປີໂຕມາຢູ່ໃນລະດັບດຽວກັນກັບບັນດາປະເທດ ໃນພາກພື້ນ. ເບິ່ງຕື່ມໃນ <https://www.slideshare.net/slideshow/digital-in-2017-global-overview/71310245#28>.
124. Xuan-Huong Nguyen and Bae Yooil, Between state tolerance and direct control of mass media in Vietnam: The rise and decline of quasi-private press, Journal of International and Area Studies, 30, 2 (2023), 1–24.
125. Thanh Huyen Nguyen, The fight against corruption in Vietnam: The role of online press, VNU Journal of Science: Policy and Management Studies, 36, 3 (2020).
126. OCCRP, Vietnam: Death sentence for corrupt executives, 23 ກຸມພາ 2017, <https://www.occrp.org/en/news/vietnam-death-sentence-for-corrupt-executives>.
127. Geoffrey Cain, Why Vietnam's political reshuffling won't fix a struggling economy, Time, 19 ມັງກອນ 2011, <https://time.com/archive/6952099/why-vietnams-political-reshuffling-wont-fix-a-struggling-economy/>.
128. Hoang Thanh Danh Nguyen, Blue Pawn, Red Pawn and the Communist Party of Vietnam's Gambit for Legitimacy, ISEAS-Yusof Ishak Institute, ກໍລະກົດ 2025.
129. Thanh Huyen Nguyen, The fight against corruption in Vietnam: The role of online press, VNU Journal of Science: Policy and Management Studies, 36, 3 (2020).
130. Thai Nguyen-Van-Quoc, Ethemcan Turhan ແລະ Ronald Holzhacker, Activism and non-activism: The politics of claiming environmental justice in Vietnam, Environment and Planning E: Nature and Space 6, 2 (2023), 976–1006; Thai Nguyen-Van-

- Quoc, Elen-Maarja Trell, ແລະ Gunnar Mallon, More than keyboard heroes?, #ichoosefish, disaster framing, and environmental protests in Vietnam, Media, Culture & Society, 46, 6 (2024), 1141–1161.
131. Giang Nguyen-Thu, Vietnamese media going social: Connectivism, collectivism, and conservatism, The Journal of Asian Studies, 77, 4 (ພະຈິກ 2018), 895–908.
 132. Nguyen Thi Kieu Vien, The fight against corruption in Vietnam takes a positive turn, Sustainable Vietnam, 10 ມັງກອນ 2020, <https://sustainablevietnam.com/2020/01/10/the-fight-against-corruption-in-vietnam-takes-a-positive-turn/>.
 133. ພາຍຫຼັງທີ່ກົດໝາຍດັ່ງກ່າວມີຜົນບັງຄັບໃຊ້, ດຳລັດສອງສະບັບ ຄື ດຳລັດ ເລກທີ 53/2022/NĐ-CP ແລະ ດຳລັດ ເລກທີ 13/2023/NĐ-CP ເຊິ່ງອະທິບາຍລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບບັນດາຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆ ເພີ່ມຕື່ມ.
 134. ເບິ່ງຕື່ມໃນ Decision No. 362/QĐ-TTg ລົງວັນທີ 3 ເມສາ 2019, ເຊິ່ງເອີ້ນກັນໃນຊື່ ແຜນພັດທະນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສື່ມວນຊົນແຫ່ງຊາດ ຮອດປີ 2025.
 135. Vietnam Media Project, Censorship in Vietnam – State media under unprecedented attack, 2024, <https://drive.proton.me/urls/7D92FT465M#eUbpZvHzGMJi>.
 136. Huong Nguyen, The Press Plan of 2025 and the rise of digital authoritarianism in Vietnam, 23 ທັນວາ 2023, <https://usvietnam.uoregon.edu/en/the-press-plan-of-2025-and-the-rise-of-digital-authoritarianism-in-vietnam/>.
 137. Xuan-Huong Nguyen ແລະ Bae Yooil, Between state tolerance and direct control of mass media in Vietnam: The rise and decline of quasi-private press, Journal of International and Area Studies, 30, 2 (2023), 1–24.
 138. Vietnam Media Project, Censorship in Vietnam – State media under unprecedented attack, 2024, <https://drive.proton.me/urls/7D92FT465M#eUbpZvHzGMJi>.
 139. ເລື່ອງດຽວກັນ.
 140. ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ, ຫວຽດນາມໄດ້ຕັດສິນຈຳຄຸກນັກຂ່າວຫຼາຍກວ່າ 2 ຄົນຕໍ່ປີ; ນອກຈາກການປາບປາມດັ່ງກ່າວ, ໃນປີ 2011 ມີນັກຂ່າວຖືກຄຸມຂັງຫຼາຍເຖິງ 9 ຄົນ.
 141. ສະພາແຫ່ງຊາດຫວຽດນາມຍັງບໍ່ທັນປະກາດໃຊ້ຮ່າງກົດໝາຍສະບັບສົມບູນ, ແຕ່ສາມາດອ່ານຮ່າງກົດໝາຍສະບັບທີ່ນຳມາເຜີຍແຜ່ໄດ້ທີ່: Ministry of Science and Technology, <https://mst.gov.vn/van-ban-phap-luat/du-thao/2223.htm>. ເບິ່ງເພີ່ມຕື່ມໃນ Socialist Republic of Viet Nam, Government News, Major takeaways from National Assembly's 10th session, 29 ມີນາ 2026, <https://en.baochinhphu.vn/major-takeaways-from-national-assemblys-10th-session-111251212090126868.htm>
 142. ຂໍ້ມູນຈາກທ່ານ Kwok Fung Au, ເຈົ້າໜ້າທີ່ໂຄງການ, 18 ກຸມພາ 2026, ອອນລາຍ.
 143. UN Office of the High Commissioner for Human Rights, Sentencing of environmental human rights defenders in Viet Nam, ກັນຍາ 2023, <https://www.ohchr.org/en/press-briefing-notes/2023/09/sentencing-environmental-human-rights-defenders-viet-nam>.
 144. Mark Sidel, U.S.-Asia Law Institute, Vietnam's Closing Legal Space for Civil Society, 3, 14 (ມັງກອນ 2023), <https://usali.org/usali-perspectives-blog/vietnams-closing-space-for-civil-society>.
 145. Jonathan Head ແລະ Truong My Lan Thu Bui, Vietnamese billionaire sentenced to death for \$44bn fraud, BBC, 11 ເມສາ 2024, <https://www.bbc.com/news/world-asia-68778636>.
 146. VietnamPlus, Thuan An Group case: Almost all 4.59 million USD in damage recovered, 9 ສິງຫາ 2025, <https://en.vietnamplus.vn/thuan-an-group-case-almost-all-459-million-usd-in-damage-recovered-post326147.vnp>.
 147. The Economist, Vietnam's growth is fast—but fragile, 8 ມັງກອນ 2026, <https://archive.is/20260109112815/https://www.economist.com/finance-and-economics/2026/01/08/vietnams-growth-is-fast-but-fragile>.

**GLOBAL
INITIATIVE**
AGAINST TRANSNATIONAL
ORGANIZED CRIME

ກ່ຽວກັບອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ

ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນເພື່ອຕ້ານອາຊະຍາກຳຈັດຕັ້ງຂ້າມຊາດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ (GI-TOC) ແມ່ນອົງການເຄືອຂ່າຍລະດັບໂລກທີ່ມີຜູ້ຊ່ຽວຊານໃນເຄືອຂ່າຍຫຼາຍກວ່າ 700 ຄົນຈາກທົ່ວໂລກ. ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນຈັດໃຫ້ມີເວທີ ເພື່ອສົ່ງເສີມການຖືກຖຽງທີ່ກວ້າງຂວາງຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ແນວທາງທີ່ ປະດິດສ້າງໃໝ່ໆ ໂດຍຖືເປັນອົງປະກອບພື້ນຖານໃນການສ້າງຍຸດທະສາດ ລະດັບໂລກທີ່ຄອບຄຸມ ແລະ ທົ່ວເຖິງ ເພື່ອຕ້ານອາຊະຍາກຳທີ່ມີ ການຈັດຕັ້ງ.

www.globalinitiative.net

Australian Government

ເຄືອຂ່າຍແມ່ນ້ຳຂອງເພື່ອຕ້ານອາຊະຍາກຳຂ້າມຊາດ (MNET-CTC) ໄດ້ຮັບທຶນສະໜັບສະໜູນ ຈາກລັດຖະບານປະເທດອົດສະຕຣາລີ ຜ່ານກອບຄວາມຮ່ວມມືແມ່ນ້ຳຂອງ-ອົດສະຕຣາລີ (Mekong-Australia Partnership) ແລະ ດຳເນີນການໂດຍ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນເພື່ອຕ້ານອາຊະຍາກຳຂ້າມຊາດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ.

